

RESİMLİ HİKAYELER

VAH VAH
VAH!

ADAMIN SERTİ

AŞK HASTAHANESİ

DEMOKRASİ YASAK

HAVADAN SUDAN

ALLAH
KACAK
ÇOCUK
NIN

ÜNİ
FORMA

SİZİN MEMLEKETTE EŞEK YOKMU

KARGAŞALIK

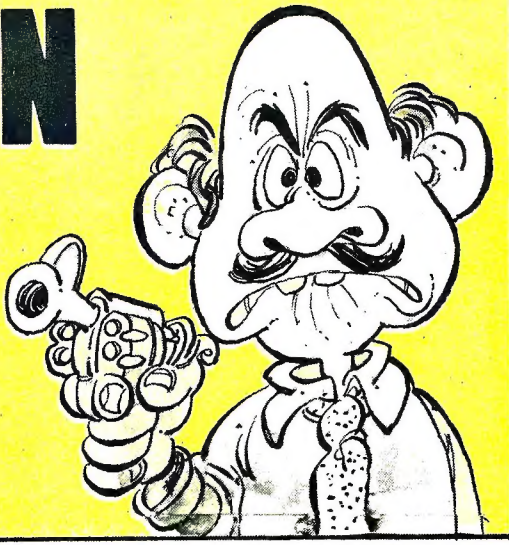
YASAK

AZİZ NESİN

MİM UYKUSUZ

ADAMIN SERTİ

aziz nesin

Pek çok sert adam görmüş olabilirsiniz. Ama hiç biri, Numan Bey kadar sert olamaz. En sert diye tanıdığınız adam, Numan Bey'in yanında balmumu kadar yumuşak kalır.

Söylediklerine göre, kırk yaşına kadar cebinden tabanca eksik olmamış, tespih çeker gibi, pantolon cebinden tabancanın tekiğiyle oynamış. Yine söylendiğine göre, birkaç kişiye de ateş etmiş ama tutturamamış. Nişancılığına çok nişancı. Yalnız gözleri şaşı olduğundan hedefi tutturamıyor. Oysa bilirsiniz, bütün tüfeklerin, tabancaların nişangâh düzeni, şaşı olmayan gözler için yapılmıştır. Bir tabanca fabrikası da, Numan Bey'in şaşı gözlerine uygun nişangâhlı bir tabanca yapsa, Numan Bey uçan sineği gözünün bebeğinden vuracak. Öyle usta bir nişancı... Gelgelelim, tabanca lar anormal göze, Numan Bey'in gözleri de normal tabancaya uygun olmadığından, birtürlü attığını vuramıyor. Numan Bey'in sağ gözü, baktığı yerin on bir derece kuzeydoğusundaki, sol gözü de baktığı yerin sekiz derece, yedi saniye güneybatısını göstermiş. Yani büsbütün ayarsız. İki gözü de ayrı şaşılıkta olduğundan, ona iki namlu bir tabanca gerekiyor. Onun tabancası nın kurşunundan canlarını kurtaranlar, Allahım, sen kimi şaşı yapacağını bilirsin... diye Tanrı'ya dua ederlermiş.

Kime, niçin, ne zaman, neden kızdığı da anlaşılmaz. Bir toplulukta otururken, birdenbire pembe yüzlü pancar gibi kızarıverir. Suratının kızarması, kızgınlığının ilk belirtisidir. Arkadan bıyıkları oynamaya başlar. Bir sağ bıyığı, bir sol bıyığı, kelebek kanatları gibi pır pır eder. İşte o zaman Numan Bey'i yatıştırırmaya kalkarlar. Yatıştırmak için, "Neyin var, ne oldu?" diye sorulmayacak.

Üstüne varınca büsbütün kızar. Yalnız susulacak, hiç konuşulmayacak. Numan Bey'in bıyıkları, bir iki gün pır pır eder, sonra sinirleri yatışır.

Bıyıkları oynamaya başladıktan sonra Numan Bey'in kızdığı anlaşılmaz, yine de damarına basılırsa, bu kez Numan Bey'in kaşları oynamaya başlar. Gür kırıl kaşları vardır. Daha sonra, yanak kaşları, dudakları oynar. Gözünüzün önüne geliyor mu: Kıpırmızı yüzlü bir adam, bıyıkları, kaşları, yanakları, dudakları oynayıp duruyor. İşte ondan sonrası felâket...

Numan Bey'i tanıdığım da, elli yaşını geçmişti. Artık tabancayı bırakmıştı. Birisine kızdı mı, o sırada eline her ne geçerse kafasına indiriyordu. Daha doğrusu, kızdığı adamın kafasına geçirmek niyetiyle, elindeki başka bir yere atıyordu.

Bir gece bizim eve misafir gelmişlerdi. Güllüp eğleniyoruz. Bir ara Numan Bey her nedense, kızmış ama, bizim haberimiz yok. Oturduğu sandalyeyi kapınca, minderde uyuklayan kediye indirdi. Kedi bir kere bile miyavlayamadan mindere yapıştı. Minder, üstüne kabartma kedi işlenmiş köşe yastısına döndü.

Numan Bey, sandalyeyi kızına atmış. Her zamanki gibi tutturamayınca kediyi öldürdü.

Numan Bey'in kızı Amerikan Koleji'ni bitirmişti. Bir şirkette çalışıyordu. Çok da güzel bir kız; babasından suyunu soyunu, anasından, boyunu huyunu almış.

Numan Beylerin başka çocukları yok. Kız çalıştığı şirkette bir Amerikalı ile sevişmiş. Biraz fazlaca sevişmiş olacaktı ki, evlenmek zorunda kalmışlar. Ama Numan Bey'e nasıl anlatılacak... Kızın Amerika'lı ile evlenmekten başka çaresi yok. Çün-

kü biraz gebe kalmış, bir buçuk aylık kadar. Amerikalı da kıza tutkun. Kızın annesi, Amerikalıya evlenmesine dünden razı. Yalnız Numan Bey'e nasıl anlatmalı?... Kızın annesi, bize gelip, Numan Bey'e işi açmamız için rica etti.

-Affedersiniz, ben aile işlerine karışmam... dedim.

Numan Bey'in bir eski askerlik arkadaşı varmış. O,

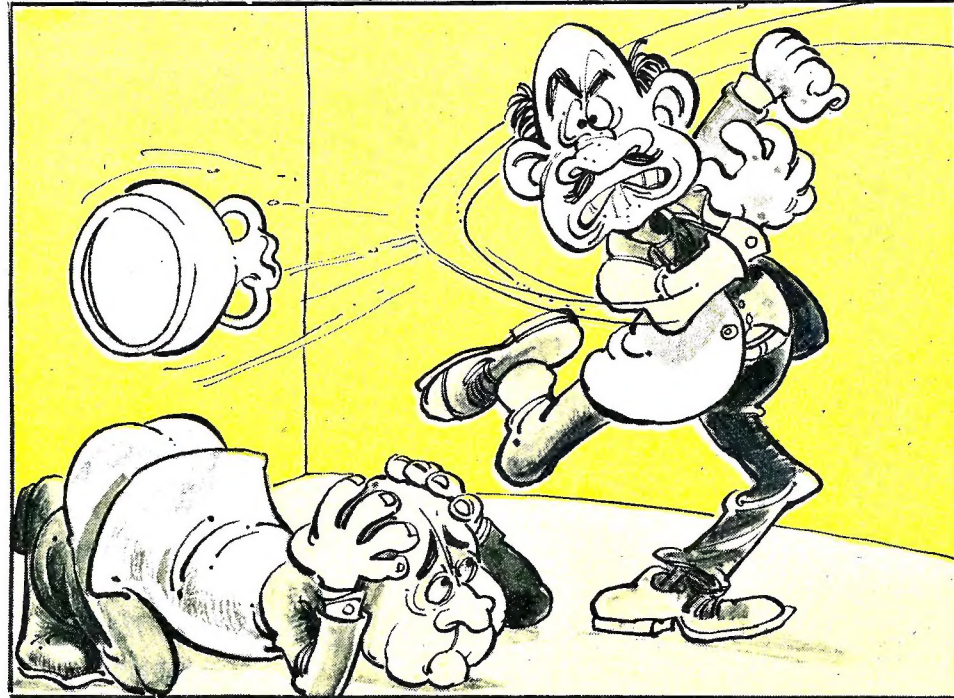
-Ben söylerim, Numan'a... demiş.

Çünkü bu adam, Numan Bey'in bütün huyunu, yani elindeki şeyi şaşılığında ötürü kaç derece sağa sola attığını biliyormuş. Numan Bey'in evde yalnız olduğu bir gün gitmiş, hiç bir önsöze yer vermeden, damdan düşer gibi,

-Numan, senin kızı bir Amerikalı istiyor!... demiş.

Numan Bey'in suratının kızarmasıyla, bıyıklarının, kaşlarının, dudaklarının pır pır oynaması bir olmuş. Eline geçen sürahiyi kapınca savurmuş. Ama adam Numan Bey'in şaşılığına göre hesaplı duruyormuş.

-Hiç boşuna kızma, iş isten geçti, senin kız gebe bile... demiş.

Numan Bey, sandalyeyi savurmuş. Evin içinde yarım saatte, kırılmadık, dökülmedik, parçalanmadık tek eşya kalmamış.. Numan Bey, yorgun argın döşemenin üstüne yığılmış, kalmış, bıyıkları, kaşları pır pır oynamış.

Arkadaşı,

-Ne kadar kızsın boşuna... demiş - Kız gebe... Amerikalı kız alacak...

Numan Bey soluyarak,

-Müslüman olursa, peki... demiş. Amerikalıya sormuşlar. Amerikalı,

-Müslüman da olurum, Katolik de, Mu-

sevi de... Ne isterlerse olurum... demiş. Bu kez Numan Bey,

-Sünnet olacak!... demiş. Amerikalı ona da "Peki" demiş.

İş bu kerteye gelince, Amerikalıyı eve çağırılmışlar. Daha doğrusu, Amerikalı eve kıızı babasından resmen istemeye gelecek.

Numan Bey, yakın tanıdıklarını o gece yemeğe çağırıldı. Bu arada biz de çağırıldık. Numan Bey'in niçin bu kadarkalabalığı çağırıldığını anlamadım. Nasıl olsa, kıızı Amerikalıya vermek zorunda. Bu evlilik kararı için, başkalarının da kendisini desteklemele-

rini istiyor ki, çok kötü bir iş yapmadığına kendi kendini inandırır.

Amerikalı genç geldi. Yakışıklı, sevimli bir delikanlı. Öyle kalçasız, dipsiz, leylek bacaklı Amerikalılardan değil... İtalyan kanı taşıyor olmalı. Akdeniz fıkırdaklığı, sıcağı var üstünde. Çok neşeli, esmer bir delikanlı.

Dokuz kişi yemek masasına oturduk. İngilizce de bilir ama, nedense Numan Bey hiç konuşmuyor. Yüzüne dikkat ediyorum, tüyü bile kıpırdamıyor. Demek, sinirli değil... Aman iyi...

Sofraya oturmadan, Numan Bey'in eski asker arkadaşının kulağına eğilip,

-Amerikalıya şey atarsa nereye gelir? diye sordum.

-Şu sandalyeye gelir... dedi. Numan Bey de tam o sandalyeyi bana gösterip,

-Siz böyle buyurun... demez mi! Amerikalının bir sandalye ötesine ben oturdum.

Amerikalı anlatıp anlatıp kahkahayı savuruyor. Daha önce, Çin'de beş yıl bulunmuş. Çince biliyor. Üç yıl da Hindistan'da kalmış. Urduca öğrenmiş.

-Ben diyor-, bulunduğum yere hemen intibak ederim.

-Türkçe de öğrendiniz mi? diye sordum.

-Pek az... dedi. Birkaç kelime öğrendim. Daha geleli dört ay oldu.

Amerikalının bulunduğu yere intibak ettiği belli. Dört ayda kıza işi pişirmiş.

-Kimden Türkçe ders alıyorsunuz? diye sordum.

-Bir yabancı dil, en iyi, oranın halkından öğrenilir. Bizim şirketin inşaatında çalışan işçilerden öğreniyorum. Ama daha üç-dört kelime ancak öğrenebildim. Teşekkür ederim, çok memnun oldum, rica ederim, al-lasmarladık gibi...

Bunları İngilizce söylüyordu. Kadehlere rakı dolduruldu. Numan Bey kadehini kaldırdı. Amerikalıya doğru uzattı. Amerikalı da kadehini, Numan Bey'in kadehiyle tokuşturup, ona birden Türkçe olar-

ak,

-Eşekoğlueşek!... dedi.

Numan Bey'in suratına baktım, pancar.

Bıyıkları kelebek kanadı gibi titremeye, kaşları inip çıkmaya, üst dudağı pır pır etmeye başladı.

-Ne dedin? diye bağırdı. Amerikalı, gülererek kadehini havaya kaldırdı, bir daha,

-Eşekoğlueşek!... diye bağırdı.

Ben hemen elimden çatalı, sanki düşmüş gibi, yere attım. Çatalı arıyorum baha-

nesiyle, masanın altına girdim. Ne olur ne olmaz...

Sofrada oturanlar Numan Bey'e Türkçe olarak,

-Aman kızma, bir yanlışlık olacak... dediler. Adama yanlış öğretmişler.

Kafamı yavaşça masanın altına, çıkartıp Numan Bey'e baktım. Yine kaşları, yanakları, bıyıkları oynuyor ama, bir yandan da gülmeye çalışıyor, zorla soğuk soğuk sırtıyor.

Misafirler, bu soğuk havayı gidermek için boyuna gülyüyorlar. Amerikalı da gülyüyor. O soğuk hava dağıldı ama, hâlâ Numan Bey'in her kılı ayrı ayrı oynuyor.

Bir ara nasıl olduysa Amerikalı, müs-takbel kaynatasına, Türkçe,

-Ulan hergele!... diye bağırdı.

Büyük bir marifet göstermiş gibi, üstelik bir de kıkır kıkır gülyüyor. Numan Bey, sürahiye yapışmasıyla yerinden zıpladı..

Saçları dimdik olmuş, kaşları kirpi dike-ni gibi...

-Aman Numan Bey... Bizim insanları mız böyledir. Adamın kabahati yok...

Ben yine masanın altındayım. Sözde yere düşürdüğüm bıçağı alıp kalktım.

Saatler geçiyordu. Bu kez Amerika-lı kadehini Numan Bey'e uzatarak,

-Eşekoğlueşek!... diye bağırdı.

Zavallı Numan Bey'in halini görmeliy-diniz. Elindeki bıçağı, tabağındaki tavuk buduna sapladı. Zavallının kulakları bile k-pır k-pır oynuyordu.

Amerikalı Numan Bey'e, burada yazıl-ması doğru olmayan bir küfür daha sallamaz mı?... Hem bu kez Numan Bey'in ana-

sını da karıştırarak... Can kaygısına düşüp ben kendimi yine masanın altına attım.

Numan Bey'in ayakları elektrik akımına tutulmuş gibi zangır zangır titriyor. Amerika-lı kahkahaları savuruyor. Yavaşça masanın altından çıktım. Amerikalı,

-Benim dil öğrenmeye kabiliyetim var.. diyor-. Bunları çarçabuk öğrendim.

Bir cinayet çıkacağını anladım.

-Bana müsaade, yarın erkenden işim var dedim.

Başkaları da bunu bekliyorlarmış. On-lar da kalktılar.

-Biz de gidelim artık... dediler.

Amerikalı nazik delikanlı. Gitme zama-nının geldiğini anladı. Önce onukapıdan uğurluyoruz. Kapıda herkesin elini teker te-

ker sıkı. En sonra da Numan Bey'in elini sıkarak, gülyüzle,

-Pezevenk!... dedi.

Hiç bu kadar tatlı bir sesle birisine, pezevenk, denildiğini duymamışsınızdır.

Korkunç bir sessizlik oldu. Amerika-lı şaşırdı, İngilizce,

-Yoksa yanlış mı söyledim? diye sor-du.

Numan Bey,

-Hayır, doğru söylüyorsunuz... dedi.

Yanlış dese, pezevenkliği hem kabul etmiş, hem de damat adayına, pezevenkliği ni onaylatmış olacaktı.

Amerikalı delikanlı, kaynatası olacak Numan Bey'in iyice gözüne girmek için bir daha,

-Pezevenk!... dedikten sonra gitti.

Numan Bey külçe gibi bir koltuğa çöktü. Tek kelime konuşmuyordu. Neden sonra, büyük bir durgunlukla,

-Herif bütün sicilimizi, künyemizi, evsafımızı saydı, artık buna kıza vermek farz oldu... dedi.

Onu hiç bu kadar durgun görmemiştim.

Ertesi gün Amerikalı Numan Beylere gelecekti. Gelmemiş. Randevu saati de epi geçmiş... Merak etmeye başladılar... Numan Bey,

"Herif künyemizi öğrendikten sonra bir de kıza almazsa..." diye dövünüyor.

Derken telefon çalmış. Amerikalı bir karkoldan telefon ediyormuş. Gece evden çıkınca bir taksiiye binmiş. Taksiden inerken şoföre hoşuna gider diye Türkçe teşekkür etmiş:

-Ulan hergele!...

Şoförle kışırmışlar. Karakola düşmüşler. Komiser Amerikalı ile şoförü barıştırmış. Amerikalı tam karakoldan çıkarken komiser, kendisine öğretildiği gibi Türkçe al-lasmarladık demiş. Bu, Numan Bey'e söylediği allasmarladık'tan... Komiser de hemen bir tutanak düzenleyip Amerikalıyı içeriye tıkmış. Amerikalı,

-Ben ne yaptım, ne dedim? Suçum ne? deyip duruyormuş.

Amerikalı ile Numan Bey'in kıızı evlendiler. Duğünden iki gün sonra da Amerika-lı hastaneye yatmak zorunda kaldı. Numan Bey hizmetçiyi kızmış, kayık tabağını hizmetçiye savurmuş. Amerikalı damat, hizmetçinin on bir derece kuzeydoğusunda bulunduğundan, tabağı kafasına yemiş. Katası şak diye ayrılmış.

Amerikalı, karısını Amerika'ya götürdü. Şimdi Numan Bey keyiflendiği zamanlar,

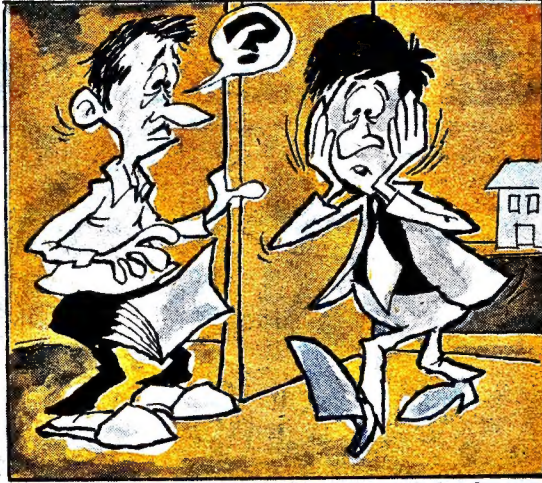
-Hayatımda ilk olarak hedefi tuttur-dum... diyor-. O kadar küfürü yedikten sonra damadın kafasını da yarmasaydım hırsımdan ölürdüm.

Hizmetçiye kızmış. Yalandanmış. Sözde kızmış gibi yaparak, kayık tabağını hizmetçiye diye damadının kafasına fırlatmış.

SİZİN MEMLEKETTE

EŞEK YOK MU?

AZİZ NESİN

Diş ağrıyor gibi, bir eli yüzünde, başını sağa sola sallaya sallaya içeri girdi. Biyandan elini yanına vuruyor, biyandan da,

- Tuh rezil olduk, tuh rezil olduk... deyip duruyordu.

Oysa çok kıbar bir adamdır. Kapıdan girer girmez, daha selâm bile vermeden "Tuh, rezil olduk..." diye dövünmesine pek şaşım.

- Hoş geldiniz, dedim, buyrun... Oturun rica ederim..

- Rezil olduk, rezil...

- Nasılsınız?

- Daha nasıl olalım; nasıl olacağımız kaldı mı, rezil olduk işte... Tu !..

Başına bir felâket geldi sandım, belki de ailesinden yana bir felâket...

- Yerin dibine geçtik, iki paralık, iki paralık olduk..

- Neden, ne oldu da ?"

- Daha ne olsun, bir kart uyuz eşeği adama iki bin beş yüz liraya sattılar...

Biraz geri çekilip, dikkatle yüzüne baktım: Yoksa, çıldırmış mıydı? Korktuğumu saklayacak değilim. Karımı çağırmaya bahane olsun diye,

- Bir kahve içer misiniz? dedim.

- Barak şimdi kahveyi, dedi, rezil olduk... Bir nalsız kart eşek iki bin beş yüz lira eder mi?

- Hiç eşek alıp satmadığımdan bilemeyeceğim...

- Camm, ben de eşek cambazı değilim ama, bir eşeğin iki bin beş yüz lira etmeyeceğini bilirim...

- Sınırleriniz mi bozuk sizin?

- Bozuk ya.. Benim sınırım bozulmasın da kimin bozulsun? Siz hiç iki bin beş yüz lira eden eşek gördünüz mü?

- Aşağı yukarı yirmi yıldan çok oldu, hiç eşek görmedim...

- Ben size bir eşeğin iki bin beş yüz lira edip etmeyeceğini soruyorum.

- Ne diyeyim bilmem ki.. Marifetli bir eşekse, belki o kadar eder..

- Ne marifeti canım efendim, eşek bu. Nutuk atacak değil ya... Basbayağı eşek işte... Üstelik, hem uyuz, hem de kart.. Adama iki bin beş yüz liraya sattılar. Enkötiüsü de ne biliyor musunuz, bu satışa ben âlet oldum...

- Yaaa... Nasıl oldu bu iş?

- Ben de onu anlatmaya geldim... İstanbul Üniversitesi'nden, Amerika'nın davetlisi olarak karımla gitmiştik ya... Biliyorsunuz, Amerika'da bir yıl kalmıştık.

- Biliyorum.

- Amerika'da bir profesörle tanıştım, dost olduk. Bana çok yardım etti. Çok iyiliği oldu. Türkiye'ye dönünce de mektuplaşmaya devam ettik. Türk dostu, Türkler'i çok seven bir adam. Bir mektubunda, bir arkadaşının Türkiye'ye geleceğini, bu arkadaşının antika halı uzmanı olduğunu, halı üzerine hazırlayacağı bir kitap için Türkiye'de inceleme ve araştırmalarda bulunacağını yazdı ve bu mektubunda bu arkadaşına yardım edip edemeyeceğimi soruyordu.

Ben de, halı uzmanı olan arkadaş, üniversitenin tatil olduğu aylarda Türkiye'ye gelirse, kendisine memnurlukla elimden gelen yardımı yapacağımı cevabımda bildirdim. Halı uzmanı da önce Hindistan'a, İran'a gidip oralarda inceleme ve araştırmalar yaptıktan sonra Türkiye'ye geleceği için, zaman bana da uygun düşüyordu.

Halı uzmanı temmuz ayında geldi, Amerikalı profesör arkadaşımın, benim adresimi, telefon numaramı almış gelirken

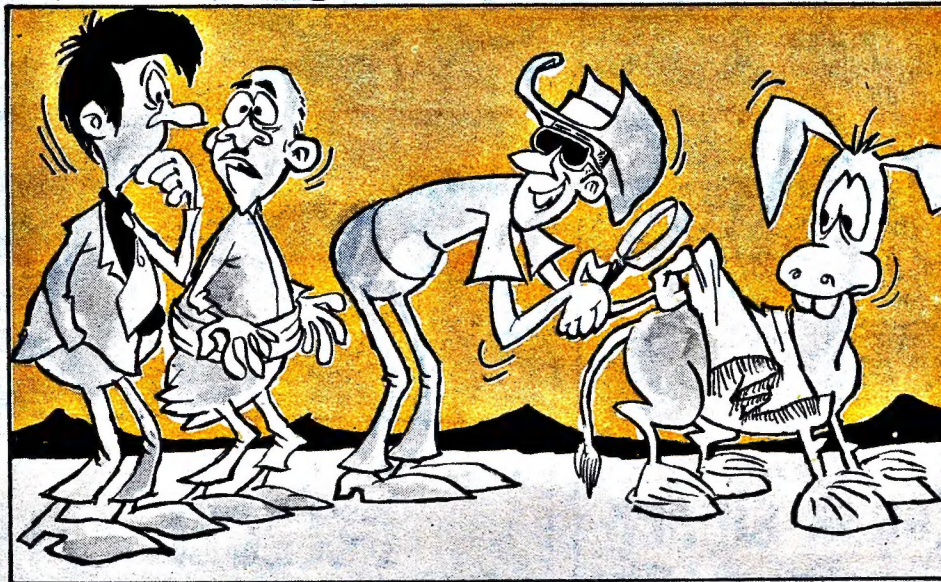
Kaldığı otelden bir gün bana telefon etti. Ben de kalkıp otele gittim. Cin gibi bir adam. Alman asıllı bir Amerikalı, Galiba Yahudilik de var, belki Alman Yahudisi de sonradan Amerikalı olmuş.

Daha önce dolaştığı yerlerdendört büyük bavul dolusu halı, kilim, heğbe getirmiş. Bavullarım açıp antikalarını gösterdi. Bunlar, çok eski halı, kilim, heğbe parçalarıydı. Topladığı parçalardan çok memnun görünüyordu. Bunların, değeri ölçülemeyecek bir hazine olduğunu söylüyordu. Hele, ancak üç karış eninde, beş on karış boyunda bir eski halı parçası vardı, bunun en azından otuz bin dolar değeri olduğunu söylüyordu. Ama o bunu, bir İranlı köylüden bir dolara satın aldığı övünerek anlatıyordu. Üstelik İranlı yoksul köylü, bir dolar karşılığı olan dinarları eline alınca şaşırmış da, sevincinden dualar etmiş.

O eski halı parçasının neden bu kadar çok para ettiğini sordum. "Çünkü" dedi, "Bu halının her santimetrekaresinde seksen ilmik var. Bu bir şaheserdir. "Adeta şehvetli bir istekle durmadan halı üstüne bilgi veriyordu. Şimdiye kadar en çok, santimetrekaresinde yüz ilmik olan bitek halı varmış yeryüzünde, o da bilmem hangi müze deymiş, bir duvar halısıymış.

Bir keçe gösterdi, "Bunu elli sente aldım" dedi, keyfinden kurnaz kurnaz gültüyordu. "Bu keçe de en az beş bin dolar eder" dedi.

"Nasıl bu kadar ucuza alabiliyorsunuz bu kıymetli eşyaları?" dedim.

"Kırk yıldır bu işle uğraşıyorum" dedi, "Bizim de kendimize göre usullerimiz vardır."

Sonra öyle usuller anlattı ki, şaşkınlıktan ağzım açık kaldı. Halı sanatı üstüne, dünyada en üstün otoriteymiş. İki halı albumuyla, halı üstüne üç kitap yayınlamış.. Dünyadaki en zengin birkaç halı koleksiyonundan birine de o sahipmiş.

Anadolu gezisine çıktık. İl, il, ilçe ilçe dolaşıyorduk. Camilerdeki, kendince değerli bulduğu halıların renkli fotoğraflarını çekiyor, durmadan notlar alıyordu. Birkaç kişiden eski heğbeler, halılar, keçeler, kilimler de satın aldı. Söylediğine göre burda aldıkları, Hindistan'da, Afganistan'da Çin Türkmenistan'ında, İran'da aldıklarını yanında hiç kalmıyış. "Çok değerli Türk halıları da vardır ama, hiç raslamıyoruz" dedi.

Kiraladığımız cipte gidiyorduk. Hava da çok sıcak... Yol üstünde iki üç kavak

ağacı bir de kuyu gördük. Gölgede yemeklerimizi yiyecektik. Kavağın gölgesine uzanmış yaşı bir köylü uyukluyordu. Köylünün az ötesinde de bir eşek otliyordu.

Yaşı köylüyle selâmlaşık, konuşmaya başladık. Köylünün sözlerini İngilizceye çevirip Amerikalıya aktarıyordum.

- Buradaki köylerde ne yetişir daha çok?

Yaşı köylü.

- Hiç de bişey yetişmez.. dedi... Eskiden ekim biçim vardı, tahıl yetiştirirdi. Ama bu kazılar başlıyalı beri, var bir yirmi senedir, köylü iyice tembelleşti, hiç bişey ekmez oldu gayri.

Amerikalı,

- Aynen başka yerlerde de böyle, dedi. Yaşı adama,

- Peki neyle geçinir köylü? diye sordum.

- Yerin altından çanak çömlek kırığı, taş maş parçaları çıkarmak moda olduğundan beri köylüler işi boşladılar, kazmayı kapam kazdı toprağı, ne bulduysa, ne çıkardıysa, buralara doluşan ecnebilere sattı boyna...

Amerikalı,

- Aynen, başka yerlerde olduğu gibi.. dedi,

Köylü,

- Bizim bura insanları çok bir alçaktırlar, dedi, memleketin bütün hazinelerini yok fiyatına sattılar ecnebiyeye... Toprakların altından öyle taş direkler, mezarlar çıktı ki, bunları değerini bulup satmışız, daha böyle on Türkiye yeniden kurulmuş. Bu senin ecnebiye dediğin de kimler? Hepsini hırsız.. Toprağın altından çıkan antikaları çalıp çalıp kaçırdılar. Burdan kaçırdıklarını götürüp kendi memleketlerine koça koça şehirler kurmuşlar yeniden onlarla... Kimisi kendi kazıp çıkardı, kimisi köylünün çıkardığını, kandırıp elinden bedavaya aldı...

Amerikalı,

- Aynen, başka yerlerde de böyle olmuştur... dedi,

- Artık, dedi, toprağın altında da çıkaracak bir bok kalmadı... Varsa da kulak asma, hükümet gözünü açtı gayri, kimseye bişey kaptırmıyor. Bu ecnebiye eğer gene çalışırsa, hükümetten çalışırdı. Olan ki, hükümet kendisi satıyordur değer fiyatına...

Amerikalı,

- Evet, dedi, aynen başka yerlerde de böyle olmuştur.

- Öyleyse köylüler şimdi nasıl geçiniyor?

ka yerlerde de aynen böyledir.

Yaşı köylüye,

- Sen nasıl geçiniyorsun, ne iş yapıyorsun? dedim.

- Ben eşek alıp satarım... dedi.

Bunu söylerken de, kuyudan su çekip, kuyu yalağında eşeğine su verdi. Eşek su içerken Amerikalı birden fırlayıp eşeğin yanına gitti. Biz köylüyle konuşuyorduk.

- Eşek ticaretiyle geçinebiliyor musun?

- Hamdolsun... Beş senedir bu işle geçiniyorum, şükürler olsun.

- Ne kazanırsın meselâ?

- Hiç belli olmaz... Eşeğine göre...

- Bir eşeği ne kadar zamanda satabilirsin?

- Hiç belli olmaz... Bazı bakarsın, üç ay, beş ay eşek satılmaz, elinde kalır; bazı da bakarsın bir günde beş eşek birden satılmış.

Amerikalı yanma geldi. Pek heyecanlıydı.

- Aman, dedi, aman... Eşeğin üstünde bir halı parçası var, gördün mü?

İngilizce konuştuğu için köylü anlamıyordu.

Eşeğin sırtında eski püskü, çamurlu bir çul vardı.

- Şu pis bez mi? dedim.

- Aman, dedi, bu bir harika, bir şaheser. Deminden beri siz burda konuşurken ben o halıyı inceliyordum. Renkler de, desen de harika, iççilik fevkalâde. Santimetrekaresinde tam yüz yirmi ilmik var. Dünyada böyle bişey görülmemiş, emsalsiz bişey...

- Satın alacak mısınız? dedim.

-Evet, ama... dedi, köylü halıyı alacağını anlamasın... Ben bunları çok iyi bilirim. Alacakları eski, yırtık çarığı satın almaya kalksan, demek bunun kıymeti varmış, demek antikaymış diye dünyanın parasını isterler. İstedikleri bişey değil, ne kadar para versen gözleri doymaz, fiyatı yükseltirler boyna... Onun için köylüye çaktırmayalım...

O sırada yaşı köylü,

- Ne dangırdıyor gavur, fankfing ediyorsunuz... dedi,

- Hiç, dedim, buralarım çok sevmiş de.

- Sevelecek nesi var buralarımın, kel kıraç tepeler işte...

Amerikalı,

- Ben size ucuza satın alma metotlarım var demiştim ya, bakın şimdi bir metot kullanacağım, dedi.

- Nasıl?

- Halıya istekli olmayacağız, eşeği satın alacağız. Tabii bu köylü halının kıymetini bilemediğinden, biz eşeği alınca eski çulu da eşeğin sırtında bırakacak. Biz sonra halıyı alır, az ilerde eşeği salıveririz. Siz şimdi benim eşeği satın almak istediğimi söyleyin köylüye...

Köylüye,

- Sen eşek satıyordun değil mi? dedim

- Hee, eşek satıyorum... dedi.

- Meselâ bu eşeği kaç satarısın?

- Alıcısına göre...

- Biz alacak olsak...

Güldü.

- Benimle dalga mı geçiyorsunuz? Sizin gibi bey takımı eşeği n'idecek?

- Ne yapacaksın sen canım... Alalım biz bu eşeği. Kaça vereceksin?

- Alıcısına göre, dedik ya.. Sen mi alacaksın, yoksa bu gavur mu?

- O alacak...

- Ne milletten o herif?

- Amerikalı...

- Hımm... Yabancı değilmiş, bizden sayılır... Yahu, bu gayetle kart bir eşektir, söyle ona, bu eşek işine yaramaz.

Amerikalıya söyledim,

- Aman çok iyi, demek ucuza verecek. dedi.

- Kart olsun, razı o....

- Amerikalıya ayıp olur camm, sonra herif memleketine gider de Türkler beni kazıkladı, der.

Amerikalıya söyledim.

- Türk köylüsti çok saf, çok doğru insan... dedi, başka yerlerde olsa hemen satarlardı. Madem ki o bu kadar iyi kalpli bir adam, ben de ona çok para vereceğim.

Köylüye,

- Amerikalı razı... dedim.

- İyi ama bey, bu eşek Amerika'ya varmadan yolda ölür. Hemi de bu eşek uyuzdur gayetle, her bir yanı vicik uyuz...

- Sana ne canım, istiyor adam...

- Allah Allah... Yahu, bu kancık eşek değil ki bir işine yarasın.. Ne yapacak bu uyuz kart eşeği?

(DEVAMI KARŞIDA)

SİZİN MEMLEKETTE EŞEK YOK MU?

- Nene gerek senin?..Sen alacağın paraya bak..Kaça veriyorsun şimdi bu eşeği?

Köylü,
- Çok merak ettim,dedi,hele bir sor o Amerikalı efendiye,onun memleketinde hiç eşek yok muymuş...
- Sizin memlekette eşek yok mu, diye soruyor.

Amerikalı biraz düşündükten sonra,
- Var ama,böylesi yokmuş,deyiniz.
Köylüye söyledim...
- Hımm...Demek Amerikan eşeğini beğenmiyor da Türk eşeğine meraklı. Eh ne yapalım,benden günah gitti..Ben eşeğin her bir kusurunu saydım.Şimdi ecnebiye - den bir herifin hatırıma kıracak değiliz ya, bir uyuz eşek için..Satahım öyleyse...
- Kaça?
- Sizin için on bine olur...
- Nee? Deli misin sen yahu, çıldırdın mı? Eh halis Arap cinsi koşu atı iki üç bin lira...
- Öyleyse eşeği nidecek,koşu atı alsın en halisinden...

Amerikalıya,adamin on bin lira istediğini söyleyince,
- Ben demedim mi,dedi,alıcı oldun mu bunlar böyledir işte..Demek kıymeti yükselmiş diye çok para isterler.Ya halıyı almaya kalksaydık,yüz bin lira isterdi... Şimdi ben bu eşeğe on bin lira veririm ama, vermeye kalksam,elli bin ister. Onun için sıkı pazarlık etmeli..

Köylüye,
- Doğru söyle dedim,sen bu eşeği kaç para aldın?
- Bende yalan yok,dedi,bak şimdi abdesliyim,yalan söyleyecek değilim ya. Ben bu eşeği, derisinden çarıklik çıkarmak için

beş liraya aldım.Nasıl olsa bu gün yarın geberir,ben de derisini yüzerim.Başka da bir işe yaramaz.

- İnsaf yahu..Beş liraya aldığın eşeği,nasıl on bin liraya satmaya kalkıyorsun?
- Canım biz satıcı olmadık,siz alıcı oldunuz.Kart dedim,olsun diyor adam. Uyuz dedim,razi..Kancık değil dedim, gene istiyor.Yarına çıkmaz ölür dedim,iyi diyor gene.Haa az daha unutacaktım, topal da eşek,ard ayağı aksar bunun.

- Olsun...
- Gördün mü? Demek bir kıymetli,bir kerameti var bu eşeğin benim anlayamadığım.Yoksa bu Amerikalı gâvuru,ne diye uyuz ve de kart ve de erkek ve de topal bir eşeği almaya kalksın.Değil mi?On bin.A - sağı kurtarmaz..Veremem.

Amerikalıya,
- Aşağı inmiyor,verelim mi onbini?.. dedim.
- On bini verecek olduk mu,yirmi bin diyecek.Aman pazarlık.
İki saat pazarlık ettik.Arada bir vaz geçmiş gibi görünüp yürüdük.O hiç aldırmadı.Dönüp geldik yanına...
- Döneceğinizi biliyordum ben sizin, dedi.

- Nerden biliyorsun? dedim.
- Bilinmez mi canım?Böyle bir kelepçir eşek düşürmüşsünüz,kaçıracak değilsiniz ya...

Cipin şoförüne,cipi götürüp,ilerde yol üstünde bizi beklemesini söyledim...Eşeği orda başıboş bırakıp cipe binecektik.
Neyse efendim,çekişe çekişe pazarlıktan sonra iki bin beş yüz liraya uyuştuk.Paraları saydık eline.Köylü de, sırtındaki çulu alıp eşeğin yularını elimize verdi.

- Haydi hayrım görün!.. dedi.
Sonra da ekledi:
- Herhal ucuz gitti bizim katır uyuz eşek ya,neyse,Malın hayrım görün.
Amerikalının gözleri açılmış köylünün elindeki halı parçasına bakıyordu.Şim-

di ne olacak.?

- Aman belli etmeyelim,dedi,eşeği alıp biraz gidelim,sonra hiç umursamazdan gelip dönelim,"Aman eşeğin beli üşür, şu çulu ver de üstüne örtelim"diyelim..Adam asıl halı parçasını istediğimizi sakın anlamasın.

Eşeği ipinden tutup yürüdük. Yürüdük dedimse lâfin gelişi,biraz zor yürüdük.Amerikalı arkadan iter,ben önden çekerim eşek yine de yürümez bitürlü.Kart eşekte yürüyecek derman kalmamış.Halıyı köylünün elinden kurtarsak,bir,eşeği bırakıp savuşacağız...

Eşeği ile kaka,yirmi-otuz adım açıldık,köylü arkamızdan seslenerek seğirtti:
- Durun,durun eşeğin seyi kalmış...
Aman !Adam çulu kendiliğinden getiriyor diye bir sevindi ki..Adam koşup geldi,tepeyi aştı:

- Yahu,dedi,eşeğin kazık demirini unuttunuz.Amerika'ya götürünce bu eşeğin bağını nereye çakacaksınız?Düşünmezsiniz.Hiç kazıksız eşek alınır mı?Acemi olduğunuz nasıl da belli.
Ucu halkalı demir kazığı da aldık elinden.

Amerikalı bana:
- Hadi sırası,şimdi de halıyı iste.A - man belli etme.."Şu pis çulu da veriver" de.

Köylüye,
- Bu eşek çok zayıf,hastalıklı da.Üşüyecek yazık,dedim.Sen hayvanın üstüne eski bir çul örtmüştün,o pis çulu ver de üstüne atalım.

- Yooo,dedi,çulu veremem.Siz benden eşeği aldınız, çulu değil..

- Evet,eşeği aldık..Çulu da üstüne örtelim,Zaten eski,pis..Para da etmez.

- Evet,eski ve de pis..Ve de para etmez..Ama veremem.

- Neye?

- Veremem beyim..Baba yadigari bir çuldur,verilmez.Atadan dededen kalma

bir hatıra...Veremem.

Amerikalıya "Vermiyor,babadan kalma yadigarmış"dedim."Ne işine yararmış sanki,sor bakalım" dedi.

- Bu pis çul parçası ne işe yarar sanki,dedim.

Köylü birden ciddileşti:
- Ne demek ne işime yarar,şimdi bir başka uyuz eşek alıp sırtına koyacağım.Kısmetim varsa sizin gibi bir meraklısını bulur,Allahın izniyle onu da satarım.Bu çul bana uğur getirir,uğur..Ben size kazığı da üstte bedavadan verdim.Ona birşey dedim mi?

- Camm çulada birkaç kuruş verip alalım,örtelim hayvana.

- Amma yaptım.Sonra ben eşeklerinasil satacağım? Beş yıldır kart uyuz eşekleri hep bu çul sayesinde satıyorum. Hadi güle güle.Varın malın hayrını görün.

Amerikalının yüreğine incek diye korktum.Koluna girdim.

Köylü birkaç adım açıldıktan sonra uzaktan seslendi:

- Eşeği bırakacaksanız,zahmet edip uzağa götürüp bırakmayın da hiç mi değil,yorulmayayım.

Eşeği orda bırakıp,cipin olduğu yere kadar yürüdük.

Amerikalı halı uzmanı,

- Başka yerlerde işte bu yoktu,hiç başıma gelmemişti,dedi,hepsi aynen, ama bu başka numara.

Cipe bindik,Kazık hâlâ elindeydi. Onu elinden atmıyordu.

- Ne yapacaksınız bu demir kazığı? dedim.

- Hatıra olarak bu kazığı,halı kolek - siyonuma koyacağım,dedi,kıymetli bir kazık ,iki bin beş yüze çok ucuz aldık...

- Yaaa, rezil olduk aleme,rezil.Tuuuh "Rezil olduk" diye diye elini başına vurup duruyordu....

BİTTİ

ÇILGIN BİR AŞK AZİZ NESİN

Saat on birde Hilton Otel'i'nin lobby' sinde buluşacaktık da, beni işe yerleştirecek bir arkadaşına gütülecekti. Aylardan beri işsizdim. Param da kalmamıştı. Günde bir öğün yemekle yetiniyordum...

Bana iş verecek adama iyi giyimli görünmek istemiştin. Yedi yıl önce yaptığımı sıyah elbisemi dolaptan çıkardım. Ya elbise daralmış, ya ben bollanmışım, pantolonum içine zor geçtim. Çeket de üstüme, omuzuma tene miş, kartal kanatları gibi duruyordu. Aynada kendime baktım. Bu kıyıkta bile, sıkıntısız, paralı bir adamın durumundaydım.

Otelin salonuna girdim. Lobby'de arandım, arkadaşım yoktu. Erken gelmiş olacaktım. Bir koltuğa oturup arkadaşımı beklemeye başladım. Yakın arkadaşım olduğu için gelir gelmez, önce bana yemek yedirmesini söyleyecekti... Çünkü, bir gün önce yediğim iki simitle duruyordum.

Başımı eğmiş, iş bulma umuduyla tatlı tatlı dalga geçiyordum. Bir eteklik hisirtti: duy-dum ilkin, sonra bir parlık kararı gördüm. Şi-yah ipeklî bir eteklik bacaklarımı sürünecek yanından sıyrılıp geçti. O parlık karalının gemesiyle ortadaki buram buram bir sümbül kokusu yayıldı. Başımı yavaşça kaldırıp baktım. Eteklikli bacaklarımı sürünerek geçen sıyahlı kadının karşındaki koltukta oturduğunu gördüm.

Salonda boş masa, koltuklar varken bu kadının benim karşısına oturmasını anlayamadım. Ona bakmıyordum ama, kadının bakişlarının üstüme olduğunu sezişliyordum.

Siyahlı kadın, bana Fransızca bişeyler söyledi. Anlamadığımı görünce bu kez İngilizce konuştu. Benden yine cevap alamayınca Türkçe,

"Çok rica ederim, beni roof'a çıkarır mı-sınız?" dedi.

Bir tehlike içindeymiş gibi kadının telaşı, korkulu bir hali vardı.

Böyle bir önerile karşılaşılan her centil-men gibi,

"Memnuniyetle..." diyerek kalktım.

Kadın da kalktı. Kır saçlı, kırmızı yüz-lü iri yarı bir adam, birden kadının önüne geçti, komutanın karşısında bir er gibi toplukları birbirine sert vurup, saygıyla başını eğdi, İngilizce,

"Leydinin bana bir emirleri var mı?" dedi. Kadın da ona,

"Hayır Max, istirahat ediniz ve lütfen beni yalnız bırakınız..." dedi.

Asansöre bindik. Roof'a çıktık. Bir kana-pede yanyana oturduk. Siyahlı kadın, gözlerini süzerek, uzun, takma kirpiklerinin arasından Boğaz'ı seyrediyor, konuşuyordu. Ben de konuşacak söz bulamıyordum. Bu birden tanış-mayla çarpılmıştım sanki. Kadın neden sonra,

"Adınızı öğrenebilir miyim?" dedi.

"Hasan..." dedim. Ya sizin?

Kadın karkıyula yöresine bakındı, sonra ba-na sokulup fısıldadı:

"Bana yalnız Leydi deyinir kira ederim... Bir süre sustuktan sonra elimi tutup sık-tı."

"Korkuyorum..." dedi.

Kendimi de şaşırtan boğuk bir ses çıkıyordu,

"Kinden 7'diye sordum."

Tuttuğu elimi daha çok sıkarak gözleriyle bir yeri işaret etti. İşaret ettiği yana, başımı yavaşça çevirip baktım, sağ arkamda, elinin

biri pantolon cebinde, donuk sarı yüz-lü bir adam... Sol arkamda da, Leydi'nin az önce "Max, istirahat et ve beni lütfen yalnız bırak!" dediği kırmızı suratlı adam duruyor.

Merakla sordum:

"Affedersiniz Leydi, bu adamların kim ol-duklarını öğrenebilir miyim?"

Korkudan dudakları titreyerek,

"Muhafızlarımdan ikisi, yani kocamın ca-susları..." dedi.

Bir süre konuşmadık. Ne olup bittiğini, na-sıl bir olayın içine baki kılana dalıldığını hi-alayamadım.

Leydiyle elbet bir içki ısmarlamam gereki-yordu. Ama cebimde, bozdursam harcarım di-ye korkundan bitirilmiş bozdurmadığım bir büt-üm eli liradan başka param olmadığının, gar-sonuna yana başımı çevirmiyordum.

"Burda, çok korkuyorum..." dedi.

Elimi tutup, sol göğsünün üstüne iyice bas-tırdıktan sonra,

"Bak Hasan, kalbim nasıl küt küt atıyor..." dedi. Soluğum kesilecek gibi oldu.

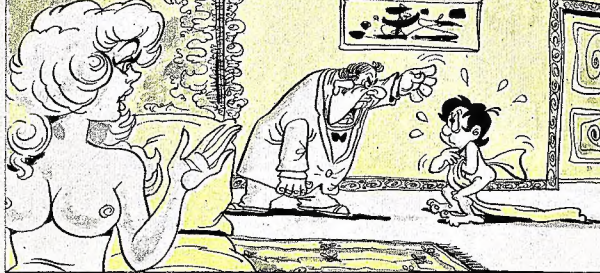
"Korkmayın Leydi, hiç infelim."

"Beni koruyor musun Hasan?"

"Ne demek... elbet... hiç şüphesiz..." gibi sözler saçmaladıktan sonra kendimi toparlayıp ekledim:

"Sizce gelebilecek her tehlikeye göğüs ger-meye hazırım."

Bu kadarla yetinip sussaydım ya, ama ken-

dimi tutamayıp,

"Hem de kanımın son damlasına kadar sizi koruyacağımı lütfen inanmanızı rica ederim Leydi..." dedim.

Leydi, teninin bütün sıcaklığını bana du-yuracak gibi iyice sokulup,

"Sana hayatımın sırrını vereceğim Hasan. Burda anlatamam, çünkü ikimiz de çok büyük tehlike içindeyiz. Hadi kalk, daireme gidelim."

Elinden tutup ayağa kalkmıştı bile. Yu-rıldım, ben de onunla...

Dairemize girdik. Küçük salondaki divana kendini apt uzanverdi. Ne yapacağımı, nasıl davranacağımı bilemeden, şaşkınlık içinde a-yakta dikilip kalmıştım.

Leydi, bir küçük çocuğu çağırır gibi, eliy-le de gel işaretli yapıp, bir müzik gibi,

"Gel, gel... Hasan, yanına gel Hasan'dedi."

Bana bunca yıldan beri herkes Hasan diye adımı seslenir, ama adımı bu kadar ahenkli olduğunu ilk onun ağızından duyuyordum.

Yanına gittim.

"Otur Hasan, otur."

Oturum.

Kulağıma eğilerek fısıldadı:

"Yavaş konuş Hasan, duyarlar:"

"Burada yoksa yalnız değil miyiz?"

"Dairenin duvarlarına kocam dinleme alet-leri koydurmuştur. Bütün konuşuklarımızı, ca-suslar dinliyor."

Yoksa ben bilmeden bir casus ağına mı düşmüştüm, Korkuyula,

"Neden?" diye sordum.

O büsbütün sesini kısarak,

"Kocam, dedi, zalim kocam... Daha yakla-ş, bizi duymasınlar."

İşik sağan teninden yayılan bayılmalı ko-kuyula ilğim, kemliğim gevşemiş, Leydinin ya-nına yayılıp kalmıştım.

"Birbirimizi anlayacağız Hasan..."

"Elbet Leydi..."

"Daha sokul, daha... İyice sokul, yakla-ş, sokul Hasan!"

Ne kadar sokulunabilirse o kadar sokul-dum, daha fazlası elimden gelmiyordu.

"Çok yakışıklı bir erkeksin Hasan... Sana bunu daha önce hiç bir kadın söylemiş miydi?"

"Hayır Leydi, bunu bana ilk siz söylüyor-sunuz."

"Sendeki güzelliği başka kadınlar anlaya-maz."

En sonunda anlayışlı bir kadın bulduğum için mutluydum, ama yine de,

"Leydi, güzel değil... çirkin olduğumu bili-yorum..." dedim,

"Sade vahşetin güzelliği var... Yani, çir-kinin güzelliği..." Anlatabiliyor muyum?

"Elbette..."

"Ah Hasan, gözlerime bak da anla... Bazen duyguları anlatmakta kelimeler yetersiz kalır. İşte şimdi ben o an yaşıyorum..."

Beyimle söyleyip teşekkür etmek için an-lamsız mırıltılar çıkarırken,

"Sus Hasan, senin susuşunun güzelliğini dinlemek istiyorum..." dedi.

"Peki Leydi..."

"Beni güçlü kollarının arasında sıkıtkı-ya, benim ay'm, yıldızım, güneşim, her şeyim sen-sin. Ama ah bu kocamın casusları..."

Yöşüne kendimden geçmiştim ki...

"Leydi, dedim, onlardan kurtulmak istiyor-sanız, emredin, şimdi öldüreyim hepsini."

"Şimdi değil Hasan, zamanı gelince..." dedi. Hadi çıkar o ceketli üstünden, Zaten sana çok küçük geliyor.

Ceket çıkardım.

"Uzan yanına... Öyle mutluymuş ki Hasan."

"Ben de Leydi..."

Arada bir aklım başıma gelir gibi oluyor, işte o zamanlar, kadının deli olabileceğini du-şünüyordum. Ama deli olsa, hiç bu kadar doğru

leye getirmesek de, rahat ve bol bir zamanda daha iyi bir durumda...

"Anla beni Hasan, Anne olmak zorunda -yım. Yoksa kocam beni boşayacak."

Leydinin güzet gözlemlerinden yaşlar boğan-mıştı. Gözyaşları içinde yaşam öyküsünü an-latı, Öğrenimini Amerika'da yaparken, Ameri-kalı çok zengin bir işadamlıya evlenmiş. Adam böyle zengin, böyle zenginmiş ki, milyolarının tam sayısını bilmiyordum, çünkü zenginliği her gün artıp değişiyordu. Kısır olduğu için de çocuğu olmuymuş, üstelik de yaşlıymış. Ö-lünce, milyoları miras bırakacağı bir çocuğu olsun, istiyormuş. Çocuğu kendisi yapamayın-ca, karısını bu işle görevlendirmiş. Leydi, ya bir çocuğu doğuracak, ya da kocası boşayacak-mış...

Leydinin korkusunun nedenini anlamıştım. Zengin kocası çok kıskançtı. Karısına bir ço-cuk başılayacak erkeği, işini bitirir bitirmez, Leydinin arkasına takılı, o korkunç yüz-lü muhafızlara öldürtecekti. Böylece, çocuğun baba-sı kendisi bilinecekti.

Tehlikeyi sezdüğinden, beladan kurtulmak için,

"Ama Leydi, ben evliyim, hem de karımı çok..." Sözümlü kesip,

"Yeter, dedi, şurdaki çantama aç, içinde sedef kabızalı küçük bir tabanca olacak, onu bana ver Hasan..." Benim soyumda hiç bir ka-dın, sevdiği erkek tarafından reddedilince ya-şamamıştır.

Leydinin istediğini yerine getirmekten başka çare yoktu umarım, yoksa kendisini öldürtecekti.

"Hizmetinize hazırım Leydi, dedim."

"Ah, biliyordum kabul edeceğinizi... Öyle mutluymuş ki..."

"Hemen mi Leydi?"

"Vakit yok... Çabuk, banyoya git de soyun. İster istemez banyoya girdim."

"Hadi Hasan, hadii..." diye salondan ses-lendi.

Bir Leydinin yanına donla gitmek bana pek uygunsuz geldiği için, üstüme bormozu alıp sa-lona geçtim.

İşte tam o sırada, benim çıktığı banyonun kapısı açıldı. Leydinin dediği kırmızı suratlı adam or taya çıktı. Pek şaşım. Bu herif ba-yoda nereye saklanmıştı da onu görmemişim. Her halde görevimin bittiğini sanarak beni öldürmeye gelmişti. Ben canımı kurtarmak için,

"Daha bişey olmadı ki..." dememe kalmadı,

o Max denen herif, hem de Türkçe,

"Kalk len, çık şarın!..." Zibidi! diye üstüme yürüldü.

Leydi,

"Ne oldu?" diye sordu.

Kırmızı suratlı adam,

"Yahu, bu zibidinin cebinde elli liradan başka para yok..." dedi.

Suklüm pıklüm banyoya gidip elbisemi giy-dim. Dışarı çıktım. Roof'a gidip oturdum. Başı-ma gelenleri düşünmeye başladım. Demek, o kırmızı suratlı herif banyoda bir yere gizlen-miş, ben banyodan çıkınca da ceplerimi karış-tırıp parama bakmış.

Akşam oldu, lambalar yandı. Şu olup bitenler, hele koğuşulmuş, bana böyle ağır gelmişti ki, gidip şu kadına iki çift ağır söz söyleyip içimi dökmek istedim. Leydinin daire-sinin kapısında bir kalabalık vardı. Birkaç ki-şî bağışır duruyordu. Bir de baktım, sırtında benim de giydiğim bormoz olan bir adam, baş-ka bir adam, yakasına yapışmış, sürükleyerek bağırıyordu:

"Yüüü namussuz! Karımla ha? Suçlusu! ya-kaladım. Baştırdım, baştırdım, Ulan, benim karımla ha..."

O Max denilen herif, bormozlu adama so-kuldu.

"Beyfendi, dedi, bu iş uzatmak sizin için iyi olmaz... İkkiniz de saygıdeğer kişilersiniz. Duyulursa, gazetelerin diline düşersiniz, son-ra karınız, çocuklarınız duyarsa..."

Yüzü kireç beyazlığına dönmüş bormozlu adam,

"Elbette, elbette..." deyip duruyordu.

"En iyisi alıyorsunuz beyfendi..."

"Ben de böyle diyor um efendim..."

Pazarlığa giriştiler. Ben de ordan uzaklaş-tım.

BARDA REZALET AZİZ NESİN

Bar yıkılalı çok oldu. Yerinde şim-di çocuk bahçesi var.

Sabaha karşıydı. Garden Bar, tıklım tıklım dolu. O sıra İstanbul barlarına gazi-nolarına Macar kızları çokça gelirdi. Be-bek yüzü bir Macar kızayla locada idik. Kar-şı karşıya oturuyorduk. Önümüzde, bol kâ-sesi vardı. O zamanın bol kâseleri de, şim-dikinin lavabo kurnaları kadar genişti. Şim-diki barlarda içinde bol getirilen kaplara o zaman kokteyl konurdu.

Hiç unutmuyorum, o zamanın bir tas bo-lu on liraydı. Nasıl unutulabilirim, yirmi ya-şında bir yüksek okul öğrencisiydim. İ-çimde her, cebimdeki parayı düşünüp rezil olmak korkusu olduğundan, sağ elimi ikide bir pantolon cebime atıp, el yordamıyla kaç param olduğunu sayardım.

Macar kızını dansa kaldırdım, tadı yok. Bebek yüzü Macar kızı çırpı gibi ince u-zun. Benim başım kızın göğsüne geliyordu. Oturduk masaya, o çatrapatra Fransızca, ben çatrapatra İngilizceyle anlaşmaya ça-lışıyoruz.

Ben kızla konuşmadan da anlaşaca-ğım ama kabalık olacak. Bilirsiniz ya, in-sanlar konuşakonuşa, hayvanlar koklaşa koklaşa anlaşır.

Macar kızı da, ben de anlaşmak için ter-ler dururken, barın içinde bir kıyamettir koptu. Önce pistin üstündeki büyük avize şangır şungur yere indi. Zaten loş olan bar, daha da karanıktı. Yalnız köşelerdeki ölü ışıklar kaldı. Sonra havada sandalye-ler, masalar uçmaya başladı. İnsanlar bir-birine girdiler. Önce ortada bir karambol ol-du. Sonra o ortada birbirine girenler, üçer beşer birbirlerinden sökülüp, ayrı ayrı kav-gaya tutuştular. Camlar şangırdıyor, kadeh-ler, bardaklar vinlayarak havada uçuşuyor-du.

Ben neye uğradığımı daha anlayama-mıştım ki, mengene gibi bir el enseme sıkış-tırdı, başımı bol kâsesinin içine soktu. Sok-tu ve çıkarmadı. Kanatlarından tutulmuş ta-vuk gibi çırpınmaya başladım. Neredey-se boğulacaktım. Bir alabora olduk. Bacak-larım havaya geldi, bu sefer bol kâsesi-nin içine oturdum.

Düdükler ötmeye başladı. Pat pat ka-çışma sesleri duyuldu. Sonra birisi kolum-dan çekti, kaldırdı beni. İçerisi alaca ka-ranlıktı. Elimden yapıştı adam beni dışa-rı çıkardı. Kapının elektriğinden baktım, bir polis. Başka polisler de başka delikanlı-ları tutmuş, dışarı çıkarıyorlardı. Bizi yan yana dizdiler. Altı delikanlıydık. Polisler de on, onbeş kişi vardı. Bizi iki kişeri sıraya soktular. Sonra üstü başı yırtılmış bir adam geldi, polislere,

-İşte bunlar, dedi, ben Muammer Bey'e telefon ettim.

Polislerin arasında yürümeye başladık. Önce bizi bir karakola soktular.

Polislerden biri, komiser,

-Getirdik, Beyim, dedi.

Komiser,

-Muammer Bey kendisi görecektir, tele-fon etti, dedi.

Bizi sabahın erken saatinde, bir polis arabasına bindirdiler. Delikanlıların beşi de sarhoştı. Polis arabasında, sanki otomobille kır gezintisine çıkmışlar gibi şarkı söy-lüyorlardı.

Bizi bir büyük binanın ikinci katında bü-yük bir odaya aldılar. Odada iki kişi vardı. Bunlardan biri, polisleri bizi gösterip, "İşte bunlar!" diyen adamdı. Elbisesini değiştirmişti. Bir koltuğa kurulmuş, cigara tel-lendiyordu. İkinci adam, ayaktaydı. Hid-detlenmiş Zeus gibi, gözleri kıvılcımlarsa-çıyordu. Ben adamı öyle görünce bittim, tit-remeye başladım. Yan gözle, benimle gelen beş kişiye baktım, hiç aldındıkları yok. Bi-risi çak çak çiklet çiğniyor. Birinin ayakta duracak hali yok, odanın ortasında sallan-dı, sallandı, sonra geri geri gidip duvara tu-tundu. Duvar bir adım daha geride olsa kış-ı üstü yere oturacaktı. Biri de mırıl mırıl dur-madan bir şarkı mırıldanıyordu. Ötekiler de tatlı tatlı sırtlıyorlardı.

Gözlerinden kıvılcımlar saçan ayakta-ki adam, oturana,

-Bunlar mı? diye sordu.

Bacak bacak üstüne atmış, oturan adam, -Evet bunlar, dedi, dün gece sabaha karşı barı alt üst ettiler. Her şeyi kırıp geç-tiler. Üç konsomatris yaralandı. Bakın, suratına vurdukları yer de çürüdü.

Öğrencilik benim iliklerime işlemiş. Da-ha okul hayatından kurtulmamışım. Der-se kalkmak, ya da bir soruyu cevaplandır-mak isteyince öğretilene yaptığım gibi par-mağımı havaya kaldırdım. Ayaktaki adam dayandığı masadan kırbaça benzer bişeyi aldı, havada sallayıp masaya indirdikten sonra,

-Sssss! ...dedi.

"S"ler havada ısıklık gibi uzadı. Adam, elinde o kırbaça benzer şeyle bize yaklaştı. Çak çak çiklet çiğneyen en baştakine, -Ulan hergele! Burası dağ başı mı? di-ye kükredi.

En baştaki hiç oralı değildi. Hâlâ çik-let çiğniyordu. Gözlerini süzüp, bir de ba-kıştı vardı ki, dünya yıkılrsa sanki umurlama-yacaktı. Adam bütünü kızdı.

-Ben sizin kemiklerinizi kırmaz mıyım piç oğlu piçler! Dünyaya geldiğinize ben siz pişman emez miyim ulan alçaklar! diye bir daha bağırdı.

Bir tanesi kıkırdadı. Öbürleri sırtmak-ta devam ediyorlardı. Adam hepimizin önün-de teker teker duruyor, ağza alınmaz sözler söylüyordu. Ama aldırın yoktu. Benim önü-me gelince, bende hoşafın yağı kesildi.

"-Sen ulan!". "diye başladı. Başımı ye-re indirdim. Gözlerim buğulandı. Ağlama-mak için kendimi sıkıyordum.

Koltukta oturan bar sahibine döndü:

-Bunlar, dedi, ana baba terbiyesi gör-memişler. Sen bunların kılıfına kıyafetine bakıp da, bunları bir insan evladı sanma! Kimbilir kimin çocukları... Anaları bir yer-de, babaları bir yerdedir bunların.

Beni gösterip,

-Şu biraz aile terbiyesi almışa benzer, dedi. Demesiyle, suratıma sağlı sollu iki to-kat şaklattı. Bir de yüzüme tükürdü.

-İşte bu az çok aile terbiyesi almış, u-tanmasından belli, dedi.

Sonra hepimize yeniden sayıp sövmeye başladı.

-Şey oğlu şeyler! ...diye bağırdıkça, pencere camları zangırdıyordu. Bizim iler-tutar, batırmadık yerimizi komadı. Ben bir kere daha parmağımı kaldırıp,

-Efendim... diyecek oldum.

-Sıss!... diye tısladı.

Sırıttırlardan birine,

-Şu surata bak, dedi, bu surattan hayır gelir mi? Bir de genç olacaksınız da, mem-leket de sizden..

Hepimizi şöyle bir süzdü. En başta-ki çiklet çiğneyene:

-Adın ne lân? dedi.

-Metin..

-Soyadın?

Delikanlı soyadını söyledi.

Adamın kulakları dikildi.

-Babanızın adı?

Çiklet çiğneyen delikanlı babasının a-dımı söyleyince adam şaşırıp, bocaladı.

-Beybabanız ne iş yapar yavrum? dedi. Delikanlı,

-Siz bilmiyor musunuz, babamın ne iş yaptığını? dedi.

-Tabii tabii.... Evet, evet... Yani... siz neye uydunuz bu kopuklara? Vah vah...

Barın sahibine,

-Kişi refikinden azar demezler mi, ne doğru... dedi.

Barcı,

-Benim ondan bir şikâyetim yok, dedi, o bi şey yapmadı ki... O, efendi efendi oturu-yordu. Kat'iyen hiç bir şikâyetim yok ondan.

Elinde sopaya benzer şey tutan adam, barcıya çıkıştı:

-Birader, dikkat etsene! Madem hiç bir şikâyetim yok, ne diye buraya getirirsin? A-yıp değil mi? Şimdi peki, biz ne diyeceğiz?

Barcı,

-Vaâlâ billâ ben getirmedim, ben kimse-ye bi şey söylemedim onun için... dedi ken-diliğinden gelmiş.

Ayaktaki adam, çiklet çiğneyen delikan-lıya,

-Ben bi şey söylemedim, dedi, ben size söylemedim. Sakın üzerinize alınmayın, da-rılırım. Sözlerimin hiç biri size râci değil.. Neye ayakta duruyorsunuz? Otursanıza yav-rum, şöyle buyurun...

Hâlâ bir şarkının nakaratını mırıldanan delikanlıya döndü:

-Adın ne be?

-Ergin...

-Babanın adı?

Delikanlı babasının adını söyleyince a-damın yüzü karıştı, gözü seğirmeye başladı. Kaşının biri kalkıp kalkıp iniyordu. Elinde-ki sopaya benzer şeyi, masanın arkasına at-tı. Elini, dizine vurdu,

-Nasıl anlamadım, canım, dedi, yüzünü-ze bakınca anlamalıydım. Bir insan yüzün-den bir bakışta anlaşılır. İyi bir aile evlâdı nasıl da belli olur... Gel yavrum, şöyle o-tur... Vallâ affedersiniz yâni, ben sizin için bir lâf söylemedim.

Barcının yüzü sapsarı olmuştu. Kekele-yerek,

-Ben... ben... ben... diye anlaşılmaz bir şeyler mırıldandı.

Adam, boyuna sırttan delikanlıya,

-Siz yavrum, dedi, kimin oğlusunuz?

-Siz demin şeyoğlu şey, dediniz ya, iş-te onun oğluyum.

-Kim? ...Ben mi? ...Ben mi söyledim? Estağfurullah... Ne münasebet canım...

-Ben onun oğluyum.

Delikanlı iyice sarhoştı.

-Yoooo... Ben sizin için söylemedim.

Barcıya döndü:

-Söyledim mi Allaşına?

Barcı,

-Ben de bi şey söylemedim, dedi.

-Tabii canım. Ben umumi birkaç söz söy-ledim. Size hiç bir aidiyeti yok.

Adam herkese adını, babasının ne iş yap-tığını soruyor, sonra ezilip büzülerek, onla-ra yer gösteriyordu. Hepsinin yüzündeki te-miz ifadeyi ballandıra ballandıra anlatı-yordu.

Kabağın benim başıma patlayacağı bel-liydi. Çünkü deminden beri söğüp sayan a-dam, bunlara hedef olacak birini arıyordu. İstedigi gibi birini bulsa, bütün hıncını çı-karacak, bütün suçu ona yükleyip, işini biti-recekti. Umutla sorguya çektiği delikanlıla-rın babaları hep birbirinden baskın, birbi-rinden kodaman çıkıyorlardı.

Bana sıra gelince, ben de babam diye büyük adamlardan birinin adını vermeyi dü-şündüm. Ama hangisini söyleyeyim? Zâten adam benim için, "Bu biraz aile terbiyesi al-mış, yüzünden belli" demişti. Ama ya bir pot kırarsam, ya yalanım anlaşılırsa... Sıra ba-na gelmişti. Göz kuyruğu ile çiklet çiğneye-ne baktım, gülüyordu. Bir de bana göz kırptı. Ne demek istediğini anlayamadım.

Adamın son umudu bendeydi... Dişleri-ni gıcırdatarak, ama ne olur ne olmaz diye, yüzü gülererek,

-Siz, dedi, siz kimin oğlusunuz?

O beş delikanlıdan biri,

-Bizden!... O da bizden... diye bağırdı.

Çiklet çiğneyen delikanlı,

-O da bizden, dedi, arkadaşımız...

Son umudunu da kaybeden adam, bir kur-tuluş diye barcıya döndü,

-Ulan!... diye bir bağırdı, alçak, namus-suz!...

Deminden beri bize neler söylemişse, i-ki katı ile barcıya söyledi. Bar da ne olu-yormuş? Başka namuslu iş mi yokmuş.. Bar açar, namuslu delikanlıların ahlakını bozar-larmış.

Delikanlılar o kadar sarhoştular ki, il-le bir çınar da burada çıkarmak için uğra-şıyorlardı.

-Biz, şeyoğlu şeyiz!... diye tutturmuş-lardı.

Adam,

-Estağfurullah, diyordu. Vallahi, billâ-hi ben size söylemedim. Ben bu herife söy-lemedim.

Sonra barcıya,

-Sana söylemedim mi, birader, namusu-na söyle! dedi.

İpinin kesileceğini anlayan barcı,

-Tabii, dedi, bana söylediniz... Kaba-hat benim, beyefendileri tanımadım...

İkisi birden diller döküyorlardı. Deli-kanlılar,

-Hayır, biz şeyoğlu şeyiz!... diye tut-turmuşlardı.

Sensin, benim diye iş pazarlığı dökül-müştü.

Barcı,

-Vallahi benim, billâhi benim kardeşim, asıl şeyoğlu şey benim... diye yalvarıyor-du...

Adam, barcıyı yukarıdan aşağı bir daha sıvadı. Sonra,

-Bu gece benden eğlenecekler barda!.. dedi.

Barcı,

-Ne demek... Başımla beraber... Her gece buyursunlar... dedi.

Bu söz, delikanlıların hoşuna gitti. Ar-tık çıkıyorlardı. Adam her çıkanın elini sıkı-yor, kimine,

-Peder beye arzı hürmet ederim...

Kimine,

-Beybabanızın ellerinden öperim...

Kimine de,

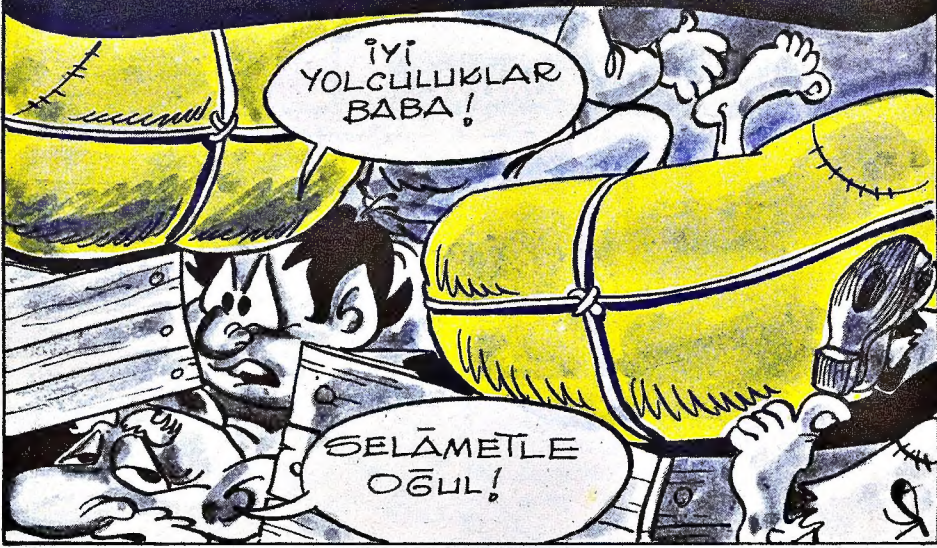
-Vallâ size bi şey söylemedim, bu heri-fe söyledim... diyordu.

Sıra bana gelince, omuzumdan tuttu,

-Ulan, dedi, sen bunlardan, bu bilmem ki-min çocuklarından değilsin ya, hadi neyse bu kodaman piçlerinin sayesinde paçayı u-cuz kurtardın. İyi bir aile çocuğu olduğun yüzünden belli... Sakın yutturdum sanma!

Haydi çek arabanı...

ÜNİFORMA AZİZ NESİN

Çoktan beri trenle geziye çıkmadığım için, trenlerimizin son durumunu bilmiyordum. Damşmaya öğrenmek istediklerimi telefonla sordum. İçerici bir kadın sesi, gideceğim yere 8.30 da 10.10 da, bir de 12.20 de tren olduğunu söyledi. Benim işime 10.10 treni geliyordu. Her zaman, her şeyin olduğu gibi, trenin de en kötüsünü seçmiştim. Tren kalktıktan sonra öğrendim; bu tren posta treniydi. Posta treni demek, her iki istasyon arasında en azından yirmi dakika gecikme yapan tren demektir. İçinde restoran olmadığı için, bir oturalıklık ilisecek yer bulmak da pek zordur. Değil oturacak yer, çok sıkıştırsanız helâda bile yer bulamazsınız. Haydarpaşa'dan kalkan trende helâd kuyruğuna girsenez, ancak Ankara'da sıra gelir.

Bütün bunları ben, bindiğim tren kalktıktan sonra öğrenmiştim. Sıkışık kaldığım koridora hiç olmazsa gözümlün birini pencere camına ayarlayıp, dünya hakkındaki bilgi edinebilsem yine razıydım. İlele kakıla helâd kuyruğuna sıkıştım. Bir zaman sonra burnum duyarlılığı yitirdiğinden, amonyak ve çürük kükürt kokusuyla, limon çiçeği kokusu arasında hiç bir fark kalmamıştı. Sırtıma dolu bir heğbe yüklediler. Ama bu heğbeyi ben taşıyorum, sayılmazdım. Çünkü sırtımdaki heğbeyle birlikte, döşemeye uzanmış bir ihtiyarın kucagında oturdum. Sırtımdaki heğbenin üstünde bir çocuk, çocuğun üstünde de, babasının yarı vücudu vardı. Şu numarayı, buradaki yol arkadaşlarıyla bir sirkte yap-sak, dünyanın parasını kazanırdık. Ne var ki, birbirimizin üzerine çıktığımız halde, yuvarlanmak tehlikesi yoktu. Çünkü yuvarlanacak kadar bile boş yer kalmamıştı.

Bir sarsıntı oldu. Bu sarsıntı trenin kalkmasına işaretmiş. O sarsıntıyla, iyice birbirimize geçtik, kenetlendik. Eşyalarla, birbirine yapışık insanlar arasında en küçük bir hava payı kalmadı. İki istasyon biz böyle gidersek, bizi birbirimizden ayırmanın, sökenin olanağı yoktu. İyice birbirimizi yapıştık. Hatta bizi trenden bile koparamazlardı.

Bir tahta bavulun köşesine gelen burunum içeri girmiş bir üçgen biçiminde aldığını anlıyorum. Burundan anlayan kadınların pek beğendiği burnuma yazık olmuştu.

Tren sarsılınca herkes birbirine, - Uğurlar olsun. - Hayırlı yolculuklar. - Eyvallah efendim. Size de iyi yolculuklar demeye başladı.

Ben de altımdaki ihtiyara, - İyi yolculuklar baba, ... dedim. Adamın sesi çıkmayınca, yaşadığından kuşkuya düştüm, bir daha, - İyi yolculuklar baba, dedim.

- Altımdan boğuk bir ses geldi: - Selâmetle oğul.

Dört beş istasyon böylece gittikten sonra, üst kattan,

- Bileet! .. diye bir ses geldi. Herkesle birlikte, alt kattaki ihtiyar da bileti aramaya davrandı. Biletçi, biletlere bakıyor,

- Senin biletin üçüncü. Burası birincinin koridoru. Çek arabamı üçüncüye! diye bağıırıyordu.

Bileti ikinci olan yolculardan biri:

- Yahu burası helânın dibi, diye biletçiye karşı koyacak oldu. Biletçi, ne de olsa yarı buçuk resmî memur, üstünde de resmî elbise olduğundan hemen adamın ağzının payını verdi:

- Helâd dibi ama, birinci mevki helânın dibi. Siz ikinciye!

Benden başka bileti birinci olan yokmuş. Helânın dibi, koridor boşalmıştı. Artık, üçüncü koridorun nasıl dolup sıkıştığını düşünmek kadar bile insanlık duygum kalmamıştı. Biletçi bana dert yandı:

- Çok açığöz millet bayım. Üçüncü, ikinci bilet alıyorlar, sonra da gelip birincinin koridoruna yan geliyorlar.

Ben de biletçiyi doğruladım. - Doğru, çok açığöz millet. Kompartımanları ayırmakla olmaz, en iyisi treni ayıracaksın. Birinci mevki tren ayrı olarak, ikinci ayrı, üçüncü ayrı.

Biletçi gitti. Ben de ezilen, köşeleşen yerlerimi düzelttim. Koridor yine kalabalıktı ama, hiç olmazsa gezinebiliyor, pencereden dışarı bakabiliyordum. Belki bir boş yer bulabilirim umuduyla, kompartımanların pencerelelerinden içeriye bakıyordum. Bütün kompartıman doluydu. Yalnız bir kompartımanda bir adam tek başına oturuyordu. Ama bildiğimiz adamlardan değil, bir şaşılacak adam. Üstünde, bir üniforma var. Pantolonunun yan dikişi zırlı, ceketi kordonlu, apoletleri yal-

Ben de biletçiyi doğruladım. - Doğru, çok açığöz millet. Kompartımanları ayırmakla olmaz, en iyisi treni ayıracaksın. Birinci mevki tren ayrı olarak, ikinci ayrı, üçüncü ayrı.

Biletçi gitti. Ben de ezilen, köşeleşen yerlerimi düzelttim. Koridor yine kalabalıktı ama, hiç olmazsa gezinebiliyor, pencereden dışarı bakabiliyordum. Belki bir boş yer bulabilirim umuduyla, kompartımanların pencerelelerinden içeriye bakıyordum. Bütün kompartıman doluydu. Yalnız bir kompartımanda bir adam tek başına oturuyordu. Ama bildiğimiz adamlardan değil, bir şaşılacak adam. Üstünde, bir üniforma var. Pantolonunun yan dikişi zırlı, ceketi kordonlu, apoletleri yal-

dızlı, yakası sırmalı. . . Paşa desem paşa değil, yaver desem yaver değil, emniyet amiri desem değil. İtfaiyede- sem değil. Temizlik işçisi, çavuşu de- sem değil. Belediye baş memuru, is- tasyon hareket şefi, iskele memuru, sadrazam, yeniçeri değil. Ama bunla- rın hepsinden birer parça var elbise- sinde. Bildiğim üniformaların hiç bi- rine benzemiyor adamın üniforması. Kendi kendime, acaba bir devletin bü- yükelçisi mi, diyorum. Hani büyükelçi- ler, gittikleri memleketin devlet baş- kanlarına "İtimatname"lerini verir- lerken, böyle caşcaflı üniformalar gi- yerler ya. . . Ama bu üniforma trende giyilmez ki.

En sonunda, doğulu komşularımız- dan birinin kralıdır, diye düşündüm. A- ma kralın posta treninde işi ne? Hem kral olsa, yanında "Maiyeti erkânı" ol- maz mı?

Koridor penceresinden dışarıya ba- kan bir yolcuya,

- Affedersiniz, şu kompartımanda bir başına oturan üniformalı adam kim? dedim.

- Bilmiyorum ama, rütbesi çok yüksek biri olacak, dedi. Belki ecnebi Mareşali filandır. Göğsünde madalya- ları olduğuna bakılırsa.

Bizi dinleyen bir yolcu,

- Yabancı bir general olacak. . . dedi.

- Generalin yaveri olmaz mı?

- Yaveri başka kompartımandadır. Başkaları da bu üniformalı adamın kim olduğunu bilmiyor. Geçen biletçi - ye sordum. O da bilmiyormuş.

İyice meraklanmışım. Kapıyı açıp boş koltuklardan birine otursam ne ol- ur? Üniformalı adam, beni yiyecek değil ya. . .

Bir yolcu,

- Ayıp olur, dedi.

Ayıp, mayıp, kompartımanın kapısı- nı açtım, girdim içeri.

- Affedersiniz, burası boş mu? de- dim.

"Bana ne?" gibilerden omuzunu kaldırdı. Belki Türkçe bilmiyor. Otur- dum. Yarım saat kadar hiç konuşma- dan öylece gittik. İngilizce sordum:

- Ekselansları yalnız mı seyahat

ediyorlar?

Üniformalı adam bana baktı.

- İngilizce no. . . dedi.

İngilizce bilmiyordu demek, hem de Türk'tü. Bir zaman daha böyle git- tik. Bu sefer o bana Türkçe sordu:

- Nereye gidiyorsunuz beyefendi?

- Eskişehir'e. . . Zatı devletleri ne- reye teşrif ediyorlar?

- Estağfurullah. Konya'ya gidiyo- rum.

- Afedersiniz, üniformanıza bakı- lırsa bir resmî sıfatınız var ama, an- layamadım.

- Hiç bir resmî sıfatım yok.

- Peki, bu üniforma?

Adam güldü,

- O benim yol elbisem, dedi. Tren yolculuğunda hep bu elbiseyi giyerim.

Siz trenin halini görmediniz mi? Yer bulmanın imkânı yok. Eskiden bu tren- lerde çarım çıkardı. Şimdi kolayımı buldum. Ben, birkaç yıl öncesi, " " otelinin kapıcısıydım. Bu üstümde gör- düğünüz elbise, işte o otelin kapıcı el- bisesidir. Otelden bir ay izin almış- tım. Sılaya gidecektim. Ama trene geç kaldığım için, kapıcı üniformamı de- ğiştirecek vakit bulamamıştım. Elbi- semi trende değiştiririm, diye hemen koştum. Haydarpaşa garının merdiven- lerini çıkarken, beni gören iki yana savuluyor, yol açıyordu. Tren memur- ları selâm durmaya başladılar. Elim-

den bavulu alıp taşıdılar. Beni birinci mevkie yerleştirdiler. Allah Allah. . bi- rine mi benzetiyorlar? "Siz zahmet et- meyin" dedikçe "Aman efendimiz, es- tağfurullah. Vazifemiz" diyorlar. Kom- partımanın penceresinden bir baktım ahali yığılmış. Tren kalkarken bir al- kıştırı koptu. Ben de onlara elimi sal- ladım, gülümsedim. Tren kalktı. Kori- dorlarda herkes birbirinin üstüne yı- ğılmış, eziliyor. Ben koca kompart - manda bir başıma gidiyorum. Elbise - mi değiştirmekten vaydım. Ara sıra yanlışlıkla kapımı açan yolcular beni öyle kapıcı üniformasıyla görünce "Af- federsiniz. . . " deyip dönüyorlar. Kon- ya'ya kadar rahatça geldim. Sonra gel- zaman, git zaman oteldeki işimden ayrıldım. Şimdi hep Konya'dayım. Ama otel kapıcısı elbisemi saklıyorum. Ne zaman tren yolculuğu yapacak olsam, bu üniformayı sandıktan çıkarır, giye- rim. Yalnız şişmanladım da pantolo - num beli dar geliyor. Müsaade ederse- niz iki düğme çözeyim.

Şaşkınlık içinde dinlediğim adama

- Estağfurullah. . . dedi.

Adam pantolonumu gevşetti.

- Ya bu madalyalar? dedim.

Adam gülerek,

- Onlar madalya değil, çalıştığım otellerin madenden arması. . . dedi.

- Demek, böyle rahat rahat. . .

- Şimdiye kadar, pek çok tren yol - culuğu yaptım, bu üniforma üstümdey- ken, sizden başka hiç kimse yanıma gelmeye cesaret edemedi.

O sırada kapı açıldı. İçeri giren bilet kontrolörüydü. Kontrolör, ünifor- malı adamı Karşısında görünce rap di- ye topuklarını birbirine çarpıp elini şapkasına götürdü, selâm verdi.

- Bir emirleriniz var mı efendim?

Üniformalı adam,

- Yok evlâdım, teşekkür ederim , dedi.

Kontrolör gidince,

- Trenlerde rahat gitmek istiyor - sanız, bir kapıcı üniforması da siz yap- tırın, dedi.

YERİNİ BULANLAR

AZİZ NESİN

Sultan Mahmut'a,
-Efendimiz, adamın bir peygamberli -
ğini ilan etti, derler.
Padişah,
-Getirin bana! der.
Sahte peygamberi getirirler, yalınayak
başıkabak avurdu çökmüş, üstü başı dökülen
biri.
-Götürün bunu, kırk gün yağ balla, fın -
dık üzümle baklava börekle besleyin! der.
Kırk gün sonra adamı huzuruna çağırır
sorar:
-Nasıl, yine peygamber misin?
-Evet..
-Peki, peygamberlere vahiy gelir, sana
da vahiy geliyor mu?
-Evet geliyor, Cebrail vasıtasıyla gel -
yor.
-Ne deniyor vahiy'de?
-Cebrail vasıtasıyla Allah bana: "Sen
yerini buldun, sakın oradan bir yere kıml -
dama diyor.

Mahallenin yaramaz çocuklarının topu,
pencere camını kırdı da önüne düştü sandım
birden irkildim. Oysa çalışma masamın ö -
nüne düşen, top değil, bir insandı. Odamın
kapısını, söğelerinden sökercesine açıp
gümp diye ortaya düştü. Saçı başı dağınık
yüzü kızarmış, bakışları yabanileşmiş, ö -
nümde duruyordu. Onu böyle görünce, ilkin,
tanımadım. Korkmadım dersem yalan söy -
lemiş olurum. Sonra tanıyıcı oldum. Adı -
nı bilmiyordum. Şurada burada arkadaşları -
mın yanında görmüş, belki de biraz konu -
muş olduğum birisiydi.

Korkunun etkisi altında, sesimin en tatlı
uyumu ile.
-Hoş geldiniz buyurun efendim! diye yer
gösterdim.

Bir yumruğu belinde, öbür yumruğuyla ha -
vayı döverek kelimeler ağzından lavlav fış -
kırdı.

-Bu iş böyle gitmez, bu düzensizlik böy -
le sürmez!

Ne demek istediğini anlamamıştım ama
birazcık yumuşatabilmek için,

-Çok doğru, dedim rica ederim oturunuz!
Yüzü kıpkırmızıydı, içinin ateşi yanak -
larına vurmuştu.

-Soğuk birşey içmez misiniz?
Sözlerimi duymamış olacak.

-Yıkmalı, yıkmalı! diye bağırırdı.

Saygıyla omuzlarından tutup koltuğa o -
turttum. Eline sigara tutuşturdum. Pencere -
yi açtım. Bir bardak su uzattım.

-Susamadım dedi.

-Olsun, için için! dedim.

Şaşkınlıktan suyu içince, hohh diye ge -
niş bir soluk bıraktı. Kahve de ısmarladım.
Biraz yatışmıştı.

-Çeki taşı örneği insanlara hep imren -
mişimdir dedi.

-Ne gibi beyefendi? diye sordum.

-Lök gibi bir yere, bir işe otururlar, bir
daha öldür Allah kılmıdamazlar. Düzenli bir
hayatları vardır. Günün hangi saatinde ne -
rede ne iş yapacakları kimlerle neler konu -
şacakları bellidir. Tam tarifiyle uygun bele -
diye taşıtları gibi yaşarlar. Günün hangi sa -
atinde helaya gideceklerini bilirler ve hiç
şaşırmazlar. Mesela bu adamlar, yolda gi -

derken birden sıkışıp bizim gibi hela ara -
mak için dört dönmeyiz. Bünyeleri de bar -
sakları da düzenli işler. Yaptıkları iş her
neyse emekli olmadan ya da ölmeden o iş -
ten ayrılmazlar.

-Adam düpedüz benim hayatımı anlatı -
yordu. Her ne kadar böyle bir hayata özen -
diğini söylüyorsa da, bu hayatı sürenlere de
kızdığı belliydi.

-Ben hep böyle bir hayata özendim, ama
olmadı bitürlü... dedi.

-Olur inşallah dedim..
Sağ elini kırışmış saçlarına atarak,

-Ne zaman? diye bağırırdı, bu yaştan son -
ra mı? Mesela söyler misiniz, bozuk parala -
rınız nerede durur?

-Bozuk paralarım mı?.. Pantolonumun ,
sağ cebinde...

-Ya bütün paralarınız?
-Ceketimin sol iç cebinde cüzdanda..

-Peki mendiliniz?
-İki mendil taşıyorum, bir pantolonumun sol
cebinde, bir ceketimin sağ cebinde...

-Tarağınız?
-Pantolonumun arka cebinde...

-Anahtarınız?
-Pantolonumun ön cebinde

-Dolmakalemınız?
-Ceketimin sağ cebinde.

-Gördünüz mü, her şeyinizin nerede ol -
duğunu biliyorsunuz? Oysa ben bilmiyorum.

-Neden?
-Yok da ondan... Arada bir elime para

geçse hangi cebime olsa gelişigüzel koyarım
İnsanın parasını, mendilini, tarağını, kalemi -
ni, defterini belli bir yerde taşıması için bun -
ları taşımaya alışması gerekir.

Ses tonu yine birden yükseldi:
-Bizde para nerede beyim?.. İki gündür

miğdeme bir lokma gimmedi. Bak papuçla -
rım!.. Burnu timsağ ağzı gibi açılmış. Fe -
lakete gidiyoruz. İşsizlik aldı yürüdü. Millet
parasızlıktan kırılıyor. Ahlak bozuldu. Fuhuş
arttı. Kumar salgın oldu. Hastalar ilaç ala -
mıyorlar, hastaneler dolu. Yoksulluk...

Durdu, dirseğini masaya dayayarak yü -
züne iyice yaklaştı.

-İhtilal lâzım ihtilal!.. dedi, siz de var
mısınız bu işe?

Donup kaldım. Beynim uyuşur gibi oldu.
Kendimi toparlamaya çalışarak.

-Sizi yapabileceğim en büyük iyilik, bu
sözlerinizi duymamış olmaktır, dedim. Siz
bana birşey söylemediniz, buraya gelmediniz
ben sizinle konuşmadım. Ben hiç bi şey bil -
miyorum. İşte bu kadar!..

Bozulmuştu ayağa kalktı:
-Yaaa... Çok yazık! Ben sizi güveni -
li bir kişi sanmıştım...

-Rica ederim. Benimle konuştuğunuzu ,
beni gördüğünüzü kimseye söylemeyin. Si -
zi ihbar edecek de değilim!

Umutsuzca çıkıp gitti...
Korkumdan evde duramadım. Biraz sonra

sokağa çıktım. Saatimi de bir buçuk saat
geriye alarak birkaç arkadaşımın yanına
gittim. Onlara saatini göstererek, söz ara -
sında birkaç kere saatin kaç olduğunu söy -
ledim. Bunları korkumdan yapıyordum. Adam
benimle konuştuklarını bir yerde ağzından
kaçırırsa, "Bana gelmedi, ben o saatte fi -

lancaların yanındaydım" diye onları tanık
gösterecektim.

Eve geldim, cebimdeki paralardan bü -
tün bir bin lira yok olmuş. Adam bende akıl
bırakmadı ki, on lira diye şoföre bütün bin -
liği vermiştim. Beynimden vurulmuşa dön -
düm. Benim gibi az kazançlı bir insan için
bin lira önemli para. Sıkıntıdan bütün gece
uyuyamadım.

Ertesi gün işime giderken, dün gelen a -
damı yolda gördüm. Yanında birisi daha var -
dı. Beni görmesini diye başımı çevirdim. A -
ma görmüş, yanıma geldi.

-Nasılsınız beyefendi?
-Gayet soğuk.

-Teşekkür ederim, dedim.
-Hava da bugün ne kadar güzel... dedi.

Oysa sabahın beri durmadan pis bir
yağmur yağıyordu.

-Neresi güzel bu havanın?.. Berbat!..
dedim.

Gülümseyerek.
-Ben bu havaları çok severim, dedi tam

sinema havası... Ögleden sonra sinema -
ya gideceğim. Haydi Allahaismarladık..

Güle güle...
O gitti ama, yanındaki adam benimle ka -
dı. Gidenin arkasından

-Şu insanlar ne tuhaf dedi, cebinde
parası olunca insanoğlu şu pis havaya bile
güzel diyor.

-Giden-beyin parası var mı?
-Yoktu ama dündenberi var. Dün akşam

Beyoğlu'nda bir arkadaşımıza giderken, a -
partmanlardan birden ikisinin de kafa -
sına bişey düşüyor. Bunun kafasına cüz -
dan düşmüş.. Arkadaşının kafasına da sak -
sı.. Adamı hastaneye kaldırmışlar, bu da o
gürültüde cüzdanı alıp sıvışmış...

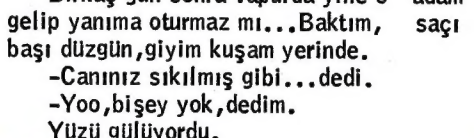
Bu olaydan birkaç gün sonra, otobüs -
te giderken yankesicinin biri ceketimin ku -
maşını keserek, iç cebinden cüzdanımı aşır -
mış. Yeni aldığım aylıkla birlikte, yıllardır
biriktirdiğim üç bin lira gitti.

Birkaç gün sonra vapurda yine o adam
gelip yanıma oturmaz mı... Baktım, saçı
başı düzgün, giyim kuşam yerinde.

-Canınız sıkılmış gibi... dedi.
-Yoo, bişey yok, dedim.

Yüzü gülüyordu.

ÇALIŞMAK İSTEYENE İŞ
VAR. YETER Kİ TEMBEL
OLMASIN!

-İktisadi durumu nasıl görüyorsunuz?
dedi.

-Ben anlamam ama, dedim, pek de par -
lak değil galiba...

Birden ciddileşti:
-Yooo... Hamdolsun, şimdi eskisi gibi

değil, gündün güne de düzeliyor. Çalışmak
isteyene iş var... Yeter ki insan tembel ol -
masın.

Vapurdan çıkarken, yolculardan biri ar -
kamdı onu gösterip yanındakine şöyle di -
yordu:

-Şu adamı görüyorsun ya birader, geçen
gün buna bir özel otomobil çarpıyor. Yere
düşüp biraz burnu kanamış. Özel arabanın sa -
hibi çok zengin birisi, kazayı gazetelere yaz -
sın istemiyor. Bu adama, şikâyet etmesin,
dâvacı olmasın diye, çıkarıp üç bin lira ver -
miş.

Hep bilirsiniz ya, belâ geldi mi üst üste
gelir. On lira diye şoföre bin lira verdikten,
yankesici cüzdanımı çaldıktan birkaç gün
sonra hem de akrabam olacak bir alçak, be -

ni sekti bin lira dolandırdı, Yeğenimdir.
"Amca bir araba alalım, taksiye çıkaralım,
dünyanın parasını kazanırız" dedi. Sekiz bin
lira peşin üstte bonolar vererek eski ama iyi
bir araba alınmış. Giden paraları çıkarmak
sevdasına kapılıp ben de inandım bu söze.
Yıllarca biriktirdiğim sekiz bin lirayı ban -
kadan alıp yeğenime verdim. Araba alındı.
Ben borç bonolarını imzaladım. Ne araba var
ortada, ne yeğenim... Sekiz bin lira gittiği
gibi, yirmi bin lira da borcun altına girdim.

Dünyayı gözüm görmeye bir haldeyken, yi -
ne o adamlar bir gün dolmuşta yanyana düş -
tük. Keyfi yerinde gülüyor. Bir ara,

-İstediğin yerde taksi de bulamıyorsun.
Onun için dolmuşa binmek mecburiyetinde
kaldım... dedi.

Boyuna konuşuyor:
-Memleket ahvalini nasıl buluyorsunuz?

-Valla, bilmem... Pek iyi değil gibi...
dedim.

ÖYLE DEMEYİN,
MENFİ PROPAGAN -
DA OLUR!

-Yooo... Şükürden aciziz, para bol pi -
yasada çok şükür, kazançlar yerinde, iş de
çok... Bundan ötesini istemek nankörlük o -
lur...

Dolmuştan indi. Şoförün yanında oturan
bir yolcu,

-Gördünüz mü herifi, dedi, ne diyor? Pi -
yasada para bolmuş... Ben bunu tanımam,

açlıktan nefesi kokuyordu. Yolda gazeteka -
ğıdına sarılı bir deste para bulduktan sonra
işte böyle oldu. Para insanı konuşturur.

Başıma gelenler yetmezmiş gibi, bizim
eve hırsız girdi. Karımın bileziklerini, yü -
züklerini, yükte hafif pahada ağır ne varsa
aldı götürdü. Her akşam hırsız bulundu mu
diye karakola gidiyorum. Bir akşam yine ka -
rakola giderken o adamı gördüm. Ben kendi
derdime düşmüşüm, o kendi havasında...

-Efendim, diyor, bir kısım insanlar ge -
çim sıkıntısından şikâyet ediyorlar. Ama ka -
bahat kimin? Kendilerinin... Çünkü savruk,
düzensiz bir hayat yaşıyorlar. İnsan dediğin
programlı olacak... Ne dersiniz?

-Bazan program mrogram kalmıyor.
-Öyle demeyin... Bakın bu, menfi pro -
paganda olur.

Böyle konuşa konuşa o da benimle ka -
rakola kadar geldi. Oradan ayrıldı. Polisler -
den biri onu tanıyormuş, arkasından.

-Aşkolsun adama, dedi, geçen hafta Spor -
Toto'da on üç tutturdu, yirmi yedi bin beş
yüz lira kazandı.

Biz hırsız bulalım derken, bizim baba -
dan kalma ev yanmaz mı!.. Yanımızdaki ev -
den yangın çıktı, sırayla dört ev yandı. Bi -
zimki sigortalı da değildi. Yangından kurta -
rabilirdiğimiz begonya saksısıyla bir de nar -
gile... Şaşkınlıktan karım saksıyı kapmış,
ben de elimde nargileyle sokağa fırlamışım.

Birimizde begonya saksısı, birimizde nargi -
le sokak ortasında kalakaldık.

Akrabalardan birinin evine misafir ol -
duk. Ben harıl harıl kiralık evine aşıyorum.

Pencere camında kiralık yazılı bir apartıma -
na girdim. Apartıman sahibi o adam değil mi!
Beni kendi oturduğu kata aldı.

Konuşuyor da konuşuyor:
-Allah çalışana verir, yeter ki insan ça -
lışsın... Değil mi efendim... İnsan hulus -
u kalbe Allah'a bağlanmalı... Bakın, meselâ
ben...

Bir ara,

YERİNİ BULANLAR

-Siyasî vaziyeti nasıl görüyorsunuz ? dedi.

-Siyasetten anlamam, dedim, lakin biraz karışık gibi...

-Yooo... Memleket hiç bir zaman bu günkü kadar refaha kavuşmamıştı. Tam istikrarlı bir idare, çok şükür... Bazı bozguncular ileri geri konuşup karışıklık yaratmak istiyorlarsa da...

Âdeta beni azarlıyordu.

Kira pazarlığında uyuşamadık, ayrıldım. Kapıdan çıkarken apartmanın kapıcısına,

-Üç odaya altı yüz lira çok, dedim.

Kapıcı,

-Beyim bunlarda insaf yok, dedi. Alın-
nın teriyle kazanmamış ki insaf olsun. Pi-
yangodan yarım milyon lira çıktı, bu apart-
manı aldı.

Gerçekten belâlar gelince üst üste ge-
liyor. Dört yüz lira kira ile üç odalı bir
bodruma sığındığımızdan birkaç hafta sonra
çalıştığım fabrika kapandı, işsiz kaldım.
Patron top atmış olduğu için tazminat da a-
lamadık.

Ne yapacağım diye düşünerek bir gün
Köşköş giderken önümde özel bir arada dur-
du, arabadan birisi,

-Buyurun, dedi.

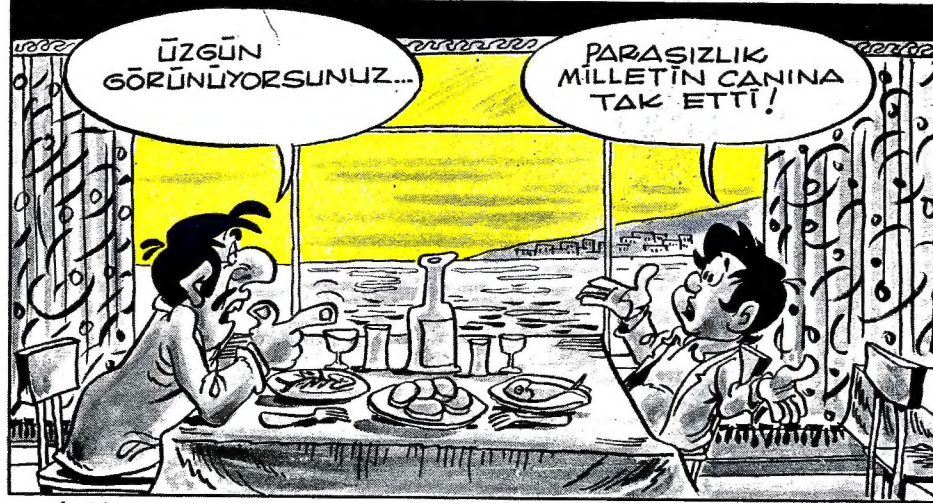
Baktım, o. Bindim arabasına. Şişmanla-
mış, yağlanmış, ense kabarmış, göbek şişmiş
İki üç kelîmede bir, yerli yersiz kahkahalar
savurarak konuşuyor:

-İnsanla hayvanın farkı ne? Şu: Hayvan
kâmî acıkınca yer. İnsan öyle değil.. İnsan
neyi, ne zaman yapacağını bilmeli. Yemek,
belli zamanlarda yenir. Bazıları vardır, sö-
züm buradan dışarı, ne bulursa, ne zaman
bulursa yer.. Tabii barsakları da, idrârî yol-
ları da düzenli çalışmaz. Sonra, yollarda
sıkışır hela arar. İnsanlık mı bu? Siz ne ya-
pıyorsunuz, ne âlemdesiniz?..

-Müsaade ederseniz ineceğim...
İndim, arabanın arkasından bakakalmış-
tım. Bir arkadaşım selâm verdi.

-Ne o dalmışsın, dedi, tanır mısın onu?
-Kimi?

-Kadillakta gidene.. Herife dört milyon
lira miras düştü. Bunun Mısır'da bir am-
cası varmış, kendisinin haberi bile yok, yü-
zünü bile görmemiş.. Amca ölünce, başkade

-İyilik...
-Memleketin gidişini nasıl buluyorsu-
nuz?

-İyi değil..

Birden bağırdı:

-Amma da yaptın.. Sen galiba muhalif-
sin... Yooo... Güneş balçıkla sıvanmaz. Bu-
günkü gelişmemiz tarihîmizde görülmemiş-
tir. Şu fevkalâde...

kimsesi yokmuş paralar buna kaldı.

Bütün umudum, on üç bin lira alacağım
olan bir tüccardaydı. Elimde senedi vardı.
Karımın arsasını bu tüccara satmıştık da
arsa parasından bize on üç bin lira borcu
kalmıştı. Bu parayı alıp bir iş tutacaktım..
Borcunu ödeme zamanı gelince, senedi alıp
tüccara gittim. Kaldı ki, çok namuslu tüc-
cardı, senet olmasa da parayı öderdi. Ama

ödeyemedi. Çünkü iflas etmişti. Senet on
para etmiyor. Arsayı da başka alacaklıları,
elinden almış...

O gece, hayatımda ilk defa meyhaneye
gittim. O adamı meyhanede gördüm. Masa-
ma geldi. Hatta ona da rakıyı ben ısmarla-
dım.

-Pek üzgün görünüyorsunuz, dedi.

-Ne olacak, durum kötü... Parasızlık
milletin canına tak dedi. Bu böyle sürmez,
bunun sonu yok, dedim.

Bütün söyledığım bu kadardı. Biraz,
sonra kalktı, meyhaneden gitti.

Onu tanıyan garson,

-Eskiden sık sık gelirdi buraya, ama
evlendiğinden beri pek seyrek geliyor, dedi.

-Evlendi mi? diye sordum.

-Evlendi ya.. Böylelerinin sermayesi er-
kek olmaları. Sanki biz erkek değil miyiz,
bilmem ki.. Herif, milyoner bir karıyla ev-
lendi, paranın üstüne oturdu, pamuk tarla-
rının sahibi oldu.

Kapıdan çıkarken iki kişi koluma yapış-
tı, beni karakola götürdüler. O adamı ka-
rakolda buldum, benden şikâyetçiydi. Par-
mağın bana uzatıp, komiser,

-Evet, bu adam! dedi.

Onun benim evime ilk gelişinde bana
söylediği, benim de o zaman, "Bunları duy-
mamış olayım" dediğim sözleri, meyhanede
kendisine söylediğimi iddia ederek, beni şikâyet
ediyordu.

O, sözüne inanılmayacak durumda değil-
di, ben de sözüne inanılacak durumda değil-
dim. Pabucumun burnu timsah ağzı gibi açı-
lmıştı.

Hafta arası bir gün, Bakırköy Akıl Hastanesi'ne bir genç adam geldi. Hastane kapısında beyaz gömleklili işçilerden birine,

- Yusuf Efendi'yi görmek istiyorum, dedi.

- Hangi Yusuf Efendi?

- Mırcırlı Yusuf Efendi. Aşağı Mırcır'dan Yusuf Efendi.

- Hangi Serviste çalışıyor?

- Çalışmıyor. Hasta. Aşağı Mırcır köyünden Yusuf Efendi. İki ay öncesi köyden alıp buraya getirmişler. Yaşlı bir adam.

- Ziyaret günü geleceksin. Canının isteği zaman hastayla görüşülmez. Ziyaret günü gel !.

- Baştabibi görsem.

- Baştabibin işi var.

- Nöbetçi doktoru?

- Deyha, karşıda.

Hastane bahçesinde, çamın altında oturan iki beyaz gömleklili doktoru gösteriyordu.

- Ben, köy öğretmeniyim. Burda bizim köyden bir hasta varmış. Burda olduğunu daha dün öğrendim. Adı, Yusuf Efendi. İznim bittiğinden, bu akşam işime dönmek zorundayım. Kendisini göremez miyim?

Genç asistanlardan biri,

- Buyurun, oturun... dedi.

Tombul asistan,

- Akranız mı? diye sordu.

- Hayır. Ben o köyden değilim. Orda öğretilmişim. İki yıldır başka bir yerde öğretmenim. Bu Yusuf Efendi'yi çok severim de.

Sarışın asistan,

- Tanıdım, dedi, kırmızı yüzlü bir adam değil mi? Elli yaşlarında.

- Evet. Altmış yedi yaşında ama, genç görünür.

- Benim servisimde. Şimdi yemek zamanı. Biraz bekleyin. Buraya çağırırtırız, görüşürsünüz. Çok sakın bir hasta.

- Nedir hastalığı?

- Fikr-i sabiti var. Konuşmuyor.

- Hiç mi?

- Konuşuyor ama, dumadan hep aynı sözleri tekrarlıyor. Bütün dediği: İyi Olur İnşallah !..

Öğretmen derin derin göğüs geçirdi. Gözleri dolu dolu oldu:

- Şimdi anladım, dedi, yazık olmuş Yusuf Efendi'ye. İyi adamdı, yazık olmuş..

Tombul asistan:

- Bir derdi mi vardı? diye sordu.

- Derdi vardı, büyük derdi. Bütün Mırcır'ın derdi, hepimizin derdi.

Sarışın asistan,

- Anlatırsanız, belki tedavisi için faydalı olur, dedi.

Öğretmen bir daha içini çekti:

- Anlatayım, dedi. Ben, Aşağı Mırcır köyüne öğretmen geldim. Seksen evlik bir köy. Okul dedikleri yer de toprak tabanlı bir odada. Hem bu odada yatıp kalkacağım, hem çocukları okutacağım. Benden önce okulun öğretmeni yokmuş. Ne yapıp, ne edeceğim diye düşünürken, benden on-on beş gün sonra bu Yusuf Efendi geldi. On dört yaşında köyden çıkmış. İstanbul'da çalışmış, sonra asker olmuş. Askerlikten sonra gemici olmuş. Yabancı gemilerde çalışmaya başlamış. Bütün dünyayı gezmiş dolaşmış.

Fransa'da İngiltere'de, İsveç'te uzun yıllar yaşamış. Kırk yaşından sonra Amerika'ya gidip orada yerleşmiş. Epeyce de para yapmış. Epeyce dersem, azımsanacak gibi değil. Bütün Aşağı Mırcır köyünü, toprağı, evleri hayvanlarıyla satın alabilir. Gözünde memleket tüter durmuş. Memlekete bir döneyim de evleneyim, çocuğum çocuğum olsun, dermiş. Böyle diye diye yaşlanmış zavallı. Sıla özlemine dayanamamış, hiç olmazsa memleketimde öleyim diye kalkmış, köyüne gelmiş. Mırcır'dan çıkalı elli yıl olduğu için, onu ilkin köyde kimse tanımadı. Bir de onun kim olduğunu öğrenince, köylüler bu gelişiyi beğenmediler. En çok kızanlar da akrabaları oldu. Babadan kalma malını mülkünü almaya geldi sanmışlar. Yusuf Efendi de para çok. Dünyayı da gezip görmüş. Adam, para döküp, Aşağı Mırcır'ı, Avrupa'da, Amerika'da gördüğü köylere benzetecek. Niyeti bu. Ona buna paralar, hediyeler verince, köylünün yüzü güldü. Yusuf Efendi çok hoşuma gitti. Canlı, bilgili bir adam. Hiç Mırcır'la benzemiyor. Ama siz, Mırcır'ları bilmezsiniz ki.

Sarışın asistan,

- Enteresan, dedi.

Öğretmen devam etti:

- Yusuf Efendi gelmeye çıldıracaktım. Allahtan, o geldi de yüreğime bir umut düştü. Uyanık adam. Cın gibi ihtiyar. "Hani okulun çocukları?" diye sordu. "Yok" dedim. "Daha ben de yeni geldim buraya. Söyle dimse de, hiç aldırış eden yok. Kimse çocuğunu göndermiyor" Yusuf Efendi, "Bak öğretmen" dedi. "Seninle el ele verip çalışacağız. Bu köyü canlandıracağız.", "Aman ben dünden gönüllüyüm", "Hadi, yürü kahveye gidip anlatalım" Yusuf Efendi'yle kahveye gittik. Köy erkeklerinin çoğu orda. Yusuf Efendi,

-Merhaba ağalar, ...dedi.

Mırlı mırlı sesler çıktı:

- Merhaba, merhaba..

- Merhaba..

Bir ikisi, elini göğsüne bastırıp selam verdi. Saat tutsan, bir elini göğsüne götürüp indirmesi iki dakika sürer. Yusuf Efendi Murat Ağa'nın yanına oturdu. Hepsine birden okulun ne demek olduğunu anlattı. Çocukları okutalım, dedi. Anlattı, anlattı, anlattı. Kimsede bir ses, bir kırıdanış yok. Yusuf Efendi, yine anlattı. Murat Ağa'ya baktım, gözleri kaymış gitmiş, Mırcır'ın en ileri geleni o.

Yusuf Efendi,

- Ne diyorsunuz ağalar?.. dedi.

Ses yok.

- Murat Ağa, sen ne diyorsun?

Murat Ağa baktı, baktı.

- Ne diyek Yusuf Efendi, iyi olur inşallah.. dedi.

Yusuf Efendi, sözü baştan aldı. Okulu büyültmek gerekiyordu. Bir öğretmen odası yapılacaktı. İki sınıf ilâve edilecekti. Damı aktarılacaktı. Bunların parasını da Yusuf Efendi cebinden verecekti. Yalnız Mırcır'lar işçilikte yardım edecekti.

- Ne diyorsunuz ağalar? diye sordu.

Ses yok.. Bu sefer kahveci Hıdır'a dön-

du:

Ne dersin Hıdır Ağa?

Hıdır Ağa peykeye yayılmış, gözleri süzülüş:

- Ne diyek.. İyi olur inşallah...

Yusuf Efendi'yle kahveden çıktık.

- Hadi, muhtara gidelim, dedi.

Muhtarın dükkânı vardı. Dükkâna gittik. Yusuf Efendi, kahvede anlattıklarını bir de muhtara anlattı. Muhtar dinlerken dinlerken gözleri kaydı, süzülürdü, daldı gitti.

Yusuf Efendi, sözünü bitirince,

- İşler böyle Muhtar, dedi, bu işi el ele verip, hep birlik yapacağız.

Muhtar hiç kalbini bozmadan, öylecene bakıyor, Yusuf Efendi,

- Ne düşünüyorsun muhtar? dedi.

Muhtar,

- İyi olur inşallah... dedi.

Oradan ayrıldık.

- Ne yapacağız Yusuf Efendi? dedim.

- Uğraşacağız.. dedi, olmazsa gündelikçi çalıştırıp okulu yaptıracağız.

Yusuf Efendi kireci, kumu, çakılı, çimentoyu, keresteyi, her bir aracı, gereci yığdı. Sarı Musa, yapıdan anlamış. Yanına da altı delikanlı aldı. Hepsini de Yusuf Efendi'den gündelik alıyordu. Bunlar başladılar işe. Ama, iş yürümez bir türlü.

- Hadi, Sarı Musa.

- Olur Yusuf Efendi, olur.. İyi olur inşallah..

Yusuf Efendi ertesi akşam geliyor. Anlatıyor anlatıyor Sarı Musa'ya. Sarı Musa oralı değil. Yusuf Efendi'nin sözü bitince:

- Sen gam etme Yusuf Efendi, iyi olur İnşallah. diyor.

Bir ay geçti, duvarlar diz boyu yükselmedi. Bunun üzerine Yusuf Efendi, kasabadan adam getirtip okulu yaptırdı. Şimdi de çocuk yok. İmama gittik. İmam, yirmi yıl önce Mırcır'a gelmiş, burada yerleşip kalmış. Yusuf Efendi,

- Aman, dedi, senin sözünü dinlerler imam efendi.

Boyuna anlatıyor. İmanın gözleri Yusuf Efendi'de. Derken derken, imanın gözleri bulandı, kaydı. Sanırsın başka bir dünyaya göçtü. Yusuf Efendi sustu.

İmamda ses yok.

- Aman imam efendi. Hep birlikte.

İmam sakalını sıvazladı.

- İyi olur inşallah... dedi.

Biz, uğraşa didine okula on altı çocuk alabildik. Bir gece hep kahvede oturuyoruz. Birden içeriye Sarı Musa girdi. Ama, her zamanki Sarı Musa değil. Bir canlanmış, bir telaşı... Çırpınıp duruyor. İneği sancılanmış.

- Hayvancık ölecek ağalar.. diyor.

Bir Murat Ağa'ya gidip anlatıyor, bir kahveci Hıdır'a.. Sarı Musa bağılıyor:

- Murat Ağa, Murat Ağa... Bişey de canım. Bişey de de, yapalım; hayvan gidiyor be. Murat Ağa'nın dudakları kırırdıyor :

- İyi olur inşallah.

Kahveci Hıdır'a koşuyor:

- Aman Hıdır emmi, bildiğin bir ilaç var mı?

Kahveci Hıdır:

- Telaşlanma, diyor, neyse o olur.

- Hayvan ölecek be!...

- İyi olur inşallah.

Sarı Musa, hepsine söğüp sayıp çıktı dışarı kahveden.

Bigün kuyu başında oturuyoruz. Sarı Musa ile Hıdır da yanımızda. Bir de baktık imam, cübbesinin etekleri uçasavru koşup geliyor:

- Aman ağalar, yandım !

Sesi titriyor, neredeyse ağlayacak. Kırırdanan yok. İmam,

- Koş Musa, ocağına düştüm Sarı Musa. Koş ! Harmanı yaktilar. harmanımı yaktilar! diye çırpınıyor.

Sarı Musa, esner gibi:

- Dur canım, diyor, dur hele. bir. Ne olmuş? Telaşlanma.. İyi olur inşallah..

İmam bağılıyor:

- Ulan, ocağı batası, gayri iyisi kötü - sü mü kaldı. Harmanı yaktilar diyorum. Koşsanıza.

Hıdır, uyku sersemi bir sesle:

- Ortalığı gürültüye verme, diyor; iyi olur, iyi olur inşallah.

İmam, muhtarın dükkânına doğru koştu. Her gece Yusuf Efendi'yle oturup dertleşiyoruz. O bana::

- Ne yapacağız? diye soruyor. Ben ona:

- Ne yapacağız? diye soruyorum.

Kış geldi. Mırcır, temelli uyustu kaldı. Bir gece yarısı acı feryatla uyandım. Ses kahveden geliyor. Giyinip gittim. Kahveci Hıdır ağlayıp dövünüyor. Karısını muhtarla bastırmış. Anlatıyor, bağılıyor, ağlıyor.

İmam esniyor:

- İyi olur inşallah

- Yahu imam.

- İyi olur, iyi olur. Hıdır Ağa, ..iyi olur inşallah...

- Ulan imam, inşallahı maşallahı mı kaldı? Muhtar bastırdım diyorum. Kendi samanlığında be.

Murat ağa:

- Sabırlı ol, diyor: Allahından bulur. İyi olur inşallah.

Hıdır köpürmüş, hepsine ağız dolusu söylüyor.

Ertesi gün, olanları Yusuf Efendi'ye anlattım.

- Kendi başına bir iş gelen canlanıyor, dedi.

Ama, ertesi gün unutuluyor. Mırcır'lar, günde beş kere ağızlarını açıyorlarsa, beşinde de "iyi olur inşallah" diyorlar. Yusuf Efendi olmasa, çıldıracağım. O da bana "Sen olmasan öğretmen, çıldıracağım." diyor.

Bahar geldi, Karlar kalktı. Bir gün muhtarın dükkânında, imam, Sarı Musa oturuyoruz. O koca Murat Ağa:

- Muhtaaaaa ! Muhtaaaaa ! diye bağıraarak geldi.

Murat Ağa, derdinden çekirge gibi sıçırıyor. Sakallarından yaşlar süzülüyor:

- Muhtar, aman muhtar. Aslan gibi yiğit oğlum gitti.. Koş muhtar !

Murat Ağa'nın oğlunu pusuya düşürüp vurmuşlar. Murat Ağa hem ağlıyor, hem anlatıyor:

- Bişey de, Muhtar, bişey de.

- Ne diyek ağam.. İyi olur inşallah. Başka ne diyek?..

- Ulan gavat muhtar, ulan ırz düşmanı muhtar.

- İyi olur inşallah, Murat Ağa.

İYİ OLUR İNŞALLAH

- Daha bunun iyisi mi olur, alçak muhtar. Koca yiğit oğlum kanlar içinde yatıyor. Öldü be. Sarı Musa, oğlum yandı.

- İyi olur Murat Ağa, iyi olur inşallah. Neredeyse çıldıracağım. Yusuf Efendi, o gece bana geldi:

- Bunun sonu ne olacak? dedi.
Ben, şaşırp da,
- İyi olur inşallah Yusuf Efendi, demi -
yeyim mi?

Yusuf Efendi, hırsından bayılıyordu:
- Sen de mi öğretmen, sen de mi...
- Vallahi değil, tövbe değil: ağızdan kaçtı, Yusuf Efendi.

Aradan bir zaman daha geçti. Bir sabah kahvedeyiz. Küt diye kapı açıldı. Muhtar al al, moru mor içeri girdi:

- Aman ağalar, aman...
Hiç kimse de:
- Ne oldu muhtar? diye sormuyor.
Muhtar, saçını başını yoluyor:
- Kalkın ağalar, kalkın! Benim kızı kaçırdılar!

Muhtar, bir Murat Ağa'nın önüne gidip dert yaşıyor, bir Hıdır'a gidip anlatıyor. Mamam da başını kaşıyor.

- Yahu İmam, kızı kaçırdılar benim kızı. Sarı Musa'nın sesi duyuluyor:
- Olur, olur... İyi olur inşallah Muhtar emmi...

- Murat Ağa kardeş, sana diyorum.
- İyi olur inşallah.

Bir hafta geçti geçmedi, İmamın gelini dağa kaldırdılar. Daha sonra Hıdır'ın ikinci karısını kaçırdılar. Sarı Musa,

- Karım ölüyor, yetişin! diye bağırdı.

Sarı Musa'nın kardeşini vurdular. En küçük bir kıpırtı yok. Çokça dürtüklenirlerse, kendilerini avutuyorlar:

- İyi olur inşallah, iyi olur inşallah.
Bir akşam üzeri mezarlığın önünden geçenken başına bir taş geldi. Kafam yarıldı. Kanlar içinde Yusuf Efendi'ye gittim.
- Ben artık bu köyde duramam! diye bas-

ladım. Bütün içimi döktüm. Anlattım da anlattım. Baktım, Yusuf Efendi'nin gözleri dalmış, gıtmış.

- Aman Yusuf Efendi, bişey söyle canım.

- Ne söyleyeyim oğlum, iyi olur inşallah... demez mi?

Okul tatil oldu. Ben daha bu köyde kalmam, dedim. Yusuf Efendi üzülür, ağlayacak gibi oldu.

- Gitme, sen de gidersen, ben burada çıldırım.. dedi.

Köyden ayrılacağı sabah, Yusuf Efendi, saçını başını yolarak kahveye geldi. Zavalinin evine hırsız girmiş.

- Kim yapar bu işi?.. diye soruyor. Kimsede ses yok.

- Kim yapar? Bişey söyleyin!

Murat Ağa:

- Ne söylesek boş, iyi olur inşallah. dedi

Yusuf Efendi, başını duvarlara vuruyor.
- Paralar gitti... Bunun da mı iyisi olur? Ben, Mıdır'dan ayrıldım. Başka bir köye tavinimi yaptırdım. İki aydır İstanbul' dayım Dün bir de duydum, bizim Yusuf Efendi çil dirmiş..

Tombul asistan,
- Vah, vah.. dedi, çağırtaım da görüştün. Biraz sonra, kırmızı yüzlü, dinç bir ihtiyarı getirdiler. Öğretmen, sesi titreyerek,
- Merhaba Yusuf Efendi, dedi.

Yusuf Efendi,
- İyi olur, iyi olur inşallah.. dedi.
- Beni tanımadın mı, Yusuf Efendi?
- İyi olur inşallah.

Öğretmenin gözleri doldu:

- Nasılsın Yusuf Efendi?
- İyi olur inşallah..

Yusuf Efendi'yi götürdüler. Giderken "İyi olur inşallah" diye söyleniyordu. Öğretmen genç asistanlara teşekkür etti.

- İyi olur mu acaba? diye sordu.

Sarışın asistan,
- İnşallah iyi olur.. dedi.

Öğretmen de

- İyi olur inşallah... dedi.

İş sizin bildiğiniz gibi değil, aham. Biz bilerek mi o halı karıştırdık?

Dinle:

Kahvenin avlusundan köy odası görünür. Muhtar köy odasından fırladı, tabanı yanmış gibi hoplaya sıçraya kahve avlusuna seğırtti. Hıdır emmi,

- Ulan Muhtar, tabanı yağlamış nereye koşarsın? dedi.

Koca Muhtar, çayıra çıktı, kuyu bileziğine sırtını dayayıp, soluya soluya,

- Haber kötü, dedi.

Hıdır emmi,

Yutu haberi yel alsın, neymiş? .. diye sordu.

Muhtar,

- Kadri Bey geliyor... dedi.

Bir zaman kimseden ses çıkmadı. Elinde askıyla bakkal Süleyman'a çay götüren kahveci Davut bile ayakta dikilekaldı.

Epeyce sonra Hıdır emmi:

- Essah mı Muhtar? diye sordu.

Muhtar:

- Essah, dedi, şimdi candamadan telefon geldi.

Yavaşça yerimden sıyrıldım, kahvenin arkasından dolanıp kaçacağım. Yaylaya gideyim, Kadri Bey denilen herifin suratını görmeyene, bir ay yaylada kalırım. Üstü açık, önlü açık, uç bir yanı- eski çuvala çevrili helâyi dönerken, Muhtar arımdan seslendi:

- Nereye ulan sapa? Kadri Bey gelir deriz, duymaz mısın? Babana tez söyle, bir toklu kessin... Akşama ziyafet olacak.

Ben öylece kaldım. Muhtar, elinde askıyla dikilip duran kahveci Davut'a döndü:

- Bakkal Süleyman'a söyle, karlıktan kar çıkarsın. Rakıları iyice soğutsun. Kadri Bey rakıya sıcak dedi mi, tiftüğünü atar...

Kahveci Davut yürüdü. Hıdır emmi:

- Ne zaman gelmiş? diye sordu.

İki eli iki yanına düşük Muhtar,

- Yola çıkmış bile... dedi.

Hıdır emmi doğruldu,

- Eyvah! dedi, yahu, bi herifin yüzünden bu yaştan sonra gurbetlere mi düşeceğiz? ... Ne durursunuz, kalkın! ...

Herkes bir yana dağıldı. Ben koşup babama söyledim. Babam haberi alınca, elini dizine vurup bir "Heyvaah!" dedi. Sonra:

- Karını! ... Koş, karını! ... diye analı-ğima seslendi.

Kadri Bey, eşraftan bir adam. Kasabada otel onun, sinema onun, çalgılı kahve onun, pazar yeri onun. Daha da neler onun bilir miyim? ... Neci diye sorarsan, partici. Parti-pırtı işleri hep onun başının altından çıkar, hep onun elinden geçer.

Onu bir tek seveni görmedim. Hele bizim köy hiç mi hiç sevmez. Şimdi doğrusunu konuşalım, herifin bize bir kötülüğü de yok hanı... Yok ama, bir suratı var, hiç mi hiç gülmez, canavar gibi... Dedikini anlamazsın, homurdanır durur. Anlamaya anlamazsın da, sesinin sertliğinden söğüp saydığı bellidir. Önlü geleni haşlar. Neyine güvenir, bîlemem... Ulan, sen candama onbaşı mısın, vali misin? Kadri Beysen, beyli-

ğin sana... Hep avur-zavur, hep zart-zurt...

Köyü bir telaştır aldı. Bakkal Süleyman'ın eteği tutuştu. Hıdır emmi,

- Davulu zurnayı çıkarın! ... dedi.

Tatil olduğundan öğretmen de yok. Bizim caminin mezini Hüslin Efendi, okulun da hademesi... Hüslin Efendi, çocukları toparladı, yola dizdi.

Bizim köy, büyük köy. Nahiye, bizim köyün yarısı yok. Aslında bizim köyün kaza-bile olması gerek ya, bize kırdıklarından köyden yukarıya çıkarmıyorlar.

Akşama doğru köy düzündeki cip göründü. Kadri Bey köye ciple gelir. Herkesin suratı asıldı. Lânet herifi gene mi göreceğiz... Yüzünün nuru kaçmış... Ama ne edelim kordudan bütün köy karşılamaya çıkmışız...

Muhtar,

- Çabuk toparlanın! ... dedi.

Gölgelerden güneşli yola çıktık. Hıdır emmi,

- Ulan, biraz gülün be... dedi.

Nerde gülmek, ağlayacağız. Herif bir geldi mi başlar:

- Siz adam olamazsınız...

- Medeniyet size çok uzak...

- Tuu! ... Ulan bu çirkef sular ne? ...

Söyler, dırlanır, sonra yer-içer, gider.

Cip geldi, Muhtar, davulcu Memiş'e,

- Haydin, bir karşılama vurun! ... dedi.

Davulcuyla, zurnacı bir hava tutturdular

Bir adam cipten indi, ama Kadri Bey değil. Bakkal Süleyman,

- Hani Muhtar, Kadri Bey gelecekti ... dedi.

Muhtar da şaşırıldı:

- Yahu bu, Kadri Bey değil mi?

- Yok canım, baksana yüzü gülüyor. Kadri Beyin yüzünün nuru, piri kaçmış...

Gelen adam, Kadri Beye benzemeye benziyor ama, o değil... Cipten iner inmez iki koluyla Hıdır emminin boynuna sarıldı:

- Nasılsın Hıdır emmi, iyisin ya? ...

Onu bırakıp, şap diye muhtarı öptü. Babamı kucakladı. Mezin Hüslin'in önüne kapı getirildiği okul çocuklarından birini kapı, havada hoplattı, bir kız çocuğunu öperken, kızın sümlükleri suratına bulaştı. Birini bırakıp, ötekini kucaklıyor...

Kahveci Davut, şoföre:

- Kim bu? ... diye sordu.

- Aman bilemediniz mi? Kadri Bey değil mi yahu? ...

- Amanın değişmiş, adama dönmüş be... O önde, biz ardında, davul-zurna da çalarak, kahveye yürüdük. Kadri Bey'in yüzünden, güldükçe güller saçılıyor.

Babam,

- Yoksa gizliden seçim mi yapacaklar, bu adama ne oldu da insan gibi gülüyor? ... dedi.

Mezin Hüslin Efendi,

- Seçim meçim yok, dedi, adam iyi adam.

Kahvenin avlusunda oturuldu... Çaylar geldi. Kadri Bey bir konuşkan olmuş... Herkesin derdini soruyor. Birden fırladı,

- Size doyum olmaz, bana izin... dedi.

Muhtar,

- Aman, diye eline vardı, akşama kalın.

Tokluyu kebab ettik. Rakıları soğuttuk. Bir düme yapıldı, ağzınıza göre...

Kadri Bey,

- Sağ olun, var olun, zahmete gimişsiniz, dedi. Hepsini, beni anıp âfiyetle yersiniz. Gece bastırmadan öteki köylere varacağım. Buraya neye geldim, bildiniz mi? ...

Kimse ses çıkmadı. Kadri Bey:

- Ben her zaman gelir, hatırlınızı sorarım. Siz hiç şehire gelmezsiniz. Bana uğrayıp bir acı kahveni içmezsiniz. Ne var, ne yok diye somazsınız. Vallaha dargınım. Salı günü hepinizi beklerim. Gelin, bir güzel yiyip içelim, eğlenelim. Şu ölümlü dünyada bir âlem yapalım.

Herkes şaşmış, ağzına bakıyor.

- Hepsinizi beklerim. Unutmayın, salıya. Sabah erkenden... Biriniz gelmesin, birdaha yüzünüze bakmam... Köyünüze adımımı atmam.

Elini omzuma attı,

- Hep mi? dedim.

- Hep... dedi, yediden yetmişe, hep... Mezin Hüslin Efendi'nin sırtını sıvazladı:

- Hep geleceksiniz, beklerim. Salı günü... dedi.

Kimini öptü, kimini kucakladı, kimineline sıkı, kiminin sırtını sıvazladı, omuzunu okşadı, en sonu Hıdır Emmi'nin elini birden yakalayıp şap diye öpmez mi? Hıdır emmi, şaşkın,

- Aman estagfurullah... dedi.

Kadri Bey, cipe bindi. Elini sallayarak cipin penceresinden:

- Salıya beklerim... Gelmeyen olursa darılırım... diye bağırarak gitti.

Hıdır emmi,

- Velâkin namuslu adam... dedi.

Babam,

- Ne demek, dedi, adam gibi adam işte... Adam dediğin böyle olmalı...

Mezin Hüslin Efendi,

- Hiç şu adamda onur, kibir var mı? dedi. Köylü parçası demez, bizimle bile senli-benli konuşur.

Kahveci Davut,

- Bir tane, dedi, memlekette bir tane... Muhtar,

- Kalbi temiz, kalbi... dedi. Memleket-

te böyle iki Kadri Bey daha olsun, yeter... Bakkal Süleyman,

- Denizlerimizde Yavuz zırhlısı, kararlarda bu Kadri Bey... dedi, yüzümüzü ağartan bunlar...

Arkadaşlara,

- Bu Kadri Bey, "Öl!" desin, öl dediği yerde, yoluna ölürüm... dedim.

Salıya var beş gün. Köyde bir hazırlık başladı. Kadri Bey'le oturup içeceğiz, kadeh tokuşturacağız. Kimisi yeni urbalar di-

kindi, kimisi kasabaya koşup hazırdan uraldı. Bide salı günü gecen çıktık köye.

Köyde karılarla on bir-on ikisinden küçük çocuklar kaldı. Atlılar, arabalılar yola dü-

zöldük. Öğleye doğru şehire vardık ki, bir ana-baba günü. Bu ne? Ben böyle bir kalabalık görmemiştim. Şehrin girişinde Konak-

önü derler bir düzlük çayırılık var. Millet o çayırılıkta ağaçların altına oturmuş, şişele-

ri diyor. Çayırın üstü halı döşenmiş gibi boş şişe serili. İçen, şişeyi atmış. Biz de ha-

za uzaktan görüp karşıladılar:

- Buyrun ağalar, buyrun ağalar!...

Muhtar şaşırıldı,

- Amanın, bir yanlışlık olmasın, dedi...

Yeriz, içeriz de, sonradan para mara isterler...

Hıdır emmi:

- Para isteseler kolay, dedi, ya yeyip içtikten sonra yanlış yere geldiniz derlerse.

Her ağacın altında davul-zurna takımı, ayrıca bölük bölük saz takımları, Mem-

lekette saz bırakmayıp buraya doldurmuşlar. Kimi çiftetelli oynuyor, kimi horon te-

piyor.

Kahveci Davut, karşılayıcılara,

- Ağalar, biz Kadri Bey'e geldik, onugöreceğiz... Bir yanlışlık olmasın... dedi.

- Hoş geldiniz, hoş geldiniz. Kadri Beyin daveti bu... Biz, Kadri Bey'in adamlarıyız. Hele buyrun, çayır beğenin...

Akar suyun kıyısında, çayırın düz boşuna oturduk. Atları, arabaları çekti bir yana...

na... Otumamızla, şişe şişe rakılar, şaraplar geldi...

- İçin! ...

- İçelim anasını satayım...

Şişeyi diken, tüketip öteye atıyor. İki kişi durmadan bize rakı, şarap yetiştiriyor.

İçtik, içtik...

Mezin Hüslin,

- Likör isterim! dedi.

- Ne likörü olsun, aham?

- Ne olursa olsun, likör olsun da...

- Sen şu rezil Mezin'e bak! ... Ulan sen likörün adını nereden duydun? ...

- Buyur! ...

Likörler geldi. Mezin Hüslin, yarıya gelmiş rakı şişesine likörü doldurup, çalkalayıp çalkalayıp içiyor.

Muhtar:

- Fotka! ... diye bağırıldı.

O da geldi. Hıdır emmi:

- Konyak getirin, alçaklar! dedi.

Konyak şişeleri geldi. Hıdır emmi, şarabı konyağa katıp çekti.

Bizde delikanlı takımı, babalarının yanında içmek değil, öksüzemez. Delikanlı-

lar, çalıyı siper etmiş, orda içiyor. Ben, bütün içkileri birbirine katıp içtiğimden, ar-

kadaşlara sordum:

- Ulan, adını duyduğunuz bir başka içki yok mu?

- Var, var ama, burda bulunmaz, dedi.

- Nedir o?

- Fiski...

- Heey! diye bağırıldı, fiski getir! ... Adam, üç fiski şişesini kapmış, geldi:

- Buyur! ...

Tekel İdaresi hep bu Kadri Bey'e mi çalışmış? ... Bizim oralarda ne kadar köy, kasaba varsa, hepsinin erkekleri bu çayıra dolmuş. Bizim karşımızda da, suyun öteki kıyısına çingeneler gelmiş. Çadırları kur-

muşlar kalaycılar, ha babam içiyorlar...

Mezin Hüslin,

- Ulan, biz çingenelerle bir arada mı içeceğiz? diye bağırıldı.

Kahveci Davut,

- Bu yanda, arkamızda da çingeneler var... dedi.

Çingene mingene hep karışmışız. Derken Kadri Bey göründü:

- Hoş geldiniz ağalar...

Adama bak sen; bir adam ki altı okka...

KARGAŞALIK

Biz, saygı olsun diye şişeleri sakladık. Elimize şişeleri verip, zorla bize içirtmez mi? Babam da ordan:

-İçin, için gayri...demez mi?

Hıdır emmi,

-Kadri Bey, biz bu çingeneleri bura - dan sürüp çıkaracağız, dedi.

Kadri Bey:

-Ellemeyin. dedi, hep bir Allah'ın kulu - yuz. Çingenenin babası da Adem Alehyis - selâm, bizim de.. Hep kardeşiz..

Yahu, şu Kadri Bey'e bak, ne adam be..

Bakkal Sütlüman'ın oğlu,

-Ben, bu babamı vuracağım, dedi.

-Niye?...

-Karışmayın siz, vuracağım. Bir taban - cası olan varsa, insaniyet namına versin...

Derken, Muhtar'la Hıdır Emmi de kapış - tılar. Bizim zurnacı, karşıdaki çingene zur - nacının üstüne yürüdü.

Mezin Hüslin,

-Hey, ulan hey, dedi, şimdi tam taban - canın olacağı sıraymış..

-Gözünü sevdiğimin aslan sütü, birini öldürmeden daha durulmaz...

Yalnız bizlmkiler değil, öteki köylüler de kapışmış. Ben, ağaçtan bir dal kesip yü - rüdüm. Kim gelirse önüme çalıyorum sopa - yı... Kafama bir şişe inmesiyle kendimi yer - de buldum.

Hıdır Emmi yanıma yığılmış kusuyor.

-Bir bıçağın yok mu? diye soruyor ba - na...

Bıçağım olsa, şukda kırk-elli kişiyi ye - re sermez miyim?

Derken, Kadri Bey bir daha öründü.. -Vatandaşlar! ..diye bağırmasıyla, her - kes durduğu, yattığı, yuvarlandığı yerde "E - sas vaziyetine" geçti.

Kadri Bey,

-Biz hep arkadaşız, dostuz dedi. Hep bi - riz, birliğiz.

Kahveci Davut,

-Kadri Bey, söyle, senin düşmanın kim, kanını içelim... dedi.

Ordan biri bağırdı:

-Kadri Bey'in düşmanı, bizim de düşma - nımız...

Demeye kalmadı, aşağı yolda yedi oto - mobil görüldü. Bir ses duyduk:

-Yürüyün arkadaşlar! ..

Biz otomobillere yürüdük. Hep bir - den, o otomobillerdekilere:

-Yuuuu diye bağırdık.

Otomobillerdekiler şaşırıldı. Bizim köyün davulcusu, davulu kaldırdı ki, otomobilden inenlerden birinin kafasına geçirsin. He - rif sarhoşlanmış, ayakta zor duruyor. Davu -

lu kaldırdı, babamın kafasından aşağı - yarı beline kadar geçirdi. Zumacı da zumayı Hı - dır Emmi'nin kafasına indirdi.

Biz böylecene uğraşırken, o arabadan inenler,

-Candarma! ... Polis '... diye bağırma - ya başladılar.

Kadri Bey, arabadakilere,

-Halk sizi istemiyor işte, çabuk gidin burdan... dedi.

Polisler de,

-Biz sizi koruruz, kaçın! dedi..

Polisler, önce sis bombalarını, gözya - şı bombalarını salladılar. Gelgelelim rüz - gâr mı birden değişti, onlar mı rüzgârın ner - den estiğini hesaplayamadılar, her ne ol - duysa oldu, arabadan inenlerle aramızda bir-iki adım kalmışken, tam saldıracamız sis - ler bizden yana dönmedi mi? Sis, duman dört yanımızı sardı. Bir kere başlamışız, gay - ri dönmek olur mu? Gazlar, sisler, duman - lar içinde, hem şakır şakır ağlıyorum, hem sopayı çalıyorum. Birini kapıp ayağımın al - tına aldım. Benim altımdaki başka biri - nin hümtüğüne binmiş, herifi ezior.

Ayağımın kaymasıyla ben uçtum, hava - da aşağı iniyorum. Gerisini bilmiyorum. Ka - ranlıkta gözümü açtım ki, uçurumun dibin - deyim.

Köye vardım. Haftasına bizim köyün öğ - retmeni döndü. Elinde bir gazete:

-Tuuuu!.. Siz ne yaptınız? diyor.

-Ne yapmışız yahu?

Biz, ne yaptığımızı öğretmenin elindeki gazeteden öğrendik.

Sizin bildiğiniz gibi değil ağam. İş kar - gaşalığa geldi. Yoksa biz, o haltı eder mi - yiz? Onca içkiyi karıştırınca insan, ne halt olsa eder.

BİTTİ

ALLAH KABUL ETSİN!

AZİZ NESİN

İMAMI KÖYDEN NASIL KAÇIRDIĞINI ANLAT!

HA ONU MU? ANLATAYIM!

-Ayören köylüden Esse'nin Mehmet derleri biridir, çok hoş söyleşir bir adamdır, onu dinlemeden gitmeyin... dedi.

Kaymakamın dediğine göre, Esse'nin Mehmet, Nasrettin Hoca'nın torunlarından denilenlerdenmiş, öyle şakacı, alaycı bir hoş adammış. Anlatırken ağzına baktırırmış. Kasabada pazar kurulduğu günler, köyünden pazara iner, pazar yerindeki çardaklı kahve- de, çevresinde toplananlara öyle olmadık, duyulmadık şeyler anlatırmış ki, onu dinleyenler de gülmekten katılırlarmış.

Ertesi gün kasabanın pazarıydı. Kaymakamın verdiği salık üzerine, Esse'nin Mehmet'i dinlemek için, ordan ayrılışını bir gün erteledi.

Kaymakam, pazar yerindeki çardaklı kahve- ye yolladığı adama, ordan Esse'nin Mehmet'i alıp getirmesini söyledi. Bu arada bana,

-Dinleyeceksin ama, dediklerinin hiç birine inanmayacaksın. Lafından yüzde sek- sen indirim yapsan yine de azdır. Pireyi de- ve yapar... diye beni uyardı.

-Selâmunaleyküm kaymakam bey, beni buyurmuşsun... diye bir adam girdi.

Bu, Esse'nin Mehmet'iymiş. Yanında da Recep ağa adlı bir köylü vardı.

Kaymakam, -Epiydir uğramadın da gelmeni rica et- tim. Yoksa kahveni içmeden bizi çiğneyip köye mi dönecektin? dedi.

Esse'nin Mehmet, -Esağfurullah kaymakam bey, o nasıl söz... Rahatsızlık vermek istemedim... dedi.

Odacının getirdiği kahvelerimizi iç- ken kaymakam, Esse'nin Mehmet'e benim için,

-Beyefendi, adını duymuş, seni dinlemek için taa nerelerden kalkmış buraya gelmiş. Ünün her yerde doluyor... dedi.

Esse'nin Mehmet, -Allah Allah! diye şaşmış göründükten sonra sordu:

-Seçim meçim zamanı da değil ya, bey- efendi aday maday mı da bizi dinlemeye gel- miş.

Kaymakam, benim kim olduğumu söyle- dikten sonra, bişey anlatması için Esse'nin Mehmet'e üsteledi. Sesi güzel olanların naz- lanmaları gibi, Esse'nin Mehmet de,

-Neyi neresinden anlatalım bilmem ki.. diye ağırdan aldı.

Kaymakam da, -Hani şu imamı köyden nasıl kaçırdı- nı anlat, o hikâyene bayılırım, dedi.

Esse'nin Mehmet, bir öksürükle sesini ayarlayıp eski zamanın meddahlarının pozu- nu alarak anlatmaya başladı:

-O zamanlar daha çocuk sayılırdım. Rah- metli babam, canavar ney olur da başedemem diye, beni oyun kesmeye dağa bile gönder- mezdi, o kadar küçüktüm. Fes giydiğimiz günler, daha şapka kanunu çıkmamış. Gün- lerden bigün, köyün düzlüğünde arkadaşlar- la oynarken, köyün alt başından bir gümbür- tülü ses duyduk. İnsan sesi desek değil, hay- van sesi desek değil... Biz meraklanıp sese

doğru gidecek olunca, bir de baktık, o sese bütün köy ayaklanmış, erkeği, kadını evler- den uğrayıp, gümbürtülü sesin geldiği yöne doğru gidiyor. Kimisi gök gürlemesidir, di- yor: Kimisi de Göktepe kayaları göçtü, di- yor. Allah rahmet eylesin Muhtar emmim, "Belki bir göçüntü ney vardır, kaçın, kaçın- şın, durun, gitmeyin!" diye oyana giden- leri durdurdu. Hâlâ o korkunç ses geliyor. Büyükler "Ya kıyamettir, ya kıyamete alâ- mettir!" diye söyleşip şaşıp dururken, bir de baktık, az bişey insana benzer kara çalı sakallı biri, huuu çekerek, huu çektiğçe dağ- ları, taşları inleterek bize doğru geliyor. Derken o kara çalı sakallı adam, sesinin ma- kamını değiştirdi. Rahmetli Muhtar emmim çok bir bilgic adam olduğundan, sakallının gümbürdemesinin ne demek olduğunu anla- yıp,

-Hiç korkmayın, bu gelen Müslümandır, tekbir getirmesinden belli... dedi.

Alnı secde görmemişlerden Rıza Çavuş, elini alnına vurup,

-Eyyaaah! Dediğin doğruysa, işte biz asıl o zaman yandık. Müslümanın böylesi bi- zi köyde aç kor da gene kendisi doymaz. İ- yisi mi, siz beni dinleyin, ya bu çalı sakal- lıyı köye sokmadan burdan dehleyelim, ya da köylü ona bırakıp biz burdan savuşup gö- çelim... dedi.

Muhtar emmim, -Kes zevzekliği, çarpılırsın... Bu ge- len mübarek bildiğimiz insanoğluna benze- mez. Hızır Alehyisselâm olsa gerek... de- yip herkesi susturdu.

Kara çalı sakallı adam yaklaşıp da "Es- selâmunaleyküm ya ehl-i İslâm!" diye gür- leyince bebeler korkuya düşüp kaçıştılar. Selâmina selâm verildikten sonra, o kara sakallı elini öyle bir ileri doğru uzattı ki, yani ordakilere "Karşımda eşşek gibi diki- lip durmayın, elimi öpün ulan yabaniler!" demeye getirdi. Bunu ilk anlayan Muhtar emmim, çalı sakallının elini öpünce, ora- dakilerin hepsine de el öpmek düştü. Yal- nız Rıza Çavuş, sözünü esirgemez bir olduğundan, elini öpmek için çalı sakallı- ya yaklaşıncı birden,

-Ulan bu nasıl bir pis koku, kızgın te- keler de böyle kokmaz, aman öte dur herif! diye sakallıyı iteleyip geri sıçradı.

Muhtar Emmim, Rıza Çavuş'un uygun- suzluğunu kapamak için hemen lafı kapı,

-Hazret, nerde gelişi, nere gidişi? diye kara sakallıya sordu. O da, gene bir güm- bürtülü, "Destuur yaa dooost!" çektiikten sonra,

-Hak yolcusuyum, Hak'tan gelir, Hak'ka giderim... dedi.

Alnı secdeye değmemiş olan Rıza Çavuş, Muhtar emmine,

-Herifin adresini öğrendin... dedi. Sonra kara çalı sakallı adam, öyle bir "Huu!" daha çekti ki, Boztepe mağarasında karayel bile yankılanıp uğuldamaz. Bu hu her ne demekse, bizim köyün yaşlıları ağlama- ya başladılar. Adamı alıp köy odasına gö- türdüler. Önüne sofrayı kurdular. Boşalan

çorba çanağını kaldırıyor, et yemeğini önü- ne sürüyorlar, et tabağını kaldırıp kızarmış tavuğu koyuyorlar, boşalan tası kaldırıp pi- lav dolu lengeri önüne getiriyorlar, boşalan lengeri alıp gözleme tatlısını veriyorlar. Ya- nındaki köylüsü Recep Ağa'ya döndü. Yala- nım var mı Recep Ağa kardeşim, sen de or- daydın gördün, yalansa söyle... Evet, doğ- ru. İki manga askerin yiyeceğini göçürüp,

-Şimdi de borcumuzu ödeyelim... dedi. Muhtar emmim, yediği yemeğin parasını soruyor sanıp,

-Ne borcuymuş... Burası şehir lokanta- sı değil, köy odası... Siz ki, köyümüz ku- rulalı beri benzerini görmediğimiz bir ulu konuksunuz, borç ne demek! dedi.

Kara çalı sakallı, -Borcumuz Allah'adır, namazımızı kı- lalım... dedi.

Kimseden ses çıkmayınca,

-Caminiz nerededir? diye sordu.

Bizim köyün çok eskiden bir camisi var- mış ama, depremde bir yanı yıkıldıktan son- ra onarılmamış, kapısı kilitlenip öylece bi- rakılmış, kaç yıldır içine girilmemiş. Kara çalı sakallı bunu öğrenince,

-Öyleyse sizin imamınız da yok, vay başıma! dedi.

Muhtar emmim, başı önünde, utanarak, -Yoktur... dedi.

Rıza Çavuş,

-Köyümüz yüksek dağların yücesine ku- rulu olduğundan buralara candarma bile zor gelir, imam uğramaz... dedi.

Kara sakallı,

-Mübarek Ramazan ayıdır, imamsız hiç olmaz... dedi.

Ordakilere birkaç,

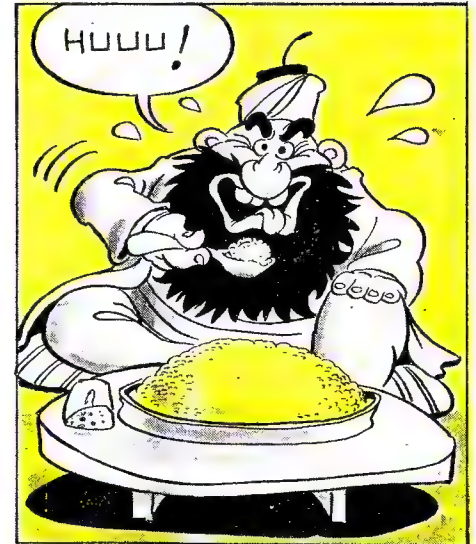
-Bak yahu, Ramazan'mış da haberimiz yok, Allah Allah... diye şaşıtı.

Çalı sakallı,

-Size sevabıma imamlık ederim. Demek beni bu dağ başına Allah gönderdi ki size Ramazan imamı durayım... dedi.

Bunun üzerine çocukları, gençleri, de- likanlıları odadan çıkardılar. Rıza Çavuş' tan sonradan öğrendiğimize göre, Kara çalı sakallıyla Muhtar emmim, Ramazan imam- lığı için pazarlığa oturmuşlar da, o yüzden bizi odadan çıkarmışlar.

Hemen o gün öğleden sonra, Muhtar em- mim, köyün kadını kızını toplayıp camiye temizletti. Camiyi silip süpürdüler. Kara sa- kallı Ramazan hocasının dediğine göre na- maz zamanı gelmiş. Herkesi bir korkudur al- dı, çünkü köyde namaz kılmasını bilen yok. Muhtar emmim eskiden namaz kılmış ama, o da kılmaya kılmaya unutmuş.

Akşam olunca kırdan, dağdan, tarladan odundan, pazardan, kasabadan dönenler de geldi, cami avlusuna toplandılar. Ramazan imamı,

-Yarından tezi yok, namaz kılmasını size öğretmeye başlarım. Ama öğreninceye kadar namaz kılmamış olmaz. Allah kusur- ları affeder, yeter ki siz gayret gösterin. Şimdi ben nasıl abdest alıyorsam, bana ba- kıp siz de öyle abdest alacaksınız. Sonra hep birlikte camiye gireceğiz. Gözünüz, ku- lağınız bende olacak. Ben her ne yaparsam siz de öyle yapacaksınız, ben her ne der- sem siz de öyle diyeceksiniz... dedi.

İmama bakarak abdest alan camiye dol- du. İnsanların ağırlığıyla caminin döşeme

tahtaları gıcırdamaya başladı. Çünkü tahta- lar eskilikten iyice kaşşamış, aralanmış. İ- yi ki döşeme tahtaları çok kalın da, bunca ağırlıktan kırılmıyor.

Ben caminin gerisinde bir yere çekildim, seyrediyorum. Dışarı atmasınlar diye de kor- kumdan sinmişim. Namaz kıldığını ilk gö- receğimden gözüm kulağım büyüklerde,

Sıra sıra oldular. Her sıra arka arkaya dizildi. Rıza Çavuş, hemen imamın arkası- na durdu. Herkesin gözü, kulağı birbirinde. En önde tek başına duran Ramazan imamı i- ki elini kulaklarına götürüp "Allahüekber" diye bağırınca, ordakilere de onun gibi yapıp onun gibi bağırıldılar. Ramazan imamı bişey daha söyleyip eğildi, doğruldu. Arkasinda- kiler de eğilip doğruldular. Yalnız en arka- daki sıra, önceden eğileceklerini bilmedik- lerinden, öndekilere çok sokulmuşlar. Bu yüzden eğilince başları, önlerinde duranla- rın artlarına tosladı. Onlar da arkalarında- kilerin kendilerine toslayacağını bilmeyip tetikte durmadıklarından, kışlarına tos vu-

rulmasıyla birkaç sendeleyip bir ikisi de ye- re yuvarlandı. Derken Ramazan imamı yere yattı, yani secdeye geldi. Arkasındakilere de onun gibi yaptılar. Gene en arkadakilerin önlerindekiyle çok yaklaşık olmalarından, kimisinin başındaki fesin püskülü önünde- kinin kışına değiyordu. Ben işin aslını son- radan öğrendim. Secdedekilerden biri, arka- sındakinin fesinin püskülü ardına değince, her halde namazın usulü budur diyerek, o da fesli başını önündekinin bacaklarının ara- sına sokmuş. Öyle ya, Ramazan imamı, her- kesin gözü kulağı birbirinde olsun demişti. Bacaklarının arasına fesli baş sokulan da, bunu namazın kuralı sanıp, başıyla önünde yatanın ardına başını vurmuş. Böyle böyle ön sıradaki Rıza Çavuş'a kadar gidip, onun ardına da arkasındaki toslamış. Rıza Çavuş da namazın usulünü bozacak değil ya, o da ya Allah deyip, yallah başını imamın bacak- ları arasına daldırmış. Neye uğradığını an- lamayan imam, bacaklarının arasındaki Ri- za Çavuş'un kafasını eliyle sertçe itmiş. İmam "Ben ne yaparsam siz de öyle yapın, ben ne dersem siz de öyle deyin!" dediği- ne göre, Rıza Çavuş da imamın yaptığını yapmak için arkasındakinin kafasına bir şap- lak indirmiş. Ben bu olanları sonradan öğ- rendim. Yalnız Rıza Çavuş'un arkasındaki- ne tokat attığını gördüm. O kadarla kalsa iyi tokatı yiyen de arkasındakine tokatı indirdi. Böyle böyle herkes birbirini tokatlarken bi- tür türlü başını secdeden kaldırmayan imam, ol- duğu yerde ırgalanmaya, sallanmaya başladı. Oysa, iri yarı Rıza Çavuş, namazın kuralı- dır diye arkasındakine tokatlamak için kı- pırdayınca, kaşşayıp gevşemiş döşeme tah- taları aralanıp imamın burnu iki tahta ara- sına sıkışmış. Zavallı Ramazan imamı, bur- nunu sıkıştığı tahta arasından kurtarmak i- çin ırgalanıp, gerisini salları, çırpınır durur- muş. Bunu bilmediklerinden, gözleri imamdaki onlar da, onun gibi, başları yerde, ırgalan- maya, belden aşağılarını sallayıp titreme- ye başladılar. Burnunu kurtaramayacağını anlayan imam, canı çok yanmış olacak ki,

-Burnum sıkıştı! diye bağırdı.

ALLAH KABUL ETSİN!

"Ben ne dersem siz de öyle deyin!" demişti ya, camidekiler de imam gibi hep bir - den,

-Burnum sıkıştı ! diye bağırdılar.

İmam bu kez,

-Burnum tahta arasına sıkıştı ulan ! diye bağırdı.

Bizim köylüler de, aynen imam gibi ba - ğırdılar :

-Burnum tahta arasına sıkıştı ulan !

İmam feryat ediyor :

-Ulan öyle değil, yandım, beni kurtarın !

Kimse imamın dediğinden dışarı çıkmı - yor. Başları secdede, belden aşağılarını sal - layıp ırgalayıp imam gibi feryat ediyorlar :

-Ulan öyle değil, yandım, beni kurtarın !

İmam çırpınıyor :

-Allah belânızı versin, ulan ölüyorum.

Arkasındakiler hiç bir yanlış yapmama - ya dikkat ederek bağıryorlar :

-Allah belânızı versin, ulan ölüyorum.

-Burun gitti elden, burnum kopacak,

-Burun gitti elden, burnum kopacak !

-Ulan bu dediklerim namaza dahil değil avanaklar !

-Ulan bu dediklerim namaza dahil değil

avanaklar !

Baktı ki kurtaracak kimse yok, imam bir zaman daha bacak atıp arkasını titrettik - ten, ırgalanıp sallandıktan sonra öyle bir çığlık attı ki, köye ilk gelişindeki güm - büsü yanında vızıltı kalır. Zaten deprem - den yarı yıkık cami, imamın bu feryadıyla sal - lanıp üstümüze yıkılacak sandık. Kara çalı sakallı Ramazan imamı, burnunun bir par - çasını döşeme tahtalarının arasında bırakıp

canını kurtardı. Burnundan kan akar - miden dışarı kaçtı. Demek usul b - yerek köylü de arkasından.

-Namaz bitti, namaz bitti ! diye bağıra - rak kaçıyor.

Bizim köylüler de,

-Namaz bitti, namaz bitti ! diye bağıra - rak kaçan imamı ...'ından koşuyorlar.

"Kaç ...'ından her zaman hızlı koşar" der ... , çok doğru. İmamın arka - sından yet ... dik. Kara ... sakallı Ra - mazan im ... , gecenin karanlığına karışıp gitti. Gidiş o gidiş... Bunun üzerine Rıza Çavuş,

-Namazı da kırdık, Allah kabul etsin ! dedi.

Esse'nin Mehmet hikâyesini bitirmiş , susmuştu.

Kaymakam,

-Atıyorsun ama güzel atıyorsun, dedi

Esse'nin Mehmet,

-İşte köylü Recep Ağa'nın yalansa o söylesin ... dedi.

Bu kez ben,

-Ben hikâyeyi bitir

miştim, dedim.

Esse'nin Mehme

den, pişkinlikle,

-Olabilir, dedi,

tahtalarına sıkışan

zan imamı dünyada

Sonra ek

-Zate

ti.h

AZİZ NESİN

BITTI

Biz yıllarca o eski, yıkık dökük yerde çalışmaktan artık bıkmış usanmışız da, bu yeni yapı bize olduğundan daha güzel geldi.

Yeni yapıya girdiğimiz zaman, dahayerlerde çimento parçaları, doğrama talaşları, rende tozları duruyordu. Pencere camları bile kireçliydi. Uzun yıllar, içinde çalıştığımız her adımda delik deşik düşene tahtaları gıcırdayan, tavanında fareler koşuşan eski yapıdan öyle bıkmışız ki, bu yepyeni gıcır gıcır daireye taşınınca, sevincimizden kolları sıvayıp, kendimiz temizliğe başladık. Talaşları, tozları süpürdük, camları sildik. Bu yeni yapıya eski kadrodan yalnız bizim müdür gelmedi. Onu başka bir yere atamışlar. Bize yeni bir müdür gelecekmiş. Kendisinden önce ünü geldi: Çok sertmiş...

Yeni müdür geldi. Dik değil de, dımdık bir adam. Dik durmaktan azıcık beli içeri doğru kaykılıyor, göbeği fırlıyor, Saçları alabros kesilmiş. Ense, sırta sıvama iniyor. Gözleri jilet keskinliğinde bakıyor. Bakışının değdiği yerden şakır şakır kan akacakmış gibi...

Daireye gelişinin üçüncü günü on dört maddelik bir yazılı emir çıkardı. Birinci madde şuydu:

"Emirlere harfiyen riayet edilecek. Yasaklara katıyken uyulacak. Bizde "En sıkı yasak üç gün sürer" diye bir söz vardır. Disiplinli çalışmalarımızla, sinsî düşmanlarımız tarafından bizi uyuşturmak için çıkarılmış bu sakat sözün yanlış olduğunu ispat edeceğiz. Emir emirdir, yasak yasaktır. Emir yapılır, yasağa uyulur."

Bütün arkadaşlar, on dört maddelik yazılı emri okuyup imzaladık. Öğleden sonra yazılı emri bana bir daha getirdiler. İmzalamışım ama imzaman üstüne "Okudum" diye yazmamışım...

Haftada bir-iki kere bu yazılı emirler çıkmaya başladı. Emrin altına "Okudum" diye yazıyorduk. Onun altına okuduğumuz tarihi, adımızı yazıyor, en alta da imzamızı atıyorduk. Yeni müdürün hiç şakaya gelir adam olmadığını anlamıştık. Sesini koridorun başından duyunca titriyorduk.

Onun gelişinden beş gün sonra, bizim daireye bir tabelacı geldi. Büyük dış kapının iç yanına, merdiven başına tezgahını kurdu, çalışmaya başladı. Yeni müdür, dairemiz için levhalar yazdıracaktı. Dışarıda bir tabelacıya verse pahalı gelirmiş. Onun için bu tabelacıyı gündelik tutmuş. Anlaşılan pek çok tabela yaptıracaktı ki, gündelik özel tabelacı tutmuştu. Hepimiz neler yazılacak diye merak ediyorduk. Çünkü her odanın kapısında emaye üstüne yazılı levhalar olduğu gibi, dış kapıda da, dairemizin adı yazılı piring levha vardı.

Akşam daireden çıkarken baktık, tabelacı, on levhanın yazısını bitirmiş. Bu levhalar beyaz boyalı dörtgen biçiminde tahtalardı. Üzerlerine, iki yanına da siyah boya: "Çiçekleri koparmak yasaktır!" yazılıydı. Bu levhaları görünce şaşırдық. Bizim yeni yapılan daire bir boş arsanın ortasıydı. Park yoktu ki, çiçek olsun. Çiçek yoktu ki koparılsın. Tabelacı durmadan üç gün "Çiçekleri koparmak yasaktır." levhaları yazdı. Dördüncü gün levhaların

yazıları değişti, şöyle oldu: "Bahçeye köpekle girmek yasaktır." "Hangi bahçe, bahçe nerede? Bu levhalar yazıla dursun, bir sabah bir de baktık, bizim dairenin bulunduğu arsa, altı sıra dikenli telle çevriliyor. İki günde bu iş bitti, biz de tel örgü içinde kaldık. Böylece bombos arsanın sınırları belli oldu. Bahçe dediğimiz yer kıraç, kumlu, kireçli topraktı. Bir tek çayır, çimen yok. Yalnız arka yanda deve dikenleriyle ısırgan otları vardı. Onlardan başka da bitki diye hiç bişey yoktu.

Müdür kendisi de başında bulunarak "Çiçekleri koparmak yasaktır." levhalarının kazıklarını bombos bahçenin orasına burasına gelişi güzel çaktırdı. Bu iş bittikten sonra, yine gelişi güzel "Bahçeye köpekle girmek yasaktır." levhalarının kazıklarını çaktırmaya başladı.

Bu işlerden sonra bizim dairenin coğrafya durumu şöyle olmuştu: Gepgeniş çevrilmiş bir tel örgünün ortasında kül rengi bir beton külçesi. Dikenli telle çevrili kel-keleş, kır-kır aç bir arsa üstüne yer yer çakılmış "Çiçekleri koparmak yasaktır." "Bahçeye köpekle girmek yasaktır." levhaları.

Tabelacı durmadan çalışıyor du. Yeni boyadığı levhalarda şu yazılıydı: "Park arabaların girmesi yasaktır." Bu levhalar da bahçeye çakıldı. Müdürlük bu işleri neden yaptığını bir türlü anlayamıyorduk. Kapı diye tel örgüden açık bırakılan gedik öyle dar ki, bir araba zorlansa bile buradan içeri sokulamazdı. Üstelik, o güne dek hiç bir arabanın içeri girdiği görülmemişti.

Bir sabah daireye gelince büsbütün şaşırдық. Tel örgünün iç yanına, üçer-dörder metre aralıkla çakılan yeni levhaların üstünde şunları okuduk: "Dikkat Elbiselerini yırtılabilir. Dikenli tellere yanaşmak yasaktır."

Müdürün ne yapmak istediğini bir türlü anlayamıyorduk. Birtakım arkadaşlar, müdürlüğümüzün çok güzel bir park yaptıracağını, onun için önceden sıkı bir hazırlığa başladığını söylüyorlardı. Kimimiz bu yasak levhalarını, tel örgülerini beğenmiyor. Kimimiz de "Siz bizi bilmez misiniz, bize ancak böylesi yaraşır. Bir park yapılınsın, bütün çiçekleri koparırsınız" diye müdürü doğruluyorduk.

Aradan günler, haftalar geçiyor, ama bahçeye tek çiçek dikilmiyordu. Bu arada tabelacı durmadan çalışıyor, yeni yasak levhaları yazıyordu. Bir sabah daireye geldik, gireceğimiz kapının üstünde bir levha "Bu kapıdan girilmesi yasaktır." Öteki kapıya gittik. Orada da bir levha: "Dikkat: Bu kapıdan girilmez."

Sol yandaki merdivenli kapıya gittik. Orada da bir levha: "Bu kapıdan giriş-çıkış memnu ve yasaktır."

Kapı kapı dolaşırken, daireye o sabah gelen memurlar gittikçe çoğalıyordu. Birisi, - Arkadaşlar, sokakta kaldık, dedi.

Birisi de, - Pencereden girelim. Dedli.

Pencereden girmek bir şey değil. Sırt verip, birbirimizi çekerek alçak pencerelerden girebildik. Ama ertesi gün müdürlüğümüz, her pencereye de "Buradan girmek yasaktır" diye levhalar asarsa, ne yapacaktık? Bacadan giremezdik ya... Arkadaşlardan biri,

- Yasak masak dinlemeyelim, girelim yahu, dedi, Dışarda kalacak değiliz ya...

Ama müdürden korkuyorduk. İki-üç günde bir bize, "Emirlere ve yasaklarına uymamız gerektiğini bildiren yazılı buyruklarını imzalattı. Daireye neresinden girelim diye uğraşıp dururken, bizden önce içeri girmiş olan arkadaşlar, pencerelerden sefendiler:

- Arkadaki küçük kapıdan girin...

O zamana kadar yapının arka yanında bir küçük kapı olduğunu bilmiyorduk. Üzerinde "Yasak" yazılı olmayan o küçük kapıdan girdik. Kütmes deliğine benzeyen bu kapıdan bodruma iniliyordu. Oradan odalarımıza çıktık.

Bu olaydan birkaç gün sonra müdür hepimizi büyük salonda topladı, uzun bir konferans verdi. Konuşmasının özü-özeti şuydu "Başımıza her ne kötülük gelmişse, yasaklara aldırışsızlıktan gelmişti. Her ne olursa olsun, yasaklara uymak gerekir. Yoksa, otorite diye, disiplin diye birşey kalmazdı"

Dairemizde en çok çalışan tabelacıydı. Sabah-akşam onun başına gidip, yeni yeni ne yasakları yazdığına bakıyorduk. Bir gün baktık ki, onun da başında bir yasak var: "Tabelacıyla konuşmak, onu meşgul etmek, burada dikilip durmak sureti katiyyede yasaktır."

Bütün bu yasak levhaları oraya buraya konurken, dairemizde hepimizi şaşırtan olaylar geçiyordu. Bahçeye köpeklerin sokulması yasak edilmişken, bahçede köpekler fink atmaya başladılar. Buna hepimiz şaşıyorduk. Eskiden tek köpeğin uğramadığı, bahçe şimdi köpek bahçesi olmuştu. Sabahları daireye karşı sokakta bir gürültü oluyordu. "Kuçu, kuçu, gel, kuçu, kuçu..." Sesleri belki yarım saat sürüyordu. Her memur arkasında birkaç köpekle birlikte geliyordu. Kimisi de köpekleri bahçeye sokabilmek için, eline bir kemik, bir parça et alıp, birkaç köpeği birden arkasına düşürüyordu. Hiç köpek sevmezken benim de içime bir köpek beğenisi düştü. Köpeklerin bahçeye girmesi yasak edilmeden önce, arkama bir köpek takip bahçeye sokmak aklıma gelmezdi. İlle bir köpek de ben bahçeye sokmak istiyordum ama, köpek bulamıyordum. Çünkü, şehir-

de başıboş köpek kalmamıştı. Arkadaşlar bütün köpekleri her sabah dairenin bahçesine dolduruyorlardı. Ben de tasmalı, sahipli bir köpeği kasaptan aldığım kırpıntı etlekan dırıp bahçeye sokmak zorunda kalmıştım. Bu yeryüzünde kaç cins köpek varsa, hepsi dairenin bahçesine dolmuşlardı. Oynaşıyorlar boğuşuyorlar, hırslıyorlar, havlıyorlardı...

On-on beş günde bir bizi toplayıp konuşan müdür, bir konuşmasında şöyle dedi:

-Bahçeye köpeklerin girmesi yasak ettiğim zaman, bazı arkadaşlar bunu saçma buldular. Ama ben, başımıza geleceği biliyordum. Yasak ettik, böyle oldu, ya bir de yasak etmeseydim, ne olurdu, düşünün... Onun için yasaklara uymak zorundayız.

Müdürümüzün söylediğine göre, kendisi hayatı boyunca bir kere bile yasakları çiğnememişti. Bütün başarısı da bu yüzden olmuştu.

Dairemizde bundan daha şaşılacak işlerde

oluyordu. Devedikenlerinin dikenli dikenli, mavi çiçekleri koparılmaya başlanmıştı. "Biz ancak böylesinden anlarız" diye müdürün yasaklarını savunan arkadaşların elleri bile, gizli gizli deve dikenlerinin mavi çiçeklerini koparmaktan, kedi tırmalamış gibi çizik, bere içindeydi. Yalnız, emekliliğine üç ay kalmış olan Burhan Bey'in ellerine hiç bir şey olmamıştı. Burhan Bey çiçekleri çok sevmişti. Evinde saksılar içinde bir sürü çiçek vardı. Çiçeğe çok düşkün olduğundan, aramızda deve dikenlerini koparmaya kıyama - yan bir oydu.

Bir sabah daireye geliyordum. Çok erkendi. Burhan Bey elli adım kadar önümde gidiyordu. Bahçe kapısından girdi. Devedikenlerinin, ısırganların olduğu yana yürüdü. Ne yapacak diye köşeyi siper edip gözlerimle onu izledim, Burhan Bey, ısırganların arasına daldı. Kendisini bir gören var mı diye dört bir yanına baktıktan sonra, çantasından deri eldivenlerini çıkarıp ellerine geçirdi. Sonra büyük bir kızgınlıkla çabuk çabuk ısırganların başlarını koparmaya başladı.

Neden onun elleri şişip kabarmadığını, çizilmediğini o zaman anladım. Müdürlük:

-Nasıl, haklı değil miymişim, diyordu çiçekleri koparma yasasını koyduğum zaman aranızda bana gülenler oldu. Çiçek olmayan bahçeye böyle yasak levhaları konur muymuş... ısırgan otlarını, deve dikenlerini bile koparıyorlar, ya bir de çiçek dikip park yapsaydık, ne olurdu bir düşünün...

Birkaç zaman sonra, pantolonlarımız ceketlerimiz yırtılmaya başladı. Her sabah aramızda şöyle konuşmalar geçiyordu.

-Aman Ahmet Bey, senin pantolonun baştan başa yırtılmış yahu, donun görünüyor.

-Hiç sorma Mehmet Bey, şu bahçedeki dikenli tele takıldım da... Aman, senin de ceketin kolu yırtılmış...

-Allah kahretsin, dikenli tele takıldım...

Yırtıkları, ertesi gün yamanıncaya kadar çengelli iğnelerle tutturuyorduk. Benim giyebilecek tek elbise kalmamıştı. Her sabah dairenin bahçesine girince, "Dikkat elbiselerinizi yırtılabilir. Dikenli tellere yanaşmak yasaktır" levhasını okur okumaz kendimi tutamıyor, acaba tel örgünün yanından içerisi, dışarı nasıl görünür diye merak ediyordum. Bu merakı giderirken yapan-talon, ya ceket yırtılıyordu. Arkadaşlar bu kadarla da yetinmeyip, dikenli tellerin üstünden atlamaya başladılar. Artık bahçe kapısından girip çıkan hemen kimse kalmamıştı. Yalnız yaşlılar, bu işi beceremiyorlardı. Emekliliğine üç ay kalan Burhan Bey de bir sabah dikenli tellerden atlamak istedi. Hız almak için gerilip gerilip atladı: ama yalnız şapkası öbür yana geçebildi. Kendisi, kasap çengeline takılı siğir budu gibi, dikenli tellere asılı kaldı. Burhan Beyi kurtardığımız zaman, elbisesinde yırtılmamış bir karışık yer kalmamıştı.

Tabelacı ne kadar çalışırsa çalışsın, işini bir türlü bitiremiyordu. Müdür her gün yeni birkaç yasak çıkarmaktaydı. Her pencerenin üstüne, "Pencereleri açmak yasaktır" yazılı levhalar konmuştu.

Müdürümüz, toptan yasak levhaları yazdırmaya başladı: "Buradan girmek yasaktır" "Buradan çıkılmaz", "Tükürmeyiniz" "Yer-

YASAK

lere sigara izmariti atmak yasaktır.", "İşi olmayanlar içeri giremez!", "Dikkat, Burada sigara içilmez!", "Bu taburelerin üstüne oturmak yasaktır!", "Yüksek sesle konuşmayınız!", "Bu kutuya dokunmayınız, tehlike var!", "Duvarlara yazı yazmak, resim yapmak ve her türlü çizinti memnurdur.", "Bu odaya girilmez!", "Bu kapıdan çıkmak, sureti katiyede yasaktır."

Yasak levhaları arttıkça biz, dairenin önce yarısını, sonra dörtte birini ancak kullanabiliyorduk.

Daha bunlar gibi bir sürü yasak levhaları toptan yazıldı. Müdür, kendisi de başında bulunarak bu levhaları, dairenin içinde gözüne kestirdiği yerlere astırdı. Bunun sonunda çok şaşılacak durumlar ortaya çıkmıştı. Her helanın kapısında, "İşi olmayanların içeri girmeleri yasaktır!" yazılı levhalar vardı. Bu yüzden işi olmayan, boş buldukları helâlara doluyordu. Bu yanlışlıkları müdür mü yapıyor, yoksa arkadaşlar mı levhaların yerlerini değiştiriyorlardı anlamadık. Müdürün kapısında beş levhadan birinde, "Tükürmeyiniz!" yazılıydı.

Dairenin içi çok aydınlıktı. Ama her elektrik düğmesinin altına, "Gündüzleri elektrikli açmayınız!" yazılı levhalar asıldığından beri, bütün lâmbalar yanıyordu. Yalnız elektrikler sık sık kontak yaptığından, arada bir ışıklar sönüyordu. Çünkü her elektrik sigortasının, her kofranın altına, "Dikkat. Bu

kutuya dokunmak tehlikelidir!" yazılı levhalar asılmıştı. Bu yüzden herkes kutularla oynamaya başlamıştı. Koridorlar sigara izmaritlerinden geçilmiyordu. Bir iş için dairemize gelen kerli-ferli bir adam koridora tükürtünce çok kızdım, duvardaki, "Tükürmek yasaktır!" levhasını gösterip,

-Efendi, okumanız yok mu? dedim, neden tükürüyorsunuz?

Adam utandı.

-Affedersiniz, dedi, tükürürsem ne olur diye merak ettim de...

Hayatında bir kere bile yasakları çiğnemediğini söyleyen müdür, her yanı yasak levhalarıyla donatırken, daireye gelişinin üçüncü ayında ortadan kayboldu. Evet, basbayağı kayboldu. Evine de gitmediği için, karısı, çocukları, onu bizden çok merak ediyorlardı. Müdür, yok olmuştu. Bu kayboluş, iki gün sürdü. İkinci günü akşamı, ambar memuru, onu bir tesadüfle buldu. Ambar memuru, pek kulanılmayan ikinci kattaki bir depoya girince yandaki koridordan müdürün sesini duymuş. Hemen koşup arkadaşlara söyledi. Biz de işi gücü bırakıp müdürün yardımına koştuk diyoruz, çünkü müdürümüz kapana girmiş gibi koridorda sıkışıp kalmıştı. Koridor dar değildi ama, müdür yine de içeride sıkışmıştı. Nasıl olduğunu anlatayım:

Müdür, her nasılsa kapısında hiç bir yasak levhası bulunmayan bu koridorun kapısından girmiş. Öteki kapıdan çıkacak. Bir de bakmış ki, çıkacağı kapının üstünde, "Buradan çıkmak katiiyen yasaktır!" yazılı bir levha var. Hayatında hiç bir yasağı çiğnemiş olan müdür, kendi koyduğu yasağı çiğ-

neyecek değil ya.. Girdiği kapıdan çıkmak için bir de geri dönmüş ki, kapının arkasında bir levha: "Dokunmak tehlikeli ve yasaktır!"

Zavallı müdürümüz, ne o yana gidebiliyor, ne bu yana.. Koridorda sıkışıp kalmış. Üstelik cigara da içemiyor. Duvarlarda levhalar var. "Burada cigara içilmez!" "Yerlere cigara izmariti ve kibrit çöplü atmak yasaktır!"

Biz müdürle kapı arkasından konuşabiliyorduk.

-Pencereden atlayan müdür bey, biz aşağıda bez tutarız, dedik.

Müdür içeriden,

-Pencereyi açamam, dedi, levha var.

"Pencereyi açmak yasaktır!"

Daha başka bir şeyler söyledi ama, anlayamadık. Bir arkadaş kulağını kapıya koyup dinledi.

-Neden yavaş konuşuyormuş? diye sorduk.

Koridor duvarında, "Yüksek sesle konuşmayınız!" yazılı levha varmış...

Müdürümüzü hapsediği aralıktan bir türlü dışarı çıkaramıyorduk. Yakından tanıyanlar:

-O, orada ölür, yasakları çiğneyip dışarı çıkamaz, dediler.

Yine nasıl dışarı çıkabileceğini kendisi buldu.

-Çabuk tabelâcıya söyleyin, "Buradan çıkmak yasak değildir!" diye bir levha yazsın!

İsteddiği levhayı çarçabuk yazdırıp kapının alt aralığından içeri soktuk. Müdür bu levhayı kapının arkasına astı da, ondan sonra dışarı çıktı.

Hepimize,

-Bakin, yasaklara uymamak ne zorluklar çıkarıyor, dedi, eğer şu kapının dışına, "Girilemez!" diye bir levha asmayı ihmal etmeseydik, bütün bunlar başımıza gelmez, ben de içeride kalmazdım. Çünkü, yasak levhasını görünce koridora girmezdim. Yasaklara uymanın faydasını gördünüz ya...

Yine iyi ki, "Buradan çıkılmaz!" levhalarının biri, bir helâ kapısının iç yanına asılmamıştı.

Müdürümüz, çıktığı kapının üstüne, "Buradan girmek sureti katiyede yasaktır" yazılı levhalardan birini astırdı.

Duvarlarda, kapılarda, yasak levhalarından pek boş yer kalmadı. Bir gün hep birden daireden dışarı çıkamazsak, bizi hiç merak etmeyin. Anlayın ki, biz, yasakları bozamadığımızdan, kapana kısılmış gibi içeride kalmışız...

ALFABENİN İLK HARFI

AZİZ NESİN

İYİ YOLCULUKLAR BEYEFENDİ!

Tren yolculuğunda kafamı dinle-
rim diye yanıma gazete, kitap almadım.
Bir kompartımana düşeceğimiz yolcu-
larla arkadaş oluruz diye düşünmüş-
tüm. Kimbilir ne bilmediğim, ne güzel
şeyler anlatırlar. Yeni yeni şeyler öğ-
renirim. Ben onlara anlatırım, onlar
bana anlatır. Güle oynaya bir tren ge-
zisi yaparız.

Yol arkadaşlığı güzeldir. Yabancı
insanların dünyasına girersiniz. İnsan
hiç bilinmedik bir ülke bulmuş gibi
sevinir. Beş saat, on saat, bir gün, iki
gün, birbirinize içinizi dökersiniz. Son-
ra bir istasyonda birbirinizden ayrılır-
sınız. Bir daha bütün yaşamınızda ya
bir kez karşılaşsınız, ya hiç karşı-
laşmazsınız. Yıllar sonra birbirini-
zi görseniz, tanımazsınız bile. Yüzler
büşbütün unutulur. Ama anlatılan bir
olay, bir hikaye anılarda kalır.

Trene işte böyle bir umutla bin-
miştim. Dört kişilik birinci komparti-
manda iki kişiydik. Böylesi daha iyi.
Kalabalık olmazsa, iki kişi daha içli
dışlı olur.

İkimi de pencere yanında, karşı-
lıklı oturuyorduk. Karşımdaki adam el-
li beş, altmış sularında gösteriyordu.
Göbekli şişman biriydi. Genel olarak
şişman adamlar zayıflardan daha ne-
şeli olur. Göbeklerini hoplatarak, ger-
danlarını titreterek gülmek, yaraşır da
ondan. İnsan dediğin, güldü mü hop-
latacak göbeği olmalı. Makaraları koy-
verince hop hop hoplatacak göbeği yok
sa o insana gülmek hiç yakışık almaz.

Kompartımana girince şişman a-
dama selâm vermiştim. Adam selâmı-
ma anlayamadığım bir mırıltıyla kar-
şılık verdi. Ben oturur oturmaz, hemen
gözünü taktı, gazetesini okuma-
ya başladı. İri bir Mustabey armuduna
benzeyen burnu gazete sayfasına öy-
le eğilmişti ki, karşıdan bakan onu
gözleri ile okumuyor da gazeteyi bur-
nu ile kokluyor sanırdı. Hem de elinde
kalem vardı. Gazeteyi okudukça ka-
lemle işaretler yapıyor, belki de ö-
nemli gördüğü yerlerin altını çiziyor-
du. Yanında yığılı bir sürü gazete var-
dı. Okumaya meraklı biri olduğu belli.
Belki bir bilgin, belki profesör, belki
de politikacı. Gazeteye burnunu uzat-
mış, günün siyasi manzarasını koklu-
yor.

Tren kalkınca, konuşmaya baş-
langıç olsun diye,
-İyi yolculuklar beyefendi, de-
miştim..

Burnunu gazeteden kaldırmadan,
yine anlayamadığım bir şeyler mırıl-
danmıştı.

Tren ilk istasyonda durdu, kalktı.
Üçüncü dördüncü istasyona geçtik. ..
Bizde ses yok. Patlayacağım. Dışa-
rı çıksam, koridor kalabalık, ne otu-
racak, ne duracak yer var. Restoran-
da da yer yok.

Biyandan da adamın yaptığını doğ-
ru buluyorum. Laklaktan ne çıkar. İn-
san bos vaktini değerlendirmeli. Dur-
madan okumalı. Yol arkadaşlığı iyidir
ama, ya o gevezeler, uygunsuz konu-
şanlar, dırdır kafa şişirenler. Kimbilir
şişman adam, bu geveze yol arkadaş-
larından neler çekmiştir. Yalnız bişey
dikkatimi çekti. Şişman adam hiç
sayfayı çevirmiyordu. Hep aynı yere
bakıp duruyordu.

Karşımda öylece duran bir adam.
Tren sarsıntısı. İçim geçmiş, ben de
uyuklamaya başlamışım. Bir dürtmeyle
uyandım..

-Beyefendi, beyefendi..
Şişman adam ceketimin kolundan
çekiştiriyordu. Önce bir kaza oldu,
sonra da incecğim istasyonu geçiyo-
ruz sanarak fırladım. Şişman adam,
-Affedersiniz bişey soracağım, de-
di.

Bir konuşma kapısı açılıyor, diye
umutlandım.

-Buyurun efendim.

-Hastaların gözünü korkutan ne-
dir?

Alay mı ediyor, diye yüzüne bak-
tım. Öyle alay eder görünüşü yok.

-Hastaların gözünü korkutan şey
mi?

-Evet...

-Doktor...

Kalemle gazeteye bişeyler yazdı.

Sonra,

-Değil, dedi.

-Hastanın gözünü korkutan şey,
hastane...

Yine kalemle gazeteye bişeyler,
yazdı.

-Olmadı, dedi.

-Vizite parası..

-Hayır..

-Başında "A" var, ikinci harfi de
"M"

-Amerikan bezi.. yani kefen

-Sekiz harf olacak.

-Ameliyat..

-Hah tamam..

Yeniden gazetesine daldı. Bir za-
man daha konuşmadık. Bir ara.

-Beyefendi, affedersiniz rahatsız
ediyorum, dedi.

-Buyurun dedim.

-Bir memlekette nüfus art tıka
artması gereken nedir?

-Milletvekili...

-İ-ih...

-Hapishane...

Kalemle yine gazeteyi bişeyler,
yazdı.

-Değil...

-Karaborsacı...

-A-ah.. İkinci harfi "Ü", son harfi
de "M" yedi harfli..

-Tüketim...

-Hah... Tamam...

Uzun bir zaman daha konuşmadık.
Neden sonra adam birdenbire,

-Selâmünaleyküm.. dedi.

-Ve aleykümselââm" dedim.

-Evet, doğru.. dedi.

-Nedir doğru olan?

-Selâmünaleyküm'ün karşılığı...

Bu şişman adam galiba deli. İster
misin üstüme saldırırsın da beni bura-
cıkta boğversin..

-Beyefendi, birşey soracağım.

-Buyrun.

-Bir nota söyler misiniz?

-Doo...

düşünüyorum da bulamadım. Maşallah
musiki bilginiz kuvvetli.

-Kuvvetlidir. Daha başka notalar
da bilirim. Fa, sol, la..

Yine uzun bir sessizlik.

-Beyefendi

-Efendim?

-Güreşlerin yapıldığı yer neresi -
dir?

-Minder.

-Hay Allah razı olsun, ben dering
yazdım da neden tutmuyor diye şaşı-
vordum...

Elinden gazeteyi atıyor. Başka bir
gazete alıyor. Yine soruyor.

-Gökten yağan? Ben taş yazdım,
olmadı.

-Yağmur.

-Uydu be.. Vay anasını...

Bir zaman daha geçiyor. Tren bir
iki istasyondan geçiyor. Şişman adam
soruyor:

-Beyefendi, merkebin türkçesi?

-Eşek..

-Tam geldi.

-Gelir.

-Yemen'in Arapçası?

-Ne yemenin?

-Sâde yeme...

-Sade olursa başkadır, yanında
hoşafı olursa başkadır.

Üç harfli...

-"Ekl"

-Tamam yahu...

Ankara'ya geldik. Ankara'ya gele-
ne kadar şişman adam, gazetelerdeki,
çapraz bulmacalarla uğraştı. Ama her
kelimeyi bana sordu.

-Ben her gün bütün gazeteleri alı-
rım, dedi.

-Gazete okumak iyidir, dedim.

-Yooo, dedi, bir satır bile okumam.
Ben gazeteleri bulmacaları için alıyo-
rum. Gazetelerde ne kadar bulmaca
varsa, onları çözmeden rahat edemem.
Çok zevkli.. Şimdiye kadar yapama-
dığım hiç bir bulmaca olmadı. Şıp diye
bulurum.

Filedan valizimi aldım. Artık tren-
den iniyordum. Onun daha yolculu-
ğu vardı.

-Allaha ısmarladık.. dedim.

Başını gazeteden kaldırdı.

-Alfabenin ilk harfi?.. diye sordu.

-"A" dedim.

-Tamam yahu.. diye sevindi.

ASK HASTANESİ AZİZ NESİN

-Allo.. Feryadüfğan Gazetesi mi?
-Evet...
-Polis muhabiri Cafer Beyi rica ediyorum.
Gazetenin sekreteri bana seslendi:
-Cafer...Cafer!..Bak,Emniyet Müdürlüğü'nden seninle konuşmak istiyorlar. Alıcıyı kulağıma götürdüm.
-Buyurun Feryadüfğan Gazetesi polis ve adliye muhabiri Cafer Bezgetiren.
-Merhaba Cafer Bey,bu gece üç numara lı ahlâk zabıtası ekibi gece baskını yapacak.Öbür gazetelere de haber verdik. Bununla isterseniz,saat dokuzda müdüriyete gelin...
-Baskın hangi eve yapılacak?
-Madam Anjel'in evine.
Birden irkildim.
-İyi ki haber verdiniz,dedim,yoksa rezale olacaktı.
-Neden?
-Beni bastıracaktınız da ondan..Ben bu gece Madam Anjel'in evine bir röportaj için gidecektim.
-Sen bilirsin.Istersen bizimle gel, istersen daha önce eve git,bizi bekle!..
-Sizinle gelirim.Madam Anjel'in evi geçen hafta basılmamış mıydı?
-O,Maçka'daki apartmanıydı.Orasını kapattık,şimdi Şişli'de bir apartmanda çalışıyor..

-Peki,gelirim,dedim.
Gazetenin sekreteri:
-Cafer Bey,dedi,çok rica ederim, ne görürsen onu yaz.
-Anlamadım dedim,tabii gördüklerimi yazacağım.
-Sen atarsın da..dedi.Atma! Başyazar alıyor,fıkra yazarları,spor yazarları atıyor.Ankara muhabiri,politika yazarı atıyor.Cafer,bari sen atma!..
-Atmam!..dedim.
-Bir ricam daha var.
-Esağfurullah..
-Aman Cafer Bezgetiren,haberleri tez getir.

-Başüstüne.
Tam saat dokuzda Emniyet Müdürlüğü'ndeyim.Benden başka beş gazetenin polis ve foto muhabirleri de vardı.Altı ahlâk zabıtası memuru ile birlikte kırmızı polis arabasına bindik.Arabada konuşmaya başladık.Muhabirlerden biri,
-Üzerinize afiyet,dedi,öyle bir neva zil olmuşum,bir kırıklık var ki üzerimde..
Ahlâk zabıtası şefi,
-Benim de romatizmalarım dedi.On yıldır çekerim bu cenabeti.
Bir muhabir,
-Bilirim,dedi,ben de çok çektim. Ne yaptım geçmedi.Sonra birisi bişey salık verdi.Şıp diye kesti.

-Aman söyle birader,nedir?
-Arı var ya,arı...

-Evet...
-Ama balarısı değil.Eşekarısı.Hem de yağlı eşek arıları olacak.Eşek arısının oğuluna gideceksin.Romatizmalı bacağını arı kovanına uzatırsın.Bacağından başka her yanını iyice ört.Sonra eline bir çöpü alırsın.Çöpü oğula dürtüp arıları iyice kızdırırsın.Eşek arıları,büyük adamlara benzerler.Kızdıları mı sokarlar.Hep birden bacağına uşuşur,iğnelerler.
-Çok acıyor mu?
-Vallahi acımasına acıyor ama,ben gazeteci olduğumdan eşek arılarının iğneleri bana vız geldi.Bilmem,senin gibi bir dar gelirli dayanabilir mi?
-Bari geçiyor mu?
-Geçiyor birader geçiyor.Hem de böyle geçiyor ki..Benim sol bacağımda romatizma vardı,bacağıma kıpırdatamazdım.Hani çift atlı araba beygirleri vardır ya..Biri hızlı gider de ,biri kıpırdamaz yükü öbür enayiye çektirir.Benim de sol bacağım öyleydi.Bütün yükü sağ ayağıma verirdi.Eşek arıları soktuktan sonra maşallah sol bacağıma bir kuvvet geldi,bir kuvvet geldi,sağ ayağıma ona bi türlü yetişemez oldu.Sağ normal yürürken,sol ayağım koşardı.
Memurlardan biri,
-Aman pek zor,dedi.

-Ne diyorsunuz,hep sağa sola giderdim. Bazen de kendimi tutamaz,ya sağ yanıma devrilirdim,ya da topaç gibi dönerdim.
-Sonra?
-Sonrası baktım ki sol bacağım gemi ayağına aldı.Pantolonumun sol cebine yeni çıkan bir Basın Kanunu koydum.O günden sonra yavaşladı.
Herkes gülmeye başlayınca,polis muhabiri sol cebinden bir Basın Kanunu çıkarıdı.
-İşte bakın! dedi.
Memurlardan biri de nasırından dertliydi:

-Acaba süleyman efendinin nasırından çektiği bişey mi?Her ilacı denedim..Bittürü geçmiyor.Ben eskiden kaçakçılık şubesinde çalışıyordum.Ama,bu kör olası nasırlardan bitürlü koşmam ki..Kaçacaklar benden çok koştukları için bütün kaçakçıları kaçırdım.Sekiz yılda bitek kaçakçı yaka layabildim.

-Herhalde onun nasırı seninkinden çoktu..

-Hayır,hiç nasırı yoktu. Topaldı. Sonra beni bu nasırlarımyüzünden kaçakçılık şubesinde aldılar,ahlak zabıtası ekibine verdiler.

Romatizma ilacı salık veren polis muhabiri,

-Onun da ilacı var,dedi.Nasıra birebirdir.

-Aman söyle kardeşim.
-Kırk tane erkek örümcek bulacaksın.
-Evet.

-Ama örümcekler,kırmızı renkli olacak. Kırk kırmızı erkek örümceği havandabir güzel dövdükten sonra,ayın ilk Cuması, tam müezzın,salâ verirken,nasırının üstüne bağlayacaksın.İki günden çok tutma,sonra yalnız nasır değil,nasır olmayan yerler de kal maz.

-Kırmızı renkli örümcek hiç görmedim.
-Örümcekler kırmızı olmaz.Örümcekler bildiğimiz kül rengindedir.Sen onları tutup, safranla kırmızıya boyayacaksın.

Gazete muhabirlerinden biri de kalbin den dertliydi,

-Benim de kalbim zayıf,dedi.Hiç heyecana gelmiyorum.Sinemada,yanımda oturan bir kadınla bir erkek film çevirsem,kalbim küt küt atıyor.Plaıda bikinili bir kadın görsem,kalbim duracak gibi oluyor.Çok zayıf kalbim var.

Herkes ilâç söyleyen polis muhabiri,
-Yumuşak kalblisin de ondan...dedi.O nun çaresi var.

-Aman,nedir?

-En aşağı dört parti değiştirmiş,en az yirmi yıl politikacılık etmiş yurtsever bir yurttaşın kanından alacaksın.Bu kandan her sabah kalbine iki litre sıringa edeceksin... Kalbin topçu askerlerinin çizme köselesi gibi sertleşir.

Zabıta şefi,
-Maşallah,siz birinci sınıf doktor gibisiniz...dedi.

Gazeteci,

-Eskiden doktordum,diye cevap verdi.

-Neden bıraktınız?

-Bir yılda üçten çok hasta öldüremedim için diplomamı aldılar.

-Zabıta muhabirliğini neden seçtiniz?

-Cinayetlerin esrarını bir doktor kadar

-Hacer Hanımı çağırayım mı? dedi.
Şef,
-Biz Madam Anjel'in evini arıyoruz,dedi.

Kadın,
-Madam Anjel'in evi ikinci hatta, dört numara,dedi.Üçüncü katta da Selma'nın evi var.

Şef,piyade mavzeri mermisi gibi vınlıyan bir sesle,
-Pekâlâ,dedi.

Kadın kapıyı kapayınca,şef not defteri ne baktı,iş programını okudu:

-Hacer'in evi Salı günü basılacak.Selma'nın evi Çarşamba günü...Perşembe günü dinlenme...Cuma günü Hacer'in yeni açtığı ev basılacak...

Sonra bize,
-Haydi çocuklar,dört numaraya! dedi. Yalnız ayaklarınızın ucuna basın,merdivende gürültü olmasın.Yavaş,yavaş...

Dört numaranın zilin çaldı. Kapıyı açan kadın,bizi görünce,

-Çok kalabalık gelmişsiniz,dedi.İçeride sekiz kadın var.Onların da beşi gece mesaisi yapıyor,komple.İnsan önceden telefonla haber vermez mi?

Şef,
-Sen Madam Anjel'e haber ver,biz yabancı değiliz,dedi.

Madam Anjel,buyursunlar,diye haber yollamış.Bizi görünce,

-Ayol evi açalı daha bir hafta oldu,dedi,bugün basacağınızı hiç tahmin etmemiştim.Yoksa ortalığı derler toplardım. Kusura bakmayın,her yer dağınık.

Memurlar,fırtına gibi oda kapılarına saldırdılar.Bu,tam bir baskındı.

Ben Madam Anjel'e,

-Şaşılacak şey madam,dedim,eviniz basılıyor da hiç telaş etmiyorsunuz!..

-Neden telaş edeyim,içeride yüksek sosyetenin hanım yok ki...

-Baskınlar piyasada ticari itibarınızı düşürmüyor mu?

-Tam tersine...Reklâmımız oluyor.. Bilmeyenler de adresimizi öğreniyor.

-Ama eviniz kapanacak...

-Yarın...Yarın yenisini açarım. Zaten benim dört evim var.Biri kapandı,biri kapanacak,ikisi çalışır.İstanbul'da bu kadar ev buhranının sebebini biliyor musunuz?

-Şimdi öğrendim.

-Bu benim basılan doksan dokuzuncu evim.Yüzüncü evim de kapanınca,bir tören yapacağım.

Salonda iki erkekle dört kadın vardı.

-Ne bekliyorsunuz? diye sordum.

-Sıra bekliyoruz,dediler.

Erkeklerin biri yetmişinde gösteriyordu.

-Siz de mi sıra bekliyorsunuz?

-Evet...Ne yaparsın evlât? Gündüzleri çalıştığım için,ancak gece muayenesine gelebildim.

-Muayene mi?

-Yaa...Evet...Burasını salık verdiler.

Ben tık-nefesim evlâdım.Hangi doktora gittimse çare bulamadı.En sonra burasını söylediler."Oraya git,ya iyi olursun,ya kalbin durur,kurtulursun!" dediler.Tık-nefeslere iyi geliyormuş.Açılıyormuş burada insan...

Şef,

-Randevu evi burası mı? diye sordu.

Kadın,

-Evet,dedi,Hacer Hanımın evi.Tarla başındaki ev basılıp kapatılınca,üç gün önce burasını açtık.Buyurun!

Şef kâşlarını,Hazreti Ali'nin çift dilli zulfikarı gibi çatmıştı.Kadın,

ASK HASTANESİ

Bir güzel kadın da,

-Benim gözüm kararıyor, dedi. Burası
gözü kararanlara çok iyi geliyormuş. Bir kom-
şumuzun da gözü kararıyordu. Şimdi haftada
iki kere buraya geliyor, bişeyi kalmadı.

-Neden başka doktora gitmediniz?

-Para nerede?.. Hepsi para istiyor. Bu-
rada hem tedavi ediyorlarmış, hem de üste
para veriyorlarmış.

Memurların baskın yaptıkları odalara git-
tim. Odalardan birinde suçüstü yakalanan on-
dokuz yaşında bir kız.

-Kalbim var, dedi. Vallahi kalbimde bir
kötülük yok. Kalp tedavisi için buraya gel-
dim.

Madam Anjel,

-İnanmazsanız, kapının üstüne bakın !
dedi.

Bu odanın kapısının üstünde, "Kalp has-
talıkları servisi" yazılıydı.

Öbür odanın kapısında "Fizik tedavi ser-
visi", birinde "Aktivite Servisi", birinde de
"Hariciye" yazılıydı.

Odalardan birinden yirmilüç yaşında, de-
niz köpüğü vücutlu, badem içi tenli bir ka-
dın çıktı. Yanında ağır sıklet boks şampiyo-

nuna benzer, yarı insan, kıllı bir yaratık var-
dı. Kadına,

-Sizin neyiniz var? diye sordum.

-Benim birşeyim yok, dedi, bu adamın
nasırları var da, onu tedavi ediyorum.

-Siz demek nasır uzmanısınız?

-Evet... İki aydır tedavi ediyorum, bi-
t türlü iyi olmadı. Baksanıza, sıırım gibi herif,
her yanı nasır bağlamış.

-Neden?

-Kendisi arslandır da ondan. Zavallının
her yanı güreş minderinden nasır bağlamış.
Yumuşatamıyorum.

Odalardan birinde uygunsuz vaziyette ya-
kalan çiftlerden erkek, deminki nasırlı
adama daha korkunçtu. Kadın da inadına,
Çengelköy salatalığı gibi körpe mi körpe...
Bileğinden tutup çeksen, çit diye kopacak..

Adama,

-Öyle mi? diye sordum. Cevap vermedi.

Kadın,
Konuşamaz, dedi.

-Siz ne yaparsınız var?

-Romatizmalarım, dedi. Çok ıstırap çek-
yorum. Ne yaptımsa para etmedi. Şimdi Al-
lah razı olsun, bu adam tedavi ediyor. Ma-

saj çok iyi geldi.

Herkesin hastalığına bir ilaç söyleyen
polis muhabiri, kadına eşekarısı ilacını an-
latırken erkek kızdı :

-Ne diye eşekarısına sokturacaktım?...
Bana ne olmuş? Bir eşekarısının yaptığını
ben yapamaz mıyım?

Kızıştı. Hep sustuk. Arabada romatiz -
malarından şikâyet eden,

-Hiç bir şeyim kalmadı, geçti, dedi.

Ama nasırlı arkadaş,

-Benim de bir iyi tedaviye ihtiyacım var
dedi.

Madam Anjel,

-Görüyorsunuz, dedi, burada kötü bir iş
yapmıyoruz. Ben insanıyetle hizmet ediyorum.
Burası "Aşk Hastanesi."

Ahlâk zabıtası memurları, zührevî has -
talıklar hastanesine gönderilmek üzere ba-
sılan kadınları toplayıp, kırmızı arabayabın-
dirdiler. Erkeklerle de,

-Haydi güle güle!.. dediler.

Erkeklerden biri,

-Oldu mu bu ya, dedi, şimdi biz ne yapa-
cağız?

Başka bir erkek,

-Ben başka bir ev biliyorum. Haydi ora-
ya arkadaşlar! dedi.

Gazetenin sekreteri bana "Cafer, atma.
Ne görürsen olduğu gibi yaz" demişti. Ben
de olduğu gibi yazdım. Bakalım sekreter,
benim olduğu gibi yazdığım bu yazıyı oldu-
ğu gibi gazeteye koyacak mı, yoksa orasını
burasını kırpacak mı?

BİTTİ

HAVADAN SUDAN AZİZ NESİN

Önce size Sadi Beyi bir iyi tanıtayım. Hani "Tavşan tersi gibidir, ne kocar, ne bulaşır" derler ya.. İşte Sadi Bey bu tipin en güzel örneğidir. Ne etliye karışır, ne sütlüye..

"Memlekette kaç parti var? ..dersiniz, "Bilmem!" bile demez. Omuzunu kaldırıır, dudaklarını büzer.

Ağırbaşlıdır, terbiyelidir. Benden on yaş büyüktür ama, o kadar ağır, oturaklı adamdır ki, babam yerinde görünür. Kerpetenle azı diş söker gibi ağızdan zorla laf alınır. Hem men hiç konuşmaz.

İçerenköy'nde babadan kalmabir köşkte, karısı, kızıyla oturur. Bir içgüveyisi damat alırım umuduyla koca köşkün bir bölümünü olsun kiraya vermiyor.

Ben, on beş gün kadar hasta yattığımdan evden hiç çıkmamıştım. Hastalıktan sonra işe ilk gittiğim gündü. Trenden Sadi Bey'le birlikte indik. Vapura doğru gidiyorduk. Arkadaşlardan biri,

-Havalar nasıl Sadi Bey dedi ve Sadi Beyin bir şey demesine kalmadan yürüdü gitti. Arkadan başka biri yanıma geldi. Mermer merdiveni iniyordu.

-Merhaba Sadi Bey! dedi.

-Merhaba... dedi.

Sonra adam,

-Havalar nasıl Sadi Bey? diye sordu. Sormasıyla de kaçtı. Kaçan adam da bizim arkadaşlardandı. Sadi Beyin yüzüne baktım, içine yeşil boya karıştırılmış kireç gibiydi...

Sonra arkadan sesler gelmeye başladı:

-Sadi Bey havalar nasıl?

-Sadi Bey havalar nasıl?

Sadi Bey kızırıyordu ama, hiç belli etmeye çalışıyordu.

Vapura bindik. Alt salonda oturduk. Yanımızdan biri,

-Merhaba Sadi Bey, dedi.

Bu adamı tanı mıyordum. Yaşlı, efendiden biriydi. Sadi Bey de, ona,

-Merhaba beyefendi, dedi.

-Nasılsınız efendim?

-Teşekkür ederim...Hamdolsun, duacıyız.

-Oh oh...Allah âfiyet versin... Havalar nasıl?

Sadi Bey ok gibi yerinden fırladı, Fileden şapkasını alıp yürüdü. Bunca yıllık arkadaşım olduğundan ben de onunla çıktım.

Vapurdan inerken de birkaç kişi,

-Sadi Bey havalar nasıl? diye sordu.

Ben de artık kızmaya başlamıştım. İşe karışacaktım ama, ne olduğunu bilmiyordum. Bu kibar adama kızmak hiç yakışmıyordu.

Birlikte otobüse bindik,

-Ne oluyor Sadi Bey? Neye, herkes si-

ze havayı soruyor? dedim.

Yüzüme şöyle bir baktı. Sonra,

-Bilmiyor musunuz? dedi.

-Yoo...Bilmiyorum, dedim.

-Akşama, vapurda anlatırım, dedi.

Tünel başında birbirimizden ayrıldık.

Sadi Beyin anlatacaklarını merak ediyordum. Demek ben on beş gün hasta yatar-

ken adamın başından bir şeyler geçmişti. O gün akşama kadar, o soğukkanlı, terbiyeli adamın sessiz kızgınlığı hiç gözümünden gitmedi.

YANIMA GELDİ,
"HAVALAR ÇOK
SIKINTILI GİDİYOR,"
DEDİ...

Akşam Köprü'nün Kadıköy iskelesinde buluştuk.

-Bu vapurla gitmeyelim, dedi.

Onu tanıyanlar bu vapurla gittikleri için alay edecekler diye korkusundan başka vapurla gitmek istediğini anladım.

-Su sıkıntısı var...Çok kötü...dedi. Bende ses yok.

-Dii mi efendim, su sıkıntısı var? dedi.

Kayık içinde taze balık satıyorlardı. Sadi Bey, bir buçuk kilo hamsi aldı. Rıhtım - da biraz doluştık. Sonra sekizi on vapuru - na bindik. Islak ıslak hamsiler kesekâğdını yumuşattığından neredeyse kesekâğdının dibi delinecekti. Onun için balıkları elin - den bırakmıyorduk. Güverteye oturduk.

-Demek siz bilmiyorsunuz? dedi.

Tam o sırada birisi,

-Havalar nasıl Sadi Bey? dedi.

Sadi Bey hiç sesini çıkarmadan yerin - den kalktı. Birlikte aşağı indik. Vapurun kı - çına gittik. O küpeşteye ilişti. Ben de tah - ta yarı sıraya oturdum. Sadi Bey dikkatle e - lindeki kesekâğdını tutuyor, benden biraz yukarıda duruyordu.

-Aman, dikkat, et, dedi. Birisi hava lâ - fı etti mi, hemen oradan kaç! Hava nasıl der - se, o varsın desin, sen hiç sesini çıkarma.

Çünkü şöyle hava ile başlıyorlar, insa - nı dalgaya getirip sonra adamın başını be - laya sokuyorlar. Karşıdaki, önce hava, di - yor. Sen havadan konuşmakta bir tehlike gör - müyorsun. Sonra havadan suya geçiyor. Ha - va, su derken, iş toprağa dökülüyor. Derken bir de bakıyorsun, hiç haberin bile olmadan bir lafa dalmışsın... Aman haa!...Dikkat et, Tanrı korusun. Başın belaya girer.. Geçen gün...On gün kadar oluyor. Her zamanki gi - bi Erenköy'den bindim trene. Biri geldi ya - nıma oturdum. Bir iki dakika böyle sessiz se - dasız gittik. Sonra adam,

-Havalar da çok sıkıntılı gidiyor, dedi.

Ben böyle sırtışık heriflerden hoşlan - mam. Hiç sesimi çıkarmadım. Biraz sonra,

-Havada sıkıntı var dii mi, beyefendi? , dedi.

Büşbütün susmak da terbiyesizlik ola - cak.

-Evet, dedim.

Allah beni kahretsin, başka bir laf de - dimse...Sonra adam,

-Bu yıl hiç yağmur yağmayacak galiba , dedi.

Herif lafa çanak tutuyor. Ben yine ses çıkarmayınca,

-Dii mi efendim, bu yıl hiç yağmur yağ - mayacak galiba...dedi.

Yalanım varsa vapurdan çıkmak kısmet olmasın. Ben yine,

-Evet, dedim.

Hayır, denir mi birader? Yağmur yağma - yacak galiba, diyor. "Hayır, yağmur yağacak galiba" mı diyeyim? Yağmur yağar mı, yağ - maz mı, ne bilirim ben? Derken adam lafa susuzluktan başladı.

-Evet, dedim.

Hayır, denir mi birader? Yağmur yağma - yacak galiba, diyor. "Hayır, yağmur yağacak galiba" mı diyeyim? Yağmur yağar mı, yağ - maz mı, ne bilirim ben? Derken adam lafa susuzluktan başladı.

-Evet, dedim.

Hayır, denir mi birader? Yağmur yağma - yacak galiba, diyor. "Hayır, yağmur yağacak galiba" mı diyeyim? Yağmur yağar mı, yağ - maz mı, ne bilirim ben? Derken adam lafa susuzluktan başladı.

-Evet, dedim.

Hayır, denir mi birader? Yağmur yağma - yacak galiba, diyor. "Hayır, yağmur yağacak galiba" mı diyeyim? Yağmur yağar mı, yağ - maz mı, ne bilirim ben? Derken adam lafa susuzluktan başladı.

-Evet, dedim.

Hayır, denir mi birader? Yağmur yağma - yacak galiba, diyor. "Hayır, yağmur yağacak galiba" mı diyeyim? Yağmur yağar mı, yağ - maz mı, ne bilirim ben? Derken adam lafa susuzluktan başladı.

-Evet, dedim.

Hayır, denir mi birader? Yağmur yağma - yacak galiba, diyor. "Hayır, yağmur yağacak galiba" mı diyeyim? Yağmur yağar mı, yağ - maz mı, ne bilirim ben? Derken adam lafa susuzluktan başladı.

-Evet, dedim.

Hayır, denir mi birader? Yağmur yağma - yacak galiba, diyor. "Hayır, yağmur yağacak galiba" mı diyeyim? Yağmur yağar mı, yağ - maz mı, ne bilirim ben? Derken adam lafa susuzluktan başladı.

-Evet, dedim.

Hayır, denir mi birader? Yağmur yağma - yacak galiba, diyor. "Hayır, yağmur yağacak galiba" mı diyeyim? Yağmur yağar mı, yağ - maz mı, ne bilirim ben? Derken adam lafa susuzluktan başladı.

-Evet, dedim.

Hayır, denir mi birader? Yağmur yağma - yacak galiba, diyor. "Hayır, yağmur yağacak galiba" mı diyeyim? Yağmur yağar mı, yağ - maz mı, ne bilirim ben? Derken adam lafa susuzluktan başladı.

-Evet, dedim.

Hayır, denir mi birader? Yağmur yağma - yacak galiba, diyor. "Hayır, yağmur yağacak galiba" mı diyeyim? Yağmur yağar mı, yağ - maz mı, ne bilirim ben? Derken adam lafa susuzluktan başladı.

-Evet, dedim.

Hayır, denir mi birader? Yağmur yağma - yacak galiba, diyor. "Hayır, yağmur yağacak galiba" mı diyeyim? Yağmur yağar mı, yağ - maz mı, ne bilirim ben? Derken adam lafa susuzluktan başladı.

-Evet, dedim.

Hayır, denir mi birader? Yağmur yağma - yacak galiba, diyor. "Hayır, yağmur yağacak galiba" mı diyeyim? Yağmur yağar mı, yağ - maz mı, ne bilirim ben? Derken adam lafa susuzluktan başladı.

-Evet, dedim.

Hayır, denir mi birader? Yağmur yağma - yacak galiba, diyor. "Hayır, yağmur yağacak galiba" mı diyeyim? Yağmur yağar mı, yağ - maz mı, ne bilirim ben? Derken adam lafa susuzluktan başladı.

-Evet, dedim.

Hayır, denir mi birader? Yağmur yağma - yacak galiba, diyor. "Hayır, yağmur yağacak galiba" mı diyeyim? Yağmur yağar mı, yağ - maz mı, ne bilirim ben? Derken adam lafa susuzluktan başladı.

-Evet, dedim.

Bir de beni sözlerini tasdiğe zorluyor :

-Öyle dii mi efendim?

-Evet, dedim.

-Yine dışardan buğday almaya mecbur olacağız, dedi.

Ben sesimi çıkarmayınca,

-Alacağız dii mi beyefendi? dedi.

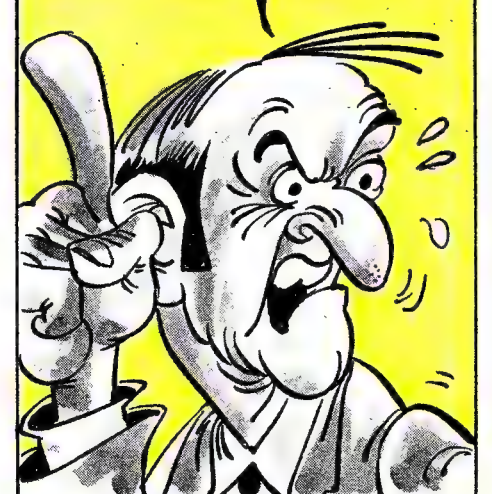
Ben Ticaret Bakanı mıyım kardeşim , buğday alırız, arpa alırız, bana ne?...

-Alacağız, dii mi efendim?

-Evet, dedim.

-Böyle idare olmaz, dedi , hükümet bu i - şide edemiyor.

BÖYLE İDARE OLMAZ,
HÜKÜMET BU İŞİ
KIVIRAMIYOR!..

Havadan hükümete geldik. Hiç hava de - yince hükümet aklına gelir mi? Bak nerden nereye?..

-Hükümet idare edemiyor dii mi efendim?

İşin ucu hükümete dayanınca, ben bu se - fer "Evet" bile demedim. Hadi havayı anla - dık, suyu da anladık. Peki hükümet ne olu - yor? Ben sesimi çıkarmadım ama, adam boş böğrüne bir dirsek atıp,

-Öyle dii mi? diye bağırınca,

-Evet...dedim.

Demesem, bir dirsek daha atacak.

-Her şey günden güne pahalılanıyor. Bu milletin hâli n'olacak?

"Hayır, pahalılanmıyor. Her şey günden güne ucuzluyor" demek de var, ama, o zaman da adamlar çene çalmak gerekir. adamı ba - şımdan savmak için,

-Evet...dedim.

Sonumuz felaket...

Gittikçe işi azıtıyor. Hiç aldırış etme - dim.

-Dii mi efendim?

Yine aldırmadım. Bir dirsek daha attı . Ben "Hih" diye yerimden sıçradım.

-Dii mi efendim?

-Evet...

Cevap vermesem, burnumun üstüne bir yumruk indirip, "Dii mi efendim?" diye so - racak.

Gözüm dışarda. Bir türlü de Haydarpaşa' ya gelemiyoruz ki, trenden inip adamdan kur - tulayım.

Adam işi azıttıkça azıttı. İyice ileriye gitti. Arada bir, "Hayır..." demek geliyor i - çimden, bu sefer de, hayırdı, evetti diye işin yoksa çekiş dur.

Anlatıyor, anlatıyor, anlatıyor, sonra ba - na ,

-Öyle dii mi beyefendi? diye soruyor.

Sesimi çıkarmazsam bir dirsek atıyor, ben "Hih" diye bir ses çıkarıp yana yıkılı - yorum. Adam beni pencere dibine sıkıştırmış kaçıp kurtulmak elde değil. İlle ki pencere - den atlayasın.

Durmadan adam sayıp döktüyor. Sonra e - lini dizime bir şaplatıyor,

-Dii mi efendim? diye soruyor.

Elini vurduğu yeri ovuşturup,

-Evet...diyorum.

-Su sıkıntısı var...Çok kötü...dedi.

Bende ses yok.

-Dii mi efendim, su sıkıntısı var? dedi.

-Evet, dedim.

-Yağmur yağmayınca kıtlık olur, dedi...

Bu yıl kıtlık var. Anadolu kavruluyormuş.

HAVADAN SUDAN

Sonra yine, omuzumdan yakalayıp silkeleyor:

- Öyle dil mi beyefendi?

- Evet... diyorum.

Yatırsa dövse çok daha iyi.. Efendime söyleyeyim, biz sille, tokat, dirsek, muşta, yumruk, derken Haydarpaşa'ya geldik çok şükür.

Trenden inince, adam kalabalıkta gözden kayboldu. Ben korkumdan, belki adamı görürüm, diye başımı yerden kaldıramıyorum. Tam vapura bineceğim, omuzuma bir el üç kere vurdu. Baktım bir polis...

- Bir dakika karakola kadar gelir misiniz? dedi.

Karakol lâfını duyunca bende hoşafın yağı kesildi. Hayatımda karakol nedir bilmem. Ama ne yaparsın... Karakola gittim.. Bir de baktım, bana boyuna, "Dii mi beyefendi?" diye soran adam orda, sırtıp duruyor. Trende karşımızda oturan iki yolcu da orada.

Tanrı bilir ya, o iki yolcu herifin beni yol boyunca dirseklediğini, muştaladığını gör-düler de halime acıdılar, adamı şikayet ettiler, sandım. Komisere,

- Bir kere ben hiç kimseden davacı değilim, dedim.

Komiser,

- Ama senden davacı olan var, dedi. Bak

bu adam senden davacı...

Allah Allah... Hem adamın her dediğine "Evet" de, hem de senden davacı olsun. Hiç duydun mu böyle şey?

Adam,
- Evet, dedi, bu beyler de şahit.. Söyle-medik laf bırakmadı.

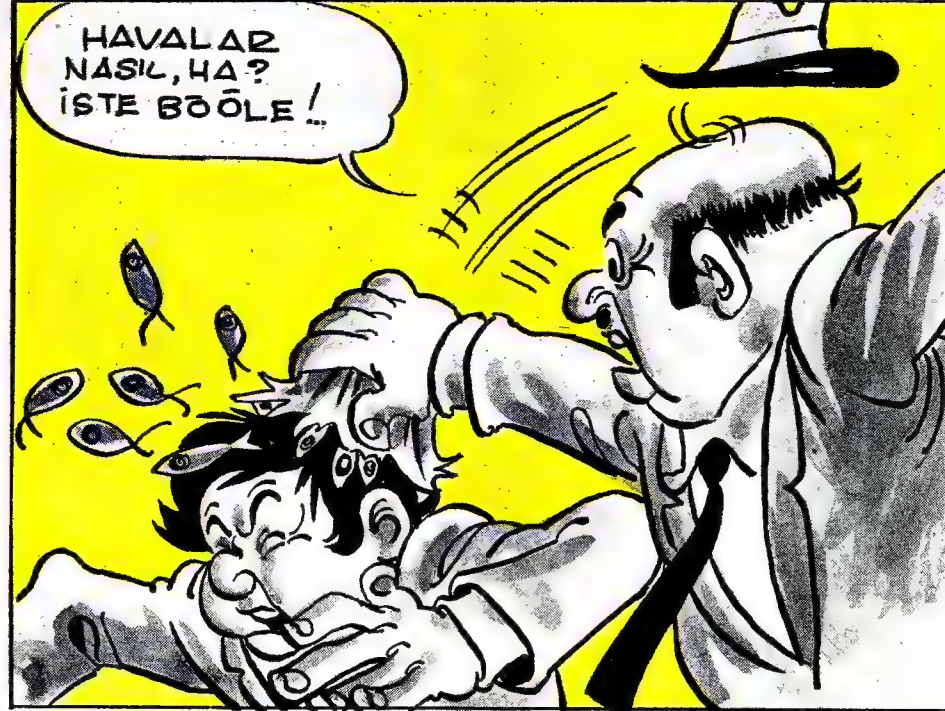
Ondan sonra efendim, yolda kendisi her ne söylediyse, hepsini ben söylemişim gibi bir bir anlattı..

- Bunları ben söylemedim, kendisi söyledi, dedim.

İki şahit,
- Evet bu söyledi, bu da evet, evet, evet, diye bunun her dediğini tasdik etti, dedi.

Adam,
- Ben ağzını aramak için mahsustan söyledim, dedi.

Yani arada ben, adama, evet dediğim için gülmeye başladım.

Sadi Bey, elindeki hamsi dolu kesekâğıdını düzeltti:

- Balıklar da neredeyse dökülecek, dedi. Kesekâğıdının dibi delindi.

Balıkları iki avucu ile tutuyordu.

- Sonra ne oldu Sadi Bey? dedim.

- Sonra ifademizi aldılar. Şimdi mahkemeye gideceğiz.

- Pekî, o adam sizi neye şikayet etmiş?

- Karakoldan çıkınca ben de onu sordum:

"Sen" dedi, "Evet, derken gönüllü gönüllü evet demiyordum. Beni şikayet edecek-

sin diye korktum. Ben senden atık davranıp,

trenden iner inmez karakola koştum. "Peki

be birader, hem bu kadar korkuyorsun, hem

de ne diye böyle atıp tutuyorsun, ileri geri ko-

nuşuyorsun?" dedim. "Ne yapayım, kendimi,

tutamıyorum. Elimde değil..." dedi. Onun i-

çin aman dikkat et... Şimdi hiç kimse ken-

dini tutamıyor. İçini dökecek birini arıyor.

Doğrudan doğruya da çıkıp ortaya nutuk ve-

recek değil ya, önce yanındakine havadan

anlatmaya başlıyor. Havadan sonra sudan..

Derken, sonu işte böyle oluyor. Anladım mı?

Birisi sana daha, "Hava..." der demez, he-

men oradan kaç. Yoksa benim gibi başın be-

laya girer.

Güldüm. Ondan sonra da kendimi tuta-

madım.

- Havalar nasıl Sadi Bey? diye sordum.

Sormamla Sadi Beyin, elindeki ham-

si dolu kesekâğıdının kafamdan aşağı ge-

çirmesi bir oldu. Hamsileri üstümden attım.

Bir de baktım, Sadi Bey çoktan beni bira-

kıp gitmiş.

BİTTİ

ISLATIR MI, ISLATMAZ MI?

AZİZ NESİN

İşsizlik canıma tak demişti. Ne iş olsa yapacaktım. Ama ne iş olursa, çöpçülükten, lüççülüğe kadar..

Bir tanıdığım, -Ragıp Beyin bir adama ihtiyacı varmış, seni ona göndereyim, dedi.

-Madem adam arıyor, benden iyi adam mı bulacak? Ne iş için?

-Vallahi bilmiyorum.

Bir kart yazdı, beni Ragıp Beye gönderdi.

Ben yazıhanesinden içeri girdi -ğim zaman, Ragıp Bey iki adama şöyle söylemekteydi:

-Benim elimde bir şişe su olsa... Efendim... Bu bir şişe su ile bütün buralarını ıslatabilir miyim, ıslatamaz mıyım?... Efendim?... Elbette ıslatamam. Binaenaleyh madem ki ıslatamam, öyleyse...

Getirdiğim kartı uzattım.

-Buyurun, oturun, dedi.

Biraz daha konuştular, o iki adam gitti. Yalnız kalınca,

-Ben elli altı yaşındayım, dedi. Başımдан çok şeyler geçti. Hayat tecrübelerimden en sonunda şunu öğrendim ki...

Elli altı yıllık hayat deneylerinden elde ettiği sonucu kavrayabilmek için gözümü de, kulağımı da açmıştım.

-Hayattan şunu öğrendim. Meselâ, benim elimde bir şişe su olsa... Efendim? Bu bir şişe su ile bu yazıhaneyi ıslatabilir miyim, ıslatamaz mıyım? Efendim?

Öyle bir soruşu vardı ki, ille bir karşılık vermek gerekti. Acaba ne derssem hoşuna giderdi? Islatır mı demeliydim, yoksa ıslatmaz mı? Biraz önce, yine bu soruyu sormuş kendi sorusuna kendisi, ıslatmaz, diye cevap vermişti.

Benim düşündüğümü görünce, sorusunu tekrarladı:

-Islatır mı?... Efendim?

Lise bitirme sınavındaymışım gibi titredim.

Bulunduğumuz yazıhanenin taban yüzeyini göz kararılaması ölçmeye çalıştım. Eni dört metre var, boyu da altı metre kadar.

-Islatır mı, ıslatmaz mı? Efendim?

-Şişe ne kadar dedim.

Şaşırdı.

-Ne şişesi?... Hangi şişe?

-Buralarını ıslatacağımız su şişesi...

Böyle bir soru ile karşılaşacağını ummadığı suratından belliydi.

-Şey... Basbayağı şişe işte.. Su

şişesi.

-Islatmaz efendim.

-Gördünüz mü, ıslatmaz işte... Binaenaleyh, her insanın bu hakikati bilerek, ona göre... değil mi?

-Evet...

-Sizi işe aldım. Burada bir adam var. Kendisine şimdi, sizin yanınızda yol vereceğim.

Zor bir durumda kalmıştım. Demek adam benim yüzümden işinden olacaktı. Buna vicdanım elvermedi.

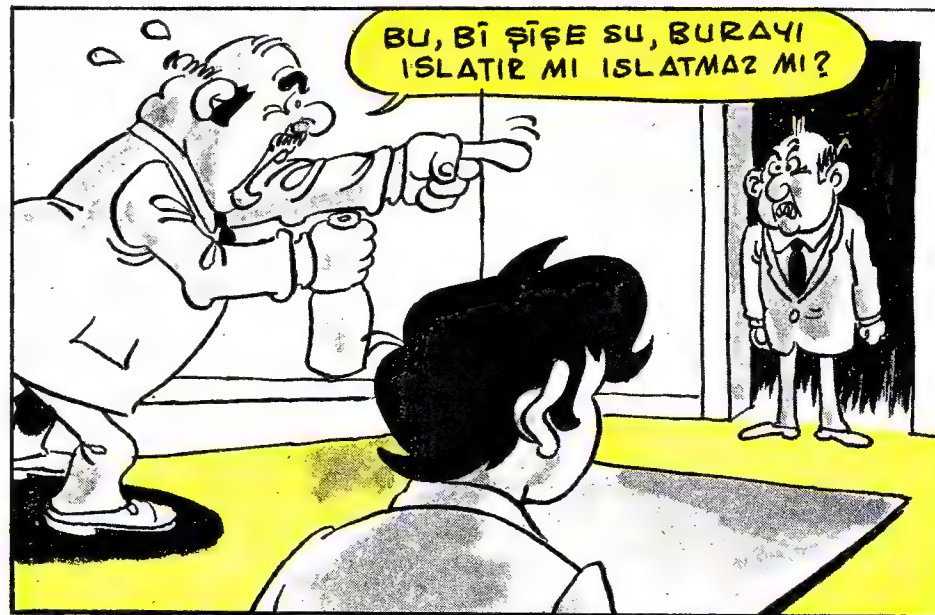
-Beyefendi, dedim, başka birini ekmeğinden etmek, ayağını kaydır -mak istemem...

-Hayır, dedi, sizi almasam dayıne ona yol verecektim. Ben böyle inatçı adam görmedim. Bakın, çağır -yı m da, siz de görün...

Zile bastı. Gelen odacısına,

-Bir şişe su getir, Mümtaz Beyi de buraya çağır! dedi.

Önce Mümtaz Bey içeri girdi. Adamı görür görmez kanım kaynadı. Güler yüzlü, sevimli, bir adam. Hiç öyle inatçı bir görünüşü yok. Patrona,

-Buyurun beyefendi, bendenizi emretmişsiniz, dedi.

O sırada odacı bir şişe iyi su getirmişti. Suyu görünce, adamın yüzü ekşidi, kaşları çatıldı, yüz kasları gerildi, şakakları atmaya, çene kemikleri oynamaya başladı. O sevimli yüz -deki bu birden değişmeye şaştım. Hani birtakım romanlarda, korkunç filmlerde gündüz insan, gece ay çıkınca canavarlaşan yaratıklar vardır; Mümtaz Beyin yüzü de öyle oldu.

Patron eline şişeyi alıp sordu:

-Bu şişenin içindeki suyu buraya döksem, burasını ıslatır mı, ıslatmaz

mı?...Efendim?..

Mümtaz Bey?

-Islatır! diye bağırdı.

Bu, bağırmaktan çok hırlamaya benziyordu. Mümtaz Beyin yüzü değişe değişe, tıpkı iri bir buldog köpeğinin suratına dönmüştü.

Patron,

-Islatmaz! dedi.

Mümtaz Bey, dişlerinin arasından,

-Islatır! diye bağırdı

-Islatmaz!

-Islatır!

-Islatmaz!

-Islatır!

Patron bana,

-Görüyorsun ya, dedi, göz göre göre bir gerçeği nasıl da inkâr ediyor. Şimdi bu elimdeki bir şişe su, burasını ıslatır mı, ıslatmaz mı? Efendim?

-Islatmaz, dedim.

-Tabii ıslatmaz. Madem ki ıslatmaz, öyle ise böyle bir adamla bir arada çalışılmaz!

Mümtaz Beye döndü,

-Artık sizinle beraber çalışamayacağım. Hemen ilginizi kesip, buradan gidin!

Mümtaz Beyin yüzü yine değişmiş, o sevimliliğini almıştı,

-Teşekkür ederim beyefendi, Allahısmarladık, dedi.

Şaşırp kalmıştım.

-Beyefendi ne iş yapacağımı öğrenebilir miyim? dedim, belki Mümtaz Beyin yaptığı işi yapamam.

-Bana mantık sahibi birisi lazım, dedi. Her şeyden önce mantık. Anladınız mı? Şimdi bu şişenin içindeki suyu buraya döksem, burasını ıslatır mı? Efendim?...

-Islatmaz.

-Tamaaam... Benim istediğim de işte bu... Şimdi içeriki odaya gidin. Demirbaş eşyayı Mümtaz Beyden teslim alın.

-Baş üstüne...

Yandaki odaya geçtim.. Mümtaz Bey kendi eşyalarını topluyordu. Ne

ne içinde değiştirdiği beşinci ada -mım. Ancak iki buçuk ay dayanabil -dim. İşsizliğin ne olduğunu bilirim. Onun için gözünüzü korkutmak iste -miyorum. Allahısmarladık. Allah size de sabırlar versin...

-Güle güle...

Mümtaz Bey çantasını aldı, gitti. Ben ne yapacağımı, ne iş göreceğimi bilmiyordum. Masanın başına geçtim. Sandalyeye oturdum. Biraz sonrapat -

ronun odasından, gürültülü tartışma sesleri duyuldu. Odacı geldi,

-Sizi çağırıyor! dedi.

Patronun odasında üç kişi daha vardı. Ne olduğunu anlayamadığım bir satış işi üzerinde konuşuyorlardı.

-Bir şişe suyu buraya döksem, buralarını ıslatır mı, ıslatmaz mı? Efendim?...

-Islatmaz! dedim.

-Tamam, dedi.

Öbürlerine döndü:

-Gördünüz mü, ıslatmaz. Siz göz göre göre...

Adamlardan biri,

-Bu işin ıslatıp ıslatmamakla bir ilgisi yok, dedi. Yüzde beşten fazla veremeyiz.

Patron,

-Önce mantık, dedi. Her işin esas -sı mantıktır.

O gün beni patron dört defa odasına çağırdı. Her yanına gidişimde hep o soruyu sordu. Ben de,

-Islatmaz! diye cevap verdim.

Ertesi gün yine öyle, bütün bir hafta böyle geçti. Günde dört, bazı dabeş altı kere, "Islatmaz" diyordum. Cumartesi günü yüz lira haftalık aldım. Patron, bütün hayat deneylerinin sonunda, bu büyük mantık gerçeğine inanmıştı: "Bir kova suyun ıslatabileceği bir yeri, insanlar bir şişe su ile ıslatmaya kalkmamalıdır. "Bunu bir atasözü gibi, büyük bir felsefe, bir büyük özdeyiş gibi dilinden düşürmüyordu. Benim ödevim de bu gerçeği onaylamaktı.

Bir ay çalıştıktan sonra, ödevi -mi çok iyi yaptığım için, haftalığı -mı yüz elli liraya çıkardı. Artık beni her yere yanında götürüyor, kendi işine gelmeyen bir şey oldu mu, hemen,

-Bir şişe suyu döksem, burasını ıslatır mı, ıslatmaz mı? Efendim? diye soruyordu.

-Islatmaz! diyordum.

Günde yirmi, otuz kere "Islatmaz" diyordum ama, haftalığı -mı da iki yüz liraya çıkarmıştı. Artık beni evine götürüyordu. Patron dan, bir yattığım zamanlar ayrılıyordum. Karısı bir şey

kadar güleç yüzlü, sevimli bir adamdı. Bu kadar tatlı bir adam, demin patronun karşısında nasıl da kurtlaşmıştı. Utanarak yanına sokuldum,

-Çok üzgünüm, dedim, benim yüzümden, işinizden olmuşsunuz gibi geliyor.

Gülerek,

-Yok canım, dedi, neden sizin yüzünüzden olsun? Siz olmasanız baş -ka birisi gelecekti.

-Affedersiniz ama, sanki siz de ıslatmaz deseniz ne olurdu?

-Şimdi ne desem boş, anlatamam. Sonra siz de anlarsınız. Ben bir se -

ISLATIR MI ISLATMAZ MI?

İstese,oğlu para,kızı manto İstese ,
hemen patron,

- Ben onu bunu bilmem, diyordu.
Bu kadar sene yaşadım,neticede şunu
öğrendim ki...Elimde bir şişe su
olsa da dökssem,burasını ıslatır mı,ıs-
latmaz mı? Efendim?..

O daha lafını tamamlamadan, ben
bağırıyordum :

- İslatmaz!...

O zaman akar sular duruyordu. Bu
yüksek düşüncenin şu kısacık tek
cümlesiyle,patron hep haklı çıkıyor-
du.Mantık bu,hiç şaşar mı?...Kendi
kendisini haklı çıkarması,haklı oldu-
ğuna inandırması,mantıklı iş yaptığı-
na güvenmesi için,bir şişe suyun ge-
niş bir döşemeyi ıslatmayacağını o -
naylamam gerekti.

Beş ay çalışabildim.Haftalığım i-
ki yüz elli liraya çıktı.Bütün işim gü-
cüm,günde kırk,elli kere,

- İslatmaz! demekti.

O güne kadar bu işi benim kadar
uzun zaman yapabilen,dayanan hiç

kimse çıkmamış.Benim de canım bur-
numa gelmişti.Sırtımda yük taşımaya
işsiz,aç susuz sürünmeye bile katla-
nacaktım.Ama,bu,dayanılır bir iş de-
ğildi.

Bir gün yine,bir mal satışı üze-
rinde "Yüzdeyedi çok,yüzde sekiz" diye
tartışıyorlardı.Patron beni çağırdı,

- Bu bir şişe suyu buraya dökssem,

ıslatır mı,ıslatmaz mı? Efendim? ...
diye sordu.

- İslatır! diye bağırdım.

Ne? ...

Birden donup kalmıştı,şaşırmıştı.

- İslatır mı?

- İslatır!

Haklı olduğuna o kadar güveni-
yordu ki,şişedeki suyu yere boşalt -

tık.Dökülen su,döşemenin beşte bi-
rini bile ıslatmamıştı.

Tıpkı vaktiyle Mümtaz Beyin su -
ratının değiştiği gibi,suratu değişmiş-
ti.Dişlerinin arasından,

- İslatır mı, ıslatmaz mı?... di -
ye hırladı.

- İslatır! dedim.

Karşısındaki adamlar gülüyorlardı.

- İslatır mı?

- İslatır.

- İslatmaz!

- İslatır.

- İslatmaz!

Avazım çıktığı kadar bağırdım :

- İslatır ulan,ıslatır! İslatırır,ıs-
latırır!...

- Defool!...Gözüm görmesin! di -
ye bağırdı.

Elimi kolumu sallaya sallaya so -
kağa çıktım.Ama tam bir yıl patronun
hayali,gözümün önünden gitmedi.So -
kaklarda dolaşırken,yolda giderken ,
vapurda,tramvayda,hattâ uyurken,

- İslatır,ıslatır!...İslatır da ısla -
tır!... diye kendi kendime söylendim
durdum.Patronu kaç kere ıslatmaz di -
ye onayladım,sa,o kadar da "İslatır "
diye bağırdıktan sonra bu hastalık -
tan çok şükür kurtuldum.

BİTTİ

YA BUNLAR NERELİ ?

AZİZ NESİN

Beni tanımazsanız bile, raconumdan Kasi-
simpaşalı olduğumu anlamışsınızdır. Ben o
zaman Tersanede kaynakçı çıraklığı yap-
dım. Üçbuçuk lira haftalık alırdım. Üçbuçuk
lira ne demek? Yersin yersin, bitiremezsin.

Cumartesi geceleri, Beyoğlu Balıkpa-
zındaki Cumhuriyet meyhanesine gittin mi,
bir papele birinci sınıf sarhoş olurdun.

Biz "Yahya Kâhya"da bostanın karşı
sındaki evde otururduk. Tek başımıza değil,
bu iki katlı evde beş aileydik. Evin içinde
hangi kapıyı açsan, içerisi komple...

Benim ilk aşkı, bu evde uyandı. Sev-
gilim, on altısında varyoktu. İkibuçuk lira
haftalık bir kutucunun yanında çalışır,
mukavva kıvrır, sonra da yapıştırır, kutu
yapardı. Adı Zübeyde... Hayatımda Zübey-
de'ninkiler gibi dudağa rastlamadım. Onun
dudakları bana ısırmama gibi gelirdi. Göz-
lerimi bağlasalar, teker teker bin kadın öp-
sem, içlerinden hangisinin Zübeyde oldu-
nu hemen anlardım.

Zübeyde'nin dudakları çikolata kokardı.
Neden biliyor musunuz?... O zamanlar şim-
diki rujlar mı yoktu, yoksa vardı da biz mi
bilmezdik, bilemem... Zübeydem, dudakları-
na çikolata ambalajlarının kırmızı kağıtla-
rından sürer, dudaklarını onlarla boyardı...
Rengi ona, tadı bana yarardı.

Zübeyde'ler, evin alt katında bizim o-
turduğumuz odanın karşısındaki odada, ba-
bası, annesi, iki kardeşi, otururlardı. Evin,
yani odanın kirası çok geldiği için, başka bir
yere taşındılar. Bir daha Zübeyde'ni göre-
medim. Ama dudaklarının tadı damağımda
kaldı. Dudağı dudağıma o kadar uygun baş-
ka bir kadın görmedim. Yooo... Bir tane da-
ha gördüm. Bakın nasıl oldu?

Bütün hayatımda, haddim olmayarak, bir
kere yüksek sosyeteye girebilmişim. Hem
de yüksek sosyetenin en civcivli yerine...
Eğer kaynakçılıkta kalsaymışım çok iyi o-
lucakmış. O zaman ben de yüksek sosyete-
den biri olacaktım. Çünkü o zamanki çı-
rak arkadaşlarımdan hepsi adam oldu. İçlerin-
de otomobilsizi, apartmansızı yok.

Tersanede bir memur, babamın zihnine
girdi.

-Sen bu çocuğu ziyan ediyorsun, bu ço-
cukta cevher var, ille de bunu okut da adam
et... diye tutturdu.

Şimdi o adamı bulsam, çiğ çiğ yerim...
Bütün çektiklerimin sebebi işte o adamdır.
Bende de suç var. Lisenin onuncu sınıfına
kadar okudum. Ondan sonra sürün Allah sür-
rün... Gazetelerde musahhahlik yaptım, ti-
carethanelerde kâtiplik ettim, bir ara Pos-
tane önünde dolma kalem sattım. Boya-
madığım boya kalmadı. Sonra da çıkar yolu,
yirmi beş yıl geç de olsa, kaynakçı çıraklı-
ğına dönmekte buldum.

Bizim usta, yüksek sosyetenin üçüğü-
nden cücüğüne toplantı yeri olan bir kulüp bi-
nasının kalorifer tamir işini üzerine almıştı.
Beş işçi çalıştırıyorduk. Geceleri de kulüp
bahçesindeki lojmanda kalıyorduk. Ben öte-
dan beri, adını duyup bir türlü kendini gö-

remediğim bu yüksek sosyete merak eder-
dim. Sanki bu yüksek sosyeteliler üç kulak-
lı, iki ağızlı, dört gözlü acayip yaratıklar-
mış, gibi gelirdi bana. Başladım bunları in-
celeme. Geceleri giyinir, kuşanır, kenar-
dan köşeden aralarına karıştırdım. Uzak-
ta durduğum için, hiç biri benim onlara ya-
bancı olduğumu anlamıyordu. Bunların hepsi
de birbirinden ilgi çekici insanlardı. Giyim-
leri, kuşamları, sözleri, konuşmaları, her bi-
şeyleri başka... Orada gördüklerimden yal-
nız birini size anlatacağım. Karşı karşıya
geldiler mi, çok naziktirler, birbirlerinin ar-
kasından da söylemedik söz bırakmazlar...
Birbirlerini gördüler mi, erkek olsun, kadın
olsun, şöyle konuşurlar:

-Aman efendim, o ne cici çanta öyle...
Nereli o çanta?

-Parisli efendim.

-Ne şık iskarpin onlar hanımefendi. İs-
karpinleriniz nereli?

-Londralı efendim...

İlk zamanlar bir çantanın Parisli, iskar-
pinlerin Londralı olmasının ne demeye gel-

diğini anlayamazdım. Sonra sonra, Parisli
çantanın, Paris malı, oradan alınmış demek
olduğunu öğrendim. Kim kimi görse aynı şeyi
sorardı:

-Aman beyefendi, ne harika kravatınız
var. Nereli o kravat?

-Karaşili. Sizin gömlek de pek hoş. Ne-
reli?

-New-Yorklu. Ay bu kol düğmelerinizi
ilk görüyorum. Pek güzel şeyler.

-Romanlıdır efendim.

Bunlar, yüksek sosyetenin parolası ye-
rine geçen laflardı. Bir insanın yüksek sos-
yeteden mi, değil mi, bu soruşturmalardan, ve-

rilen cevaplardan anlaşırdı.

Kulüpteki kadınlar içinde Tülin adında-
ki kadını gözümde kestirdim. Ama benim bun-
da suçum yok. Kısmet kendiliğinden ayağıma
geldi. Yoksa yüksek sosyeteden bir varlık i-
ğin böyle şeyler düşünmek kim, ben kim...

Kulüpte balo verilmişti. Ağustos ayında
olduğumuz için, herkes dışarda, kulübün sık
ağaçlıklı bahçesindeydi. Ben aydınlığa, a-
ğaçların dallarına asılı renk renk lambalara
sokulmadan, yüksek sosyete bilgimi az da-
ha ilerletmek için kuytularda dolaşıyor, her
ağacın dibinde, her kuytadaki fısıltıları, i-
niltileri, mırıltıları dinliyordum. Yavaşça de-
niz kıyısına inerken, bir kavga duydum. Bir
aile kavgası... Seslerinden Tülin'le kocası
olduklarını tanıdım. Kocası Tülin'e çıkışı-
yordu:

-Ticarî şerefimi, itibarımı, kredimi iki
paralık ettin. Beni aldatıyorsun, hiç olmaz-
sa sermayesi benden yüksek birisiyle aldat.
Benim yalnız döner sermayemin bir milyon-
dan çok olduğunu biliyorsun. Daha dün iş ha-
yatına atılmış, eline birkaç yüzbin lira ge-
çince, gözü kararmış bir adamla beni kan-
dırmaya utanmıyor musun?..

Tülin, içini çekerek:

-Beni kandırdı, dedi. Beni beş milyon li-
ra sermayem var, diye kandırdı.

-Vay şerefsiz herif vay... Dünyada ne
ahlaksızlar var be... Sen herkesi kocan gi-
bi sanıyorsun. Zavallı bir kadını, sermaye-
sini yüksek göstererek kandırmaya utanmı-
yorlar...

Tülin, kandırılmış zavallı bir kadın se-
siyle konuştu:

-Beş milyon var ama, dedi, o şey bey
var ya, o da akrabasıymış. Yalnız onu tanı-
mak on milyon eder, dedi.

Kısa bir sessizlik oldu. Sonra Tülin:

-Bereket çabuk haber verdin kocacığım,
dedi. Yoksa kimbilir daha kaç kere beni kan-
dıracaktı namussuz herif...

Kocası,

-Ben yutar mıyım? dedi. Benim gözüm-
den kaçır mı ulan? Hemen çıktım.

-Çok kurnazsın. Ama vallahi kocacığım,
o kadar çok kandırmadı.

-İş onun sayısında değil yavrum, duyul-

Kocası, Tülin'e sayıp dökmeye başladı.
En sonra:

-Ahmet Kabalak var ya, dedi. Herif o ka-
dar zengindir ki, isterse bütün bu kulüpte kaç
kişi varsa, hepimizi gözü kapalı satın alabi-
rir.

-Onu hiç görmedim, tanımıyorum.

-Bir fırsat çıkarsa tanıştırmam. Ahmet
Kabalak'ı çok yakından tanımalısın karıcı-
ğım...

Yine kısa bir sessizlik oldu. Sonra, ko-
cası:

-Tülin yavrum, dedi. Sen şimdi oyun sa-
lonuna git. Çok yüksek oyna ki, herkes be-
nim iflâs etmediğimi anlasın. Hakkımda, çı-
kan dedikoduyu başka türlü önleyemeyiz...
Yaptığın bu hatayı tamir etmelisin.

-Peki kaçacak

-Peki kocacığım. Hemen tamir ederim.

-Ticarî itibarımın yüksekliğini göster-
mek için, en aşağı, oyunda on bin lira kay-
betmelisin. Anladın mı? Kaybettikten son-
rada, hiç birşey olmamış gibi güler, dans e-
dersin. Hadi karıcığım.

Tülin, kocasından ayrılınca ben de ar-
kasından yürüdüm. Ağaçların arasından geç-
tim. Birden önüne çıkınca:

-Ay... diye küçük bir çığlık attı.

-Korktunuz mu hanımefendi? dedim.

-Aman, çok korktum.

-Sizi korkuttuğum için çok üzgünüm...
Affedersiniz. Zannedersem bu vesileyle İs-
tanbul'un en güzel kadınıyla tanışmak şere-
fine nail oluyorum.

Yüksek sosyetenin bu raconlarını ora-
da öğrenmişim. Bir kadınla tanışır tanışmaz
saçından, kalçasından, topuğuna kadar öve-
ceksin. Hele kocasının yanında översen, da-
ha sosyetik... bir hareket olur. Kadın koca-
sına "Bak ben ne malım anla..." kocası da
"Bakın, benim ne malım var" demiş olur, i-
kisinin de koltukları kabarır, şişerler.

Tülin:

-İltifat ediyorsunuz efendim, dedi.

-Yooo... Vallahi iltifat değil, güzelli-
ğiniz herkesin dilinde. Affedersiniz, kendi-
mi tanıtmayı unuttum. Ben Ahmet Kabalak.

Tülin, bir sersemledi, sarsıldı:

-Yaaa... Demek sizsiniz?

-Evet... Hava ne kadar güzel hamfendi.

-Evet... Hakikaten. Ben kalabalıktan hiç
hoşlanmıyorum.

-Ne kadar birbirimize benziyoruz. Ruh-
larımız bir... Çok çabuk anlaşacağımızı ü-
mit ediyorum.

Benim umduğumdan daha çabuk anlaştık.
Yirmi dakika bile geçmeden Tülin'in oda-
sındaydık. Benim yüksek sosyeteden olma-
dığımı anlamasın diye, hep yüksek sosyete
dilleri döküyordum:

-Aman Tülin Hamfendi, çantanız pek şık
Nereli?

-Parisli...

Tülin çantasını atmıştı.

-Kap'nız fevkalâde güzel, bu kap nere-
li?

-Londralı...

Tülin kap'ını da çıkarmıştı.

-Bu harikulâde kostüm nereli?

-Viyanalı...

Tülin üstündekini de çıkarmıştı.

-Ya bu cici iskarpinler nereli?

-Madridli...

Iskarpinler de çıktı.

-Aman bu harika kombinezon, nereli bu?

-Beyrutlu...

-Ya bu çoraplar?

-Bu korse nereli şekerim?

-Berlinli.

-Bu sütyenler nereli yavrum?

-Romalı...

Dudak dudağa gelince, kendimi kaybet-
tim. Bu dudak başka dudaktı.

-Ulan, hiç numara yapma, tanıdım... di-
ye bağırırdım. Bu dudaklar Kasiimpaşalı...

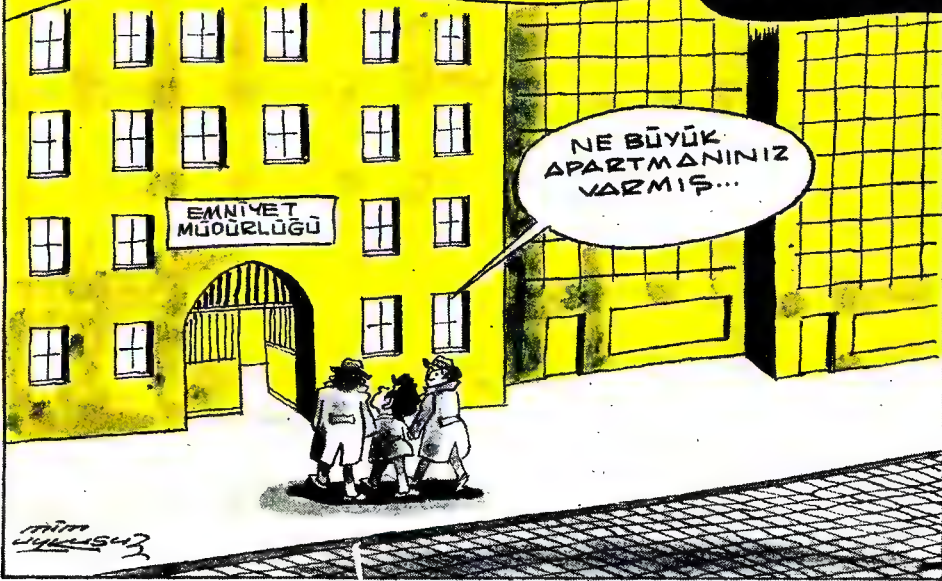
Kıkırdadı:

-Ben de seni tanıdım, dedi. Bu öpüş Ka-
siimpaşa öpüşü... Buradaki heriflerin hiç bi-
ri böyle öpmesini beceremez.

Kasiimpaşalı Zübeyde'ye yüksek sosye-
teden Tülin etiketiyle kavuşmuşum.

BİTTİ

BİT YARISI AZİZ NESİN

-Hiç bit yarışı seyrettiniz mi?
Hayır, seyretmemişlerdi. Bit yarışı diye bir şey duymuşlardı ama, nasıl bir yarıştı, bilmiyorlardı. İnanmıyorlardı bile böyle bir yarış olabileceğine. Laf olsun diye söylenen bir söz sanıyorlardı bit yarışını.

-Siz seyrettiniz mi?
-Seyretmenin lafı mı olur, hem de çok seyrettim. Kendim de bit yarıştırdım...

-Nasıl oluyor, aman anlatsanıza...
-İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru.

Bir akşam bir meyhanede arkadaşlarla içiyoruz. Şimdi Başbakanın hükümet programı diye söylediği bazı sözleri, ben o gece meyhanede sarhoşlukla ağzımdan kaçırılmışım. Sarhoş olmasaydım hiç söyler miydim? Nasıl olsa yirmi yıl sonra Başbakan hükümet programı olarak söyleyecek, acelem ne? Sarhoşluk işte... Neyse efendim. Meyhanede bulunan sadık yurataşlarımızdan biri hemen karakola koşup, meyhanede bir adamın işçilerin sendika kurmaları gerektiğini söylediğini ihbar ediyor. Bu ihbar üzerine, beş on sivil polis meyhaneye gelip beni çeviriyor başlıyorlar benimle kadeh tokuşturup konuşmaya. Benim onların siyasî polis olduklarından haberim yok tabii. Deminden beri meyhanede kendi arkadaşlarımla bir türlü anlaşamıyorduk, boyuna tartışıyorduk; oysa bu yeni gelenlerle birbirimize kaynaşıverdik.

Bir tanesi bana,
-Bu bizim hükümette iş yok ha? Ne dersiniz? diyor.

Ben de ona,
-Çok haklısınız! diyorum.

Sonra şerefe kadeh kaldırıyoruz.
Başka biri,
-Zenginler işçileri sömürüyorlar. Siz de bu düşüncede misiniz? diyor.

-Evet... diyorum.
Yine şerefe kadeh kaldırıyoruz.

Benim kendiliğimden bir şey söylediğim yok. Onlar söylüyor, ben de onaylıyorum. Ama doğrusu, içimden de "Yahu, artık halk uyanmaya başladı, bak şu insanlara, neler düşünmeye başladılar!" diye de seviniyorum. Oysa ben, memleket hesabına sevindirenlerin hepsi de polismiş.

Meyhaneden çıktık. Ben, yarısı içkiden, yarısı da sevinçten iyice sarhoş olmuşum, sallanıp duruyorum. O sonradan meyhaneye gelip de çok iyi anlaştığımız adamlar, yuvaramayayım diye koluma girdiler, sıkıca beni götürüyorlar. Ben,
-Zahmet buyurmayın, ben giderim... dedikçe,
-Hiç olur mu efendim... Biz sizi emniyetli bir yere koymadan bırakmayız... diyorlar.

Yahu memlekette helâl süt emmiş ne insan evlatları var, aşkolsun...
-Müsaade buyurun efendim, vallahi ben giderim...
-Yoo, katiyen bırakmayız... Biz götürüceğiz...

Allah Allah... Bunlar beni götürüyorlar, ama, ters yana gidiyoruz.

-Ben Kasımpaşa'da oturuyorum... Siz beni bırakın, ben burdan kendim giderim. Bura kadar getirdiniz ya, eksik olmayın, çok teşekkür ederim...

-Biz sizi bu halde geceyarısı sokaklarda bırakamayız... Siz hele bu gece bizim konduğumuz olun da...

Ne iyi kalpli insanlar canım... Allah razı olsun... Memleket hakkında çok iyi umutlara kapıldığımdan keyfimdən hafif hafif şarkılar da mırıldanıyorum.

-Gece vakti, ama sizinkileri de rahatsız edeceğiz... Bana müsaade edin...

-Esağfurullah... Ne rahatsızlığı? .. Biz görevimizi yapıyoruz... Siz bu gece bizde kalın...

Üç onlar, bir de ben, dört... Bindik bir arabaya... Doğru İstanbul Emniyet Müdürlüğüne. Ben oralarını bilmediğim için, onların oturduğu apartmana giriyoruz sanıyorum.

-Ooo, apartmanınız ne büyükmüş...
Merdiveni çıkıyoruz. İçimden "Benim de bu konukseverliğin altında kalmamam gerekli ama, bu adamları benim iki küçük odalı bekar evimde nasıl ağırlayacağım?" diye düşünüp duruyorum. Onlar hâlâ beni kollarında merdivenlerden çıkartıyorlar. Bir ara,

-Arkadaşlar, valla beni çok mahcup ettiniz... dedim.

Ben bu sözü söylememle, sol yanındaki,
-Yürü ulan şeyoğluşey! deyip de boş böğürme bir dirsek indirince, ben basamaklara yığılakaldım.

Yooo, buna eşek şakası derler hani... Arkadaşlık markadaşlık ama, ben sululuktan hiç hoşlanmam. Ama ne de olsa onlardan iyilik gördüğümünden birden sertleşemedim de, hani onlar bana şakadan "şeyoğluşey" deyince ben de alta kalmamak için, sözde yaptıkları şakaya gülümseyerek,

-Ulan yapmayın hergeleler... dedim.

Dememle yüzüme gözüme sille tokat, tekme inmeye başladı. Ondan sonrasını hayal meyal hatırlıyorum. Artık sarhoşluktan mı sızmışım, yoksa dayaktan mı bayılmışım, bilemiyorum. Sabahleyin erkenden uyanımdı ki, buz gibi taşların üstüne uzatılmışım. Yerimden kalkmaya çalıştım, nerde, kımıldayamıyordum bile, turşu olmuşum. Zihnimi toparlamaya çalışıyorum: Meyhanede birileriyle arkadaş olduk, sonra beni onlar alıp misafir ettilerdi. İyi ama bu ne biçim misafirlikcanım.

Her halde onlar da çok sarhoştur... Sarhoşlukla biz birbirimize girdik. Şimdi uyanırlar, özür diler, kahvaltılar getirirler...

Evet, bir posta daha dayak yiyerek kahvaltıları ettim. Sonra oradan savcılığa, oradan da cezaevine... Vallahi, meyhanede bütün söylediklerim, şimdi Başbakanın hükümet programı olarak ilan ettiklerinin onda biri bile değil...

Cezaevinin boyladım. Üstümde birkaç kurşun vardı. İlk günler iyi geçti. Ama paramı çekince, iyice tırlı kaldım. Gelenim, gidenim, arayanım, soranım yok... Benim gibi züğürtleri cezaevinde "Adem Baba Koğuşu"na atıyorlar. Bu Adem Baba Koğuşu'nu anlatmaya kalksam sabaha kadar bitmez. Yalnız şu

adamları söyleyeyim, belki anlatabilirim.

Ben daha Adem Baba Koğuşu'na gitme miştım. Bir gün cezaevinin orta bahçesinde geziniyoruz. Adem Baba Koğuşu'nun pence-resine dolmuş mahkûmlar, bahçede gezinen bir koğuş arkadaşlarına durmadan,

-Gelsene ulan... Hani on dakika gezecektin namussuz, bir saati bile geçti. Gelsene! diye bağırıp duruyorlar.

Neymiş, biliyor musunuz? Koca Adem Baba Koğuşu'nda, yalnız bir tek pantolon varmış her biri bu pantolonu sırayla giyip bahçeye teker teker gişenlenmeye çıkarılmış. İçlerinden biri ayağına pantolonu giymiş, bir saat dörtnüör koğuşa. Öbürlerinin de ayağında pantolon olmadığından, donla bahçeye inip, onu yakalayamıyorlar. Boyuna bağırıyorlar demir parmaklıklı pencerelelerden:

-Ulan, sen bir daha buraya gelmeyecek misin... Nasıl olsa geleceksin...
İşte beni böyle bir Adem Baba Koğuşu'na attılar.

Aklıma gelen, gelmeyen her türlü sefilik rezillik ortada...

O günlerde de bütün Türkiye'de tıfıs salgını var. Hatta hikâyecî Kenan Hulusi'yle romancı İskender Fahrettin bile, o günlerde tıfüse yakalanıp ölmüşlerdi. DDT de daha çıkmamış, bit ölüm saçıyor...

Her sabah kalkıyoruz ki, cezaevinde bir kaç kişi tıfısten ölmüş. Ölümleri sedeye koyup orta bahçeden geçiriyorlar. Tıfısten ölüm olmadığı gün yok. Bazı gün, on-on beş kişinin öldüğü de oluyor.

Bu tıfıs herbat bir şey, akşamdan ateşli yükseliyor hastanın, sabahleyin bakıyorsun ölmüş...

Adem Baba Koğuşu'na soktular beni, daha doğrusu ittiler... Baktım, koğuştakilerin hepsi birbirinin üstüne yığılıp toplanmış bir şey seyrediyorlardı. Ben de sokulup baktım, ama anlayamadım. Oradan birisine,

-Ne oluyor arkadaş? dedim.

-Bit yarışı... dedi.

Neee? Bit yarışı mı? Yahu, insanlar tıfısten kırılıyor, bunlar burda bit yarışı yapıyorlar.

Bu koğuştaki adamlar da çok lânet, ters insanlar; bunlara bir şey de söylenmez. Konuşulabilecek gibi gözümde kestirdiğim birine bitte ölüm tehlikesi olduğunu anlatmaya çalıştım aklıma. Sakalları uzamış, ayağında kir rengi uzun paçalı bir don olan adam bana,

-Bu bitler için özel yetiştirilmişlerdir, bunlar mikrop olmaz... dedi.

-Mikropsuz oldukları nasıl anlaşılıyor?
-Bunlar başka bitlerle temas ettirilmişlerdir ki... Özel olarak bakılıp besleniyor, yetiştiriliyor...

Şimdi size bit yarışının nasıl olduğunu anlatayım. Yarış alanı iyice düz olacak. Döşemenin üstüne düz bir teneye koymuşlar. Tenekenin üstüne tebeşirle bir daire çiziliyor. Yarışacak bitler, ortadaki dairenin içine aynı zamanda bırakılıyor. Tabii bitler yürümeye başlıyorlar. Dıştaki daireyi kırmış bit de ha önce geçerse o bit yarışı kazanıp birinci oluyor, arkasından ikinci, üçüncü geliyor.

Tıpkı öbür koğuşlarda kumar oynarken olduğu gibi, bit yarışlarında da bir manocu var. Koğuşun ağası olan manocu, hem de bit yarışlarında hakem görevini yapıyor. Yarışan bitlerin derecelerini o söylüyor, kimse ona karşı gelemiyor.

Koğuşta her isteyen kendi bitini yarışa sokuyor. Ama bitini yarışa sokabilmesi için, yarışacak bit başına önceden bir parayı ortaya koyması gerekli. Diyelim, her yarışçı bit başına, üçer lira. On bit yarışıyor, otuz lira ortada. Birinci gelen bitin sahibi, ortadaki paranın üçte biri olan on lirayı alıyor. İkinci gelen bitin sahibi, koyduğu paranın iki katını, yani altı lira alıyor. Üçüncü gelen bitin sahibi de, koyduğu paranın bir buçuk katını, yani dört buçuk lira alıyor. Dördüncü gelen bitin sahibi, ancak koyduğu parayı geri alıyor, yani üç lirasını kurtarıyor. Geriye kalan paranın hepsi manocunun.

BU BITLER ÖZEL OLARAK YETİŞTİRİLMİŞTİR... MİKROP OLMAZ...

Adem Baba Koğuşu'na soktular beni, daha doğrusu ittiler... Baktım, koğuştakilerin hepsi birbirinin üstüne yığılıp toplanmış bir şey seyrediyorlardı. Ben de sokulup baktım, ama anlayamadım. Oradan birisine,

-Ne oluyor arkadaş? dedim.

-Bit yarışı... dedi.

Neee? Bit yarışı mı? Yahu, insanlar tıfısten kırılıyor, bunlar burda bit yarışı yapıyorlar.

Bu koğuştaki adamlar da çok lânet, ters insanlar; bunlara bir şey de söylenmez. Konuşulabilecek gibi gözümde kestirdiğim birine bitte ölüm tehlikesi olduğunu anlatmaya çalıştım aklıma. Sakalları uzamış, ayağında kir rengi uzun paçalı bir don olan adam bana,

-Bu bitler için özel yetiştirilmişlerdir, bunlar mikrop olmaz... dedi.

-Mikropsuz oldukları nasıl anlaşılıyor?
-Bunlar başka bitlerle temas ettirilmişlerdir ki... Özel olarak bakılıp besleniyor, yetiştiriliyor...

Şimdi size bit yarışının nasıl olduğunu anlatayım. Yarış alanı iyice düz olacak. Döşemenin üstüne düz bir teneye koymuşlar. Tenekenin üstüne tebeşirle bir daire çiziliyor. Yarışacak bitler, ortadaki dairenin içine aynı zamanda bırakılıyor. Tabii bitler yürümeye başlıyorlar. Dıştaki daireyi kırmış bit de ha önce geçerse o bit yarışı kazanıp birinci oluyor, arkasından ikinci, üçüncü geliyor.

Tıpkı öbür koğuşlarda kumar oynarken olduğu gibi, bit yarışlarında da bir manocu var. Koğuşun ağası olan manocu, hem de bit yarışlarında hakem görevini yapıyor. Yarışan bitlerin derecelerini o söylüyor, kimse ona karşı gelemiyor.

Koğuşta her isteyen kendi bitini yarışa sokuyor. Ama bitini yarışa sokabilmesi için, yarışacak bit başına önceden bir parayı ortaya koyması gerekli. Diyelim, her yarışçı bit başına, üçer lira. On bit yarışıyor, otuz lira ortada. Birinci gelen bitin sahibi, ortadaki paranın üçte biri olan on lirayı alıyor. İkinci gelen bitin sahibi, koyduğu paranın iki katını, yani altı lira alıyor. Üçüncü gelen bitin sahibi de, koyduğu paranın bir buçuk katını, yani dört buçuk lira alıyor. Dördüncü gelen bitin sahibi, ancak koyduğu parayı geri alıyor, yani üç lirasını kurtarıyor. Geriye kalan paranın hepsi manocunun.

BU BITLER ÖZEL OLARAK YETİŞTİRİLMİŞTİR... MİKROP OLMAZ...

Adem Baba Koğuşu'na soktular beni, daha doğrusu ittiler... Baktım, koğuştakilerin hepsi birbirinin üstüne yığılıp toplanmış bir şey seyrediyorlardı. Ben de sokulup baktım, ama anlayamadım. Oradan birisine,

-Ne oluyor arkadaş? dedim.

-Bit yarışı... dedi.

Neee? Bit yarışı mı? Yahu, insanlar tıfısten kırılıyor, bunlar burda bit yarışı yapıyorlar.

Bu koğuştaki adamlar da çok lânet, ters insanlar; bunlara bir şey de söylenmez. Konuşulabilecek gibi gözümde kestirdiğim birine bitte ölüm tehlikesi olduğunu anlatmaya çalıştım aklıma. Sakalları uzamış, ayağında kir rengi uzun paçalı bir don olan adam bana,

-Bu bitler için özel yetiştirilmişlerdir, bunlar mikrop olmaz... dedi.

-Mikropsuz oldukları nasıl anlaşılıyor?
-Bunlar başka bitlerle temas ettirilmişlerdir ki... Özel olarak bakılıp besleniyor, yetiştiriliyor...

Şimdi size bit yarışının nasıl olduğunu anlatayım. Yarış alanı iyice düz olacak. Döşemenin üstüne düz bir teneye koymuşlar. Tenekenin üstüne tebeşirle bir daire çiziliyor. Yarışacak bitler, ortadaki dairenin içine aynı zamanda bırakılıyor. Tabii bitler yürümeye başlıyorlar. Dıştaki daireyi kırmış bit de ha önce geçerse o bit yarışı kazanıp birinci oluyor, arkasından ikinci, üçüncü geliyor.

Tıpkı öbür koğuşlarda kumar oynarken olduğu gibi, bit yarışlarında da bir manocu var. Koğuşun ağası olan manocu, hem de bit yarışlarında hakem görevini yapıyor. Yarışan bitlerin derecelerini o söylüyor, kimse ona karşı gelemiyor.

Koğuşta her isteyen kendi bitini yarışa sokuyor. Ama bitini yarışa sokabilmesi için, yarışacak bit başına önceden bir parayı ortaya koyması gerekli. Diyelim, her yarışçı bit başına, üçer lira. On bit yarışıyor, otuz lira ortada. Birinci gelen bitin sahibi, ortadaki paranın üçte biri olan on lirayı alıyor. İkinci gelen bitin sahibi, koyduğu paranın iki katını, yani altı lira alıyor. Üçüncü gelen bitin sahibi de, koyduğu paranın bir buçuk katını, yani dört buçuk lira alıyor. Dördüncü gelen bitin sahibi, ancak koyduğu parayı geri alıyor, yani üç lirasını kurtarıyor. Geriye kalan paranın hepsi manocunun.

BU BITLER ÖZEL OLARAK YETİŞTİRİLMİŞTİR... MİKROP OLMAZ...

Adem Baba Koğuşu'na soktular beni, daha doğrusu ittiler... Baktım, koğuştakilerin hepsi birbirinin üstüne yığılıp toplanmış bir şey seyrediyorlardı. Ben de sokulup baktım, ama anlayamadım. Oradan birisine,

-Ne oluyor arkadaş? dedim.

-Bit yarışı... dedi.

Neee? Bit yarışı mı? Yahu, insanlar tıfısten kırılıyor, bunlar burda bit yarışı yapıyorlar.

Bu koğuştaki adamlar da çok lânet, ters insanlar; bunlara bir şey de söylenmez. Konuşulabilecek gibi gözümde kestirdiğim birine bitte ölüm tehlikesi olduğunu anlatmaya çalıştım aklıma. Sakalları uzamış, ayağında kir rengi uzun paçalı bir don olan adam bana,

-Bu bitler için özel yetiştirilmişlerdir, bunlar mikrop olmaz... dedi.

-Mikropsuz oldukları nasıl anlaşılıyor?
-Bunlar başka bitlerle temas ettirilmişlerdir ki... Özel olarak bakılıp besleniyor, yetiştiriliyor...

Şimdi size bit yarışının nasıl olduğunu anlatayım. Yarış alanı iyice düz olacak. Döşemenin üstüne düz bir teneye koymuşlar. Tenekenin üstüne tebeşirle bir daire çiziliyor. Yarışacak bitler, ortadaki dairenin içine aynı zamanda bırakılıyor. Tabii bitler yürümeye başlıyorlar. Dıştaki daireyi kırmış bit de ha önce geçerse o bit yarışı kazanıp birinci oluyor, arkasından ikinci, üçüncü geliyor.

Tıpkı öbür koğuşlarda kumar oynarken olduğu gibi, bit yarışlarında da bir manocu var. Koğuşun ağası olan manocu, hem de bit yarışlarında hakem görevini yapıyor. Yarışan bitlerin derecelerini o söylüyor, kimse ona karşı gelemiyor.

Koğuşta her isteyen kendi bitini yarışa sokuyor. Ama bitini yarışa sokabilmesi için, yarışacak bit başına önceden bir parayı ortaya koyması gerekli. Diyelim, her yarışçı bit başına, üçer lira. On bit yarışıyor, otuz lira ortada. Birinci gelen bitin sahibi, ortadaki paranın üçte biri olan on lirayı alıyor. İkinci gelen bitin sahibi, koyduğu paranın iki katını, yani altı lira alıyor. Üçüncü gelen bitin sahibi de, koyduğu paranın bir buçuk katını, yani dört buçuk lira alıyor. Dördüncü gelen bitin sahibi, ancak koyduğu parayı geri alıyor, yani üç lirasını kurtarıyor. Geriye kalan paranın hepsi manocunun.

BU BITLER ÖZEL OLARAK YETİŞTİRİLMİŞTİR... MİKROP OLMAZ...

Adem Baba Koğuşu'na soktular beni, daha doğrusu ittiler... Baktım, koğuştakilerin hepsi birbirinin üstüne yığılıp toplanmış bir şey seyrediyorlardı. Ben de sokulup baktım, ama anlayamadım. Oradan birisine,

-Ne oluyor arkadaş? dedim.

-Bit yarışı... dedi.

Neee? Bit yarışı mı? Yahu, insanlar tıfısten kırılıyor, bunlar burda bit yarışı yapıyorlar.

Bu koğuştaki adamlar da çok lânet, ters insanlar; bunlara bir şey de söylenmez. Konuşulabilecek gibi gözümde kestirdiğim birine bitte ölüm tehlikesi olduğunu anlatmaya çalıştım aklıma. Sakalları uzamış, ayağında kir rengi uzun paçalı bir don olan adam bana,

-Bu bitler için özel yetiştirilmişlerdir, bunlar mikrop olmaz... dedi.

-Mikropsuz oldukları nasıl anlaşılıyor?
-Bunlar başka bitlerle temas ettirilmişlerdir ki... Özel olarak bakılıp besleniyor, yetiştiriliyor...

Şimdi size bit yarışının nasıl olduğunu anlatayım. Yarış alanı iyice düz olacak. Döşemenin üstüne düz bir teneye koymuşlar. Tenekenin üstüne tebeşirle bir daire çiziliyor. Yarışacak bitler, ortadaki dairenin içine aynı zamanda bırakılıyor. Tabii bitler yürümeye başlıyorlar. Dıştaki daireyi kırmış bit de ha önce geçerse o bit yarışı kazanıp birinci oluyor, arkasından ikinci, üçüncü geliyor.

Tıpkı öbür koğuşlarda kumar oynarken olduğu gibi, bit yarışlarında da bir manocu var. Koğuşun ağası olan manocu, hem de bit yarışlarında hakem görevini yapıyor. Yarışan bitlerin derecelerini o söylüyor, kimse ona karşı gelemiyor.

Koğuşta her isteyen kendi bitini yarışa sokuyor. Ama bitini yarışa sokabilmesi için, yarışacak bit başına önceden bir parayı ortaya koyması gerekli. Diyelim, her yarışçı bit başına, üçer lira. On bit yarışıyor, otuz lira ortada. Birinci gelen bitin sahibi, ortadaki paranın üçte biri olan on lirayı alıyor. İkinci gelen bitin sahibi, koyduğu paranın iki katını, yani altı lira alıyor. Üçüncü gelen bitin sahibi de, koyduğu paranın bir buçuk katını, yani dört buçuk lira alıyor. Dördüncü gelen bitin sahibi, ancak koyduğu parayı geri alıyor, yani üç lirasını kurtarıyor. Geriye kalan paranın hepsi manocunun.

BU BITLER ÖZEL OLARAK YETİŞTİRİLMİŞTİR... MİKROP OLMAZ...

Adem Baba Koğuşu'na soktular beni, daha doğrusu ittiler... Baktım, koğuştakilerin hepsi birbirinin üstüne yığılıp toplanmış bir şey seyrediyorlardı. Ben de sokulup baktım, ama anlayamadım. Oradan birisine,

-Ne oluyor arkadaş? dedim.

-Bit yarışı... dedi.

Neee? Bit yarışı mı? Yahu, insanlar tıfısten kırılıyor, bunlar burda bit yarışı yapıyorlar.

Bu koğuştaki adamlar da çok lânet, ters insanlar; bunlara bir şey de söylenmez. Konuşulabilecek gibi gözümde kestirdiğim birine bitte ölüm tehlikesi olduğunu anlatmaya çalıştım aklıma. Sakalları uzamış, ayağında kir rengi uzun paçalı bir don olan adam bana,

-Bu bitler için özel yetiştirilmişlerdir, bunlar mikrop olmaz... dedi.

-Mikropsuz oldukları nasıl anlaşılıyor?
-Bunlar başka bitlerle temas ettirilmişlerdir ki... Özel olarak bakılıp besleniyor, yetiştiriliyor...

Şimdi size bit yarışının nasıl olduğunu anlatayım. Yarış alanı iyice düz olacak. Döşemenin üstüne düz bir teneye koymuşlar. Tenekenin üstüne tebeşirle bir daire çiziliyor. Yarışacak bitler, ortadaki dairenin içine aynı zamanda bırakılıyor. Tabii bitler yürümeye başlıyorlar. Dıştaki daireyi kırmış bit de ha önce geçerse o bit yarışı kazanıp birinci oluyor, arkasından ikinci, üçüncü geliyor.

Tıpkı öbür koğuşlarda kumar oynarken olduğu gibi, bit yarışlarında da bir manocu var. Koğuşun ağası olan manocu, hem de bit yarışlarında hakem görevini yapıyor. Yarışan bitlerin derecelerini o söylüyor, kimse ona karşı gelemiyor.

Koğuşta her isteyen kendi bitini yarışa sokuyor. Ama bitini yarışa sokabilmesi için, yarışacak bit başına önceden bir parayı ortaya koyması gerekli. Diyelim, her yarışçı bit başına, üçer lira. On bit yarışıyor, otuz lira ortada. Birinci gelen bitin sahibi, ortadaki paranın üçte biri olan on lirayı alıyor. İkinci gelen bitin sahibi, koyduğu paranın iki katını, yani altı lira alıyor. Üçüncü gelen bitin sahibi de, koyduğu paranın bir buçuk katını, yani dört buçuk lira alıyor. Dördüncü gelen bitin sahibi, ancak koyduğu parayı geri alıyor, yani üç lirasını kurtarıyor. Geriye kalan paranın hepsi manocunun.

BU BITLER ÖZEL OLARAK YETİŞTİRİLMİŞTİR... MİKROP OLMAZ...

Adem Baba Koğuşu'na soktular beni, daha doğrusu ittiler... Baktım, koğuştakilerin hepsi birbirinin üstüne yığılıp toplanmış bir şey seyrediyorlardı. Ben de sokulup baktım, ama anlayamadım. Oradan birisine,

-Ne oluyor arkadaş? dedim.

-Bit yarışı... dedi.

Neee? Bit yarışı mı? Yahu, insanlar tıfısten kırılıyor, bunlar burda bit yarışı yapıyorlar.

Bu koğuştaki adamlar da çok lânet, ters insanlar; bunlara bir şey de söylenmez. Konuşulabilecek gibi gözümde kestirdiğim birine bitte ölüm tehlikesi olduğunu anlatmaya çalıştım aklıma. Sakalları uzamış, ayağında kir rengi uzun paçalı bir don olan adam bana,

-Bu bitler için özel yetiştirilmişlerdir, bunlar mikrop olmaz... dedi.

-Mikropsuz oldukları nasıl anlaşılıyor?
-Bunlar başka bitlerle temas ettirilmişlerdir ki... Özel olarak bakılıp besleniyor, yetiştiriliyor...

Şimdi size bit yarışının nasıl olduğunu anlatayım. Yarış alanı iyice düz olacak. Döşemenin üstüne düz bir teneye koymuşlar. Tenekenin üstüne tebeşirle bir daire çiziliyor. Yarışacak bitler, ortadaki dairenin içine aynı zamanda bırakılıyor. Tabii bitler yürümeye başlıyorlar. Dıştaki daireyi kırmış bit de ha önce geçerse o bit yarışı kazanıp birinci oluyor, arkasından ikinci, üçüncü geliyor.

Tıpkı öbür koğuşlarda kumar oynarken olduğu gibi, bit yarışlarında da bir manocu var. Koğuşun ağası olan manocu, hem de bit yarışlarında hakem görevini yapıyor. Yarışan bitlerin derecelerini o söylüyor, kimse ona karşı gelemiyor.

Koğuşta her isteyen kendi bitini yarışa sokuyor. Ama bitini yarışa sokabilmesi için, yarışacak bit başına önceden bir parayı ortaya koyması gerekli. Diyelim, her yarışçı bit başına, üçer lira. On bit yarışıyor, otuz lira ortada. Birinci gelen bitin sahibi, ortadaki paranın üçte biri olan on lirayı alıyor. İkinci gelen bitin sahibi, koyduğu paranın iki katını, yani altı lira alıyor. Üçüncü gelen bitin sahibi de, koyduğu paranın bir buçuk katını, yani dört buçuk lira alıyor. Dördüncü gelen bitin sahibi, ancak koyduğu parayı geri alıyor, yani üç lirasını kurtarıyor. Geriye kalan paranın hepsi manocunun.

BU BITLER ÖZEL OLARAK YETİŞTİRİLMİŞTİR... MİKROP OLMAZ...

Adem Baba Koğuşu'na soktular beni, daha doğrusu ittiler... Baktım, koğuştakilerin hepsi birbirinin üstüne yığılıp toplanmış bir şey seyrediyorlardı. Ben de sokulup baktım, ama anlayamadım. Oradan birisine,

-Ne oluyor arkadaş? dedim.

-Bit yarışı... dedi.

Neee? Bit yarışı mı? Yahu, insanlar tıfısten kırılıyor, bunlar burda bit yarışı yapıyorlar.

Bu koğuştaki adamlar da çok lânet, ters insanlar; bunlara bir şey de söylenmez. Konuşulabilecek gibi gözümde kestirdiğim birine bitte ölüm tehlikesi olduğunu anlatmaya çalıştım aklıma. Sakalları uzamış, ayağında kir rengi uzun paçalı bir don olan adam bana,

-Bu bitler için özel yetiştirilmişlerdir, bunlar mikrop olmaz... dedi.

-Mikropsuz oldukları nasıl anlaşılıyor?
-Bunlar başka bitlerle temas ettirilmişlerdir ki... Özel olarak bakılıp besleniyor, yetiştiriliyor...

Şimdi size bit yarışının nasıl olduğunu anlatayım. Yarış alanı iyice düz olacak. Döşemenin üstüne düz bir teneye koymuşlar. Tenekenin üstüne tebeşirle bir daire çiziliyor. Yarışacak bitler, ortadaki dairenin içine aynı zamanda bırakılıyor. Tabii bitler yürümeye başlıyorlar. Dıştaki daireyi kırmış bit de ha önce geçerse o bit yarışı kazanıp birinci oluyor, arkasından ikinci, üçüncü geliyor.

Tıpkı öbür koğuşlarda kumar oynarken olduğu gibi, bit yarışlarında da bir manocu var. Koğuşun ağası olan manocu, hem de bit yarışlarında hakem görevini yapıyor. Yarışan bitlerin derecelerini o söylüyor, kimse ona karşı gelemiyor.

Koğuşta her isteyen kendi bitini yarışa sokuyor. Ama bitini yarışa sokabilmesi için, yarışacak bit başına önceden bir parayı ortaya koyması gerekli. Diyelim, her yarışçı bit başına, üçer lira. On bit yarışıyor, otuz lira ortada. Birinci gelen bitin sahibi, ortadaki paranın üçte biri olan on lirayı alıyor. İkinci gelen bitin sahibi, koyduğu paranın iki katını, yani altı lira alıyor. Üçüncü gelen bitin sahibi de, koyduğu paranın bir buçuk katını, yani dört buçuk lira alıyor. Dördüncü gelen bitin sahibi, ancak koyduğu parayı geri alıyor, yani üç lirasını kurtarıyor. Geriye kalan paranın hepsi manocunun.

BU BITLER ÖZEL OLARAK YETİŞTİRİLMİŞTİR... MİKROP OLMAZ...

Adem Baba Koğuşu'na soktular beni, daha doğrusu ittiler... Baktım, koğuştakilerin hepsi birbirinin üstüne yığılıp toplanmış bir şey seyrediyorlardı. Ben de sokulup baktım, ama anlayamadım. Oradan birisine,

-Ne oluyor arkadaş? dedim.

-Bit yarışı... dedi.

Neee? Bit yarışı mı? Yahu, insanlar tıfısten kırılıyor, bunlar burda bit yarışı yapıyorlar.

Bu koğuştaki adamlar da çok lânet, ters insanlar; bunlara bir şey de söylenmez. Konuşulabilecek gibi gözümde kestirdiğim birine bitte ölüm tehlikesi olduğunu anlatmaya çalıştım aklıma. Sakalları uzamış, ayağında kir rengi uzun paçalı bir don olan adam bana,

-Bu bitler için özel yetiştirilmişlerdir, bunlar mikrop olmaz... dedi.

BİT YARIŞI

ra kalem bir liraya satılmıştı. Dışardaki adam, koğuşun demir kapısı altından bir lirayı itti. Ben de meraktaydım. Eşarbımı da satırmaması için verdim. İki buçuk liraya da onu sattırdı.

Sonra,

-Gel buraya! diye beni koğuşun bir köşesine çekti. Kolunu açtı. Koltuk altına yakın bir yerindeki bağı pıs bezleri çözdü. Bezlerin altındaki yün içinden bir bit çıkardı, kocaman bir bit...

-İşte Macar, dedi, benim Macar bu... Macar kadanaları gibi olduğundan, Macar adını taktım... Sen bu biti tanımalısın. Öbür bitler -den ayırman için boyayacağım Macar'ı...

Eline iğne batırdı. Çıkan kanla, Macar'ın sırtını kırmızıya boyadı.

-Artık, şimdi tanırısın, dedi, bak, kulağı -nı aç, beni iyi dinle. Macar'ın birinci gelmesi senin elinde.. Yarışan bitler birinci çizgi -den çıktılar mı, gözün bu bizim Macar'da ol -lacak. Sen ne yanda durursan Macar o yana, sana doğru koşarak gelir. Baktın ki Macar 'ın önünde başka bir bit var. O zaman, sen başka yana geç ki, Macar sana koşsun.. Anladın mı?

-Anladım...

-Hay Allah!.. Sana bu işin sırrını açıklamak zorundayım. Arkadaş, bu bit kısmı, temizlikten çok hazzeder. Sonra insan kokusunu hemen alır, pıs insandan kaçır, temiz insana koşar. Herkes sanır ki, bit pislikten hoşlanır. Hayır, temizlikten hoşlanır. Biri kişinin ortasına bir tek bit at, gider, arar tarar, hangisi temizse onu bulur.. Çaktın mı dalgayı? Şimdi bu koğuşta senden daha temiz yok.. Sen ne yanda durursan Macar o yana koşacak. Ama yaşlandı zavallı... Baktın ki başka bir bit bi-

zim Macar'ı geçiyor, sana doğru koşuyor, sen hemen Macar'a yakın olan başka yana geç ki, birinciliği alsın...

Meydancı bağıryordu:

Haydi, yarışa!.. Haydi yarışa!..

Biz de üç lirayı verdik. On iki bit yarışa gırıyordu. Ağa'nın işaretleriyle on iki bit, ortadaki küçük dairenin içine bırakıldı. Ben hayatımda böyle heyecanlı bir şey seyretmedim. Her bitin sahibiyile, o bit üzerine bahse girmiş olanlar, avazları çıktığı kadar, bitlerin adlarını bağıryorlardı. Koşu atları gibi, her yarış bitinin ayrı adı vardı ve ordakiler bitleri tanıyorlardı.

-Haydi süülüüüü!..

-Ulan, uçan ineeek!..

-Dayan kızım Peri!..

-Uç Martı, uç!.. Uç aman Martı!..

Ulan halis kan yerli namussuz, amma da gidiyor...

Benim gözüm bizim Macar'daydı. Üstündeki kan kırmızısından Macar'ı hemen tanı -mıştım.

Küçük daire içine bırakılan bitler önce, şaşkın şaşkın durdular. Sonra içlerinden biri, benim yönüme doğru bir koşu tutturdu. Mareşal David,

-Karşıya geç! diye fısıldayıp beni itti.

Yerimi değiştirdim. Ben yerimi değiştirmedim, önden giden bit durdu, sanki birisini ararın gibi olduğu yerde o yana, bu yana döndü. Yine bana doğru bir koşu tutturdu.

Benim gözüm Macar'da.. Macar da bana doğru geliyor ama, dördüncü... Macar 'a yakın olan yana geçtim. Bu sefer Macar önde geliyor. Dış daire çizgisine geldi gelecek .. Derken yaman bir bit, Macar'ı takti, ben hemen sola kaydım... Ben sola kayınca öndeki bit şaşaladı, durakladı... Mareşal David avaz avaz bağıryordu.

-Haydi aslan Macar!..

-Yavrum Sülin!..

Miknatıs demir tozlarını nasıl çekerse bütün yarışan bitler bana doğru yelpazelen -

miş geliyorlardı. Ama en önde bizim kanlı Macar.. Macar birinci geldi, bize ortadaki otuz altı liranın yarısı, on sekiz lirayı verdiler.

İkinci yarışa geçtik. Bu sefer on dört bit girdi yarışa.. Yine birinciliği Macar aldı..

O gece sabaha kadar bit yarışı yapıldı, Macar yüz liradan çok kazandı. Sabaha kar -şıydı, yarış bitti. Herkes kendi bitini alıp, koynundaki yuvasına, sargılar altındaki yün -lerin arasına koydu. Yarış bitleri, yünle yağlı deri arasına besleniyordu.

Paraları Mareşal David'le bölüştük. Da -vid,

-Ben sana demedim mi, dedi, benim üstüme bit terbiyecisi yoktur. Ben bitlerin ruhu -nu bilirim. Yalnız sen kirlenmemeye dikkat et...

Bir her gün bit yarışında para kazanı -yorduk. Eroin içicisi olan David, parası ol -duğundan bol bol eroin alıp çekiyordu.

Benim asıl şaştığım, Adem Baba Koğuşu 'ndaki çıplak insanların nerden para bulup da bit yarışını oynadıklarıydı. Sanki bu koğuş bir darphaneydi.

O koğuşa girdiğim dördüncü günüydü. Yarışlarda bitler, artık eskisi kadar hızlı bana doğru koşmuyorlardı. Mareşal David,

-Artık sen de kirleniyorsun... dedi.

Ağır ağır da olsa, yine bana doğru geli -yorlardı.

Her seferinde Macar'ın yarışı kazanma -sına, Anasını ş'apan Süllüman'ın çok canı sı -kılıyordu. Koğuşta bit satışı da vardı. İyi ko -şan bitler pahalı satılıyor. Anasını ş'apan Süllüman,

-Ulan David, sat şu Macar'ı bana.. dedi.

-Satayım ağabey...

Bunlar sıkı bir pazarlığa giriştiler. Vur aşağı, tut yukarı, elli liraya uyuştular. Anasını ş'apan Süllüman, elli lirayı saydı, Macar 'ı aldı. Ağa olduğu için, yarış bitlerini kendi üstünde beslemez, ya meydancının ya başka bir çocuğun üstünde beslerdi. Macar'ı meydan-

cı aldı, özenle koltuk altındaki yünler arası -na yerleştirdi.

Mareşal David bana,

-Şimdi yeni bir numaramız var, dedi, bu sefer Macar artık birinci gelemez.. Bak ne yapacaksın? Sen artık yandarda durmaya -aksın, yarış çizgilerine eğilip tepeden bak -caksın.. Anladın mı? Bitler senin kokunu alıp başka yana gidemeyecekler..

Yarış başladı. Mareşal David bu sefer Ta -zı adlı başka bir bitini yarışa soktu.

Ben yarışan bitlerin tepesinden eğilmiş bakıyordum. Bitler iç dairede durdular. Bo -yuna kıvrılıyorlar. Çünkü bana doğru gelmek istiyorlar. Ama kanatları olmadığından uçup gelemiyorlar. Hele Macar, boyuna kıcını dön -dürtüyor. Öbür bitler, iç daireden çıkıp, yavaş yavaş yürümeye başladılar. Macar iç daire -den çıkmıyor bile..

Anasını ş'apan Süllüman hırsından deli ol -lacak,

-Ulan Macar, namussuz Macar... Yürü -sene alçak cıbilliyetsiz!.. diye bağırp yırtı -nıp duruyor.

O gün dört yarış yapıldı, dördünde de Ma -car iç daireden bile çıkmadı. Deliye dönen Anasını ş'apan tırnağıyla bastırıp dümdüz etti.

Bu cinayetten sonra çok üzülen Mareşal David,

-Hayvanın kanına girdik, dedi.

-Peki, neden kılmıdınıyordu bu David?

-Nasil kılmıdasın yahu, görmedin mi kar -nını, nasıl şişti? Hayvan karnını taşıyamıyor ki Yarıştan önce bit aç bırakılır. Ben Macar'ı iyice doyurmuşum. Sen tepeden eğilmişsin hayvan zorlanıyor, uçmıyor, Karnı şiş, yü -rtiyemiyor.. Gitti bizim Macar...

O günden sonra da bit yarışlarının eski heyecanı kalmadı. Çünkü artık ben de onlar kadar kirlenmişim, bitler bana eskisi gibi hızlı koşarak gelmiyordu.

SON

Kasabanın iki kahvesi var. Bir de Bodur Adem'in ki var ama onunkisi şaraphanenin ötesinde, kasabanın ta dışında. Bodur Ahmet'in kahvesini saymıyorum, hem uzak, hem de küçük, üstelik Bodur Adem parti tutmayan bir garip tarafsız olduğundan, onun kahvesine giden pek olmaz.

Kasabanın erkekleri de ikiye ayrılmış. Bir bölümü Terzi İshak'ın kahvesine gider, öbür bölümü Topal Kazım'ın. Daha öncesi burada bir tek Topal Kazım'ın kahvesi varmış. Sonra ortaliğa, "Muhalefet" diye bir şey çıkınca bu Topal Kazım, tek ayağına bakmadan- Kasabanın öteki bölümü böyle söyler-muhalefetten yana olmuş, "Ulan Topal, muhalifler sana takma ayak mı takacak?"

Topal Kazım'ın sol ayağı, diz kapağın - dan kesik, koltuk değneğiyle gezer. Bu Topal Kazım, kahvesini muhalif partinin ilçe merkezi yapınca, korkudan onun kahvesinden kasabalarının ayağı kesilmiş, "Ulan Topal, hele bir seçimler olsun, senin öteki ayağını da kırarlar. O zaman burnuna motor takar da tofifil olur - sun" Böyle derlermiş Topal Kazım'a. O ne denilse dinlememiş. Hiç kimse korkudan Topal Kazım'ın kahvesine gitmeyecek ama başka da kahve yok. Bodur Adem'in kahvesi uzak. Hem de bu Topal Kazım'ın kahvesi, basbayağı bir şehir kahvesi. İki duvarında iki ayna var, koca iki ayna. Giren aynada kendini görüyor, çıkan kendini görüyor, oturan kendini görüyor. Hasır iskemlede oturup bıyık burarken aynada kendini seyretnmek yeter..

Topal Kazım da bu aynalara güveniyor - muş ya. "Bu aynalar bende olduktan kelli, kahveme ister istemez, gelecekler" diymiş.

Bunun üzerine Terzi İshak, dükkanını bölmüş, yarısını kahve yapmış. İktidar partisinden olanlar Terzi İshak'ın kahvesine, muhalifler de Topal Kazım'ın kahvesine giderlermiş. O sırada kasabada muhalif yok gibi bişey, tek tük birkaç kişi...

"Ulan Topal, hele şu seçimler bir bitsin, senin öteki ayağını da koparırlar. Burnuna motor tak da o zaman tofifilim diye gez.." Zamanı gelmiş, seçim yapılmış. Ama işler düşünülenin tersi olmuş. Topal Kazım'ın muhalif partisi seçimi kazanmamış mı. Sandıklardan on beş mi, yirmi mi ne, onca cıvık bir oy çıkmış öteki partiye. Buna herkes şaşmış da bir Topal Kazım şaşmamış.

-Ben zati bu işin böyle olacağını biliyordum, demiş.
-Nereden bildiydin bre Topal? diye sormuşlar.
Kazım.
-Bilmez olur muyum, demiş, benim kahveye adım atmalarından belliydi. Hükümetten korkularından kahveye gelemediler ama, sandığa bizim partinin oylarını taktılar.

Ben kasabaya geldiğim zaman durum işte böyleydi. Topal Kazım'ın partisi iktidardaydı. Terzi İshak'ın partisi de iktidardan düşmüş muhalefetteydi. Değiş-tokuş olmuşlardı. Topal Kazım da Ankara hastanelerinden birinde topal başağına, yapma bir bacak taktırmıştı.

Muhalif olanlar Terzi İshak'ın, muvafıklar da Topal Kazım'ın kahvesine gidiyorlardı. Kasaba ikiye bölünmüştü. İki bölüm arasında gözle görülen, bir ayrılık vardı. Yolda birbirleriyle karşılaşmamak için, kendi kahvelerine gidiş-geliş yollarını ayırmışlardı. Yalnız kahveleri değil, bakkalları, berberleri de ayrılmıştı. Birbirleriyle selamlaşmamak için ellerinden geleni yapıyorlardı. Yoksa biriki konuşsalar, partililik yüzünden hemen lafın sonu kavgaya dökülüyordu.

Biz memurların durumu çok zordu. Benden önce bir kaç memuru, muhalif Terzi İshak'ın kahvesine gidiyor diye Ankara'ya şikayet edip bu kasabadan başka bir yere atmışlardı. Onun için memurlar, muhalif kahvesine gitmek - ten çekiniyorlardı. Yalnız belediye doktoru ile adliyeden bir memur arkadaş, Terzi İshak'ın muhalif kahvesinden hiç çıkmıyorlar. Topal Kazım'ın kahvesine de adım atmıyorlardı. İkisi de çok iyi arkadaşım. Bir akşam rakı iç - ken kendilerine,

-Arkadaşlar, bu yaptığınız hiç doğru değil dedim.
-Ne yapıyoruz? diye sordular.
-Daha ne yapacaksınız? Göz göre göre kanuna karşı geliyorsunuz. Biliyorsunuz ki memurların politikayla uğraşmaları kanunda yasaktır. Siz, muhalif kahveden çıkmıyorsunuz. Düşüdü politikayı yapıyorsunuz, demektir. Bunun sonu iyiye varmaz. Alt yanı kahve değil mi hepsi bir. Muhaliflerin kahvesine gidip politika yapacağınız, Topal Kazım'ın kahvesine gidin.

Belediye doktoru güldü;
-Sen bizim neden politikayla uğraştığınızı sonra anlarsın..

On beş gün sonra anladım. İkisini de baş - ka, uzak bir il'e atanmışlardı. Kasabadan ayrı - lırken açıkladılar. Bu ikisi, bu kasabada dur - mak istemiyorlarmış. Buradan bizi alın da ne - reye gönderirseniz gönderin, diye dilekçe üs - tüne dilekçe vermişler, otmamış. Onun üzeri - ne muhalif kahvesinden çıkmaz olmuşlar. Bir ay diyen de şıp diye başka yana atanmışlar.

Doktor giderken,
-Buradan daha kötü bir yere verecek de - gillerdi ya bizi.. dedi.

Ben bu kasabadan, daha bir süre, ayrıl - mak istemediğim için hiç politika yapmıyordum, yani ne muhaliflerin kahvesine gidip po - litika yapıyordum ne Topal Kazım'ın kahvesi - ne gidip muhalifleri kızdırıyordum. Gel gele - lim kasaba küçük bir yer. İnsan sıkıntıdan patlıyor. Kahveden başka gidecek, oturacak bir yer de yok. Topal Kazım'ın kahvesi çok kala - balık, gürültülü. Ben, tarafsızlığımı göstermek için kahveye gidersem, ikisine de giderdim. Terzi İshak'ın muhalif kahvesinde yarım saat oturursam, bir saat da Topal Kazım'ın kahve - sinde oturur, böylece politika dengesini kurar, durumu kurtarırdım. Muhalif kahvesine gidenler pek azdı. Gündengline de azalıyordu. Topal Kazım'la iyi arkadaş olmuşum... Kahvesi - ne girdince onunla dertleşirdik. Bigün partile - rin durumundan konuşurken,

-Bey, sana bişey diyeyim mi, ama ara - mızda kalsın, bizim parti kaybetti, dedi.

Ağzımı arıyor sandım,
-Yok canım, dedim, maşallah sizin parti aslan gibi ayakta.

-Kulak asma. Bak bizim kahve tıklılık - lım dolu. Terzi İshak'ın kahvesinde kimse - ler yok. Anlayana bu kadarı çok bile. Ne olur ne olmaz diye korkularından buraya doluşu - yorlar. Bir seçim olsunda gör sen, hepsi öteki partiye oy verirler. Geçen seçimde de böyle oldu.

Peki, ne yapacaksınız?
-Düşünüyoruz bişeyler. Yakındaparti mü - fettişi gelecek, bir iş yapacağız.

Bir zaman sonra Topal Kazım'ın kahve - sinde epiy gürültülü parti toplantıları yapıldı. Bundan bir süre sonra da kasabaya Şenses Tiyatrosu adında bir kumpanya geldi. Kasaba - lıların söylediklerine göre, o zamanadek bu - raya hiç bu denli büyük bir kumpanya gelme - miş. Okulla cami arasındaki geniş alana ko - ca bir çadır kurdular. Gerçekten çok büyük bir

kumpanya olduğu, çadırın büyüklüğünden anla - şılıyordu. Bu çadır, Avrupa'nın büyük sirk ça - dırları kadar vardı.

Çadırın alana kurulduğu gün, ilkin Terzi İshak'ın kahvesine gittim. Terzi İshak kurnaz adam,

-Topal Kazım, yine bir işler çeviriyor ya, ne olduğunu anlayamadık, dedi.

Oradan çıkıp Topal Kazım'ın kahvesi - ne gittim. Kurnaz kurnaz göz kırıp.

-Ne var ne yok Kazım Efendi, dedim, iş - ler yolunda mı?

O da bana göz kırptı:
-Hele dur Bey, hele dur. Yarın her işi öğ - renirsin...

O gün kasaba yerinden oynadı. Kump - yanın palyaçoları, şaklabanları, cambazları hep sokaklara döktülmüşler, bağıra çağıra akşamki oyunlarının çığırkanlığını yapıyor - lardı. Yüksek tahtadan bacaklara çıkmış, su - ratları boyalı, yakaları çingiraklı, etekleri zil - li, renk renk külahlı çığırkanlar bağırırken, kumpanyanın beş çalgılı orkestrası da kasa - bayı inletiyordu. Direklere renkli bayraklar, duvarlara ilan kağıtları asılmış, sokaklara i - lan bezleri gerilmişti.

Akşama doğru çadırın yanında dolaşmaya başladım. Çadırın kapısında orkestra çalıyor, bir hokkabaz da şapkasından tavşan çıkarı - yordu. Giriş kapısının sağındaki gişenin dört bir yanına renkli kadın çamaşırları asılmıştı. Pembe naylon kadın külotları, uçuk mavi jarse kombinezonlar, acı sarı ipek sütyenler, rüz - garda şişe şişe renkli bayraklar arasında uçu - şup duruyorlardı. Alan dolmuş, herkes bile t almak için gişeye koşuyordu.

Hepsi neyse ama açıkta sallanan, uçuşan kadın iç çamaşırlarını beğenmedim. Candar - ma komutanına gidip söyledim.

-Haberimiz var, dedi.

-Neden kaltırtmıyorsunuz? Artist kadın - ların iç çamaşırlarıyla reklam ayıp oluyor, de - dim.

Candarma komutanı,
-Parti işine karşılamak istemiyorum, dedi.

-Artistlerin iç çamaşırı da mı parti işi?
-Gidip, "Kaldırın bunları" dedim. İyi bir bahane buldular.

-Neymiş bahaneleri?
-Bunlar hep böyle gezginci olduklarından nerde çadır kurarlarsa kadınları orda çamaşır, yıkar kurusun diye asarlarmış.

-İyi doğrusu... Erkeklerin çamaşırı hiç yıkanmaz mıymış?

-Vardı. Yamalı, uzun paçalı erkek donları da asmışlardı. Erkek donlarıyla karı donları - nı öyle ustalıkla asmışlar ki, havada şişip şişip donların birbirlerine dolanmaları büsbü - tün kötü, "Hiç olmazsa bunları kaldırm" de - dim. Onlar dünden razı.

Kumpanyanın çadırına kadın donları asıl - dığı, köyleye dek duyulmuş. Gelen gelene, ko - şana... Millet, renkli donların, iç gömlekleri - nin dolayında fır dönüyor... Hokkabazın sap kadan çıkardığı tavşanlara bakan bile yok. He - rif şapkadın bir çift öküz çıkarıp her biri - ne bağışlasa yine aldırın olmayacak.

Bilet almak için kalabalığa daldım. Kuy - ruksa itiş-kakış epiy bekledikten sonra kasaba - na geldi. Saman sarısı saçları kıtıklaşmış bir kadın bilet veriyor. Biletin en ucuzu beş lira. Beş lirayı kadına uzattım. Kadın geriye dönüp arkasındaki perdeyi kaldırıp baktı... Perde - nin arkasından Korucu Ömer'in suratını gör - düm. Korucu Ömer, Topal Kazım'ın en iyi ada - mı. Boyalı kadın başını arkadaki çiçekli bas - ma perdenen çekip,

-Yerimiz yok, dedi.

-N'apıcaaz? diye sordum.

Biletçi kadın,
-N'apıcaaz, havadeğişimi al, birkaç za - man gözüme görünme.. diyerek benimle alay etti.

-Bayan... Terbiyeli konuş.

-Eeee... yer yok işte, yarın gel..

-Ben çekildim, ama kadın benden sonra - kine iki bilet verdi. Canım sıkıldı. Doğru To - pal Kazım'a gittim.

-Kazım Efendi, ne biçim kumpanya getirt - mişsiniz. Gişede bir kadın var, istediğine bi - let veriyor, istediğine vermiyor.

Topal Kazım,
-Sen ses etme Bey, dedi. Sana bilet ver - medikleri iyi olmuş. Yarın işin doğrusunu öğ - renirsin.

Memur arkadaşların da bitakımına bilet vermişler, bitakımına "Yer yok, yarın gel" de - mişler.

O gece tiyatroya gidemedim... Erken - den yatıtmı. Evimi, çadırın olduğu yere yakın

Bir zaman davulun, zurnanın, boruların sesini duydum. Sonra uyumuşum. Gece yarısı, acı çığ - ırlarla birkaç kez uyandımsa da uykuyu sersem - liğinden ayılamadım.

Ertesi gün pazar. Sokağa çıktım. O koca çadır olduğu gibi çıkmış, dev leşi gibi yere se - rili. Çadır bezi, kocakarı derisi gibi kıvrım kıvrım kıvrılmış. Çadırın kocaman orta direği yıkılmamış, duruyor. Direğin en tepesine bir bacak asmışlar takma bir bacak. Topal Kazım'ın sonradan taktığı bacak olacak... Orta - lıkta kimseyi de göremiyorum ki, "Bu ne iştir?" diye sorayım. Sanki kasaba boşalmış. Oyna - şan birkaç çocuktan başka kimse yok... İlkin, yolumun üstündeki Terzi İshak'ın kahvesine uğradım. Oraya oldumolası çok kişi gizmez. Yine her zamanki gibi gözünü budaktan sakın - mayan birkaç muhalif orda... Hepsisi de gülü - şüp eğleniyor. Soruyorum hiçbir bişey söyle - miyor. Meraktan çatlıyacağım. Bir çay içip o - radan çıktım. Doğru Topal Kazım'ın kahvesi - ne. Her zaman tıklılık dolu olan Topal Kazım'ın kahvesinde o gün üç kişi var. Onla - rın da yüzleri gözleri sarılı olduğundan kim olduklarını çıkaramadım. Birine yaklaşıp iyi - ce baktım. Korucu Ömer.

-Ömer Ağa, geçmiş olsun. Bu en iş? Yok - sa karıdan dayak mı yedin? diye şakalaştım.

-Vara karıdan dayak yiyeydik. Bey, bu dayak karı dayacağına benzer mi? İler tutar yer - imiz kalmadı.

-Kazım Efendi nerede?

-Bilir miyim? Sağlam bacağı da kırılışı Topal, takma bacağı arıyordu.

-Peki, ne oldu Ömer Ağa?

-Daha ne olsun Bey, hep kırıldık. Kimi - mizi hastahaneye kaldırdılar, kimimiz evde inliyor. En sağlıklı kalanları işte biziz. Benim de sırtımda sustalı yarası var. kemiklerim hep kırıldı.

-Oyuncu kızların yüzünden mi oldu bu iş?

-Yok canım, politika işi.

-Bu nasıl politika işi Ömer Ağa?

-Hiç sorma Bey, savaşa girmişe döndük.

-Anlat hele..

-Senden sır çıkmaz. Aman derim. Bu poli - tika işidir, muhalifler duymasın. Bak bey, iş na - sıl oldu. Biz bu kasabada muhaliflerle günden güne başedemeyiz olduk. "Böyle giderse iş - ler kötüye varacak, aman bize tez bir yardım" diye partimizin il merkezine haber saldı. Mü - fettiş geldi. "Şöyle şöyle yapın" dedi. Şöyle şöyle yapmakla bura muhalifinin başı eğil - mez" dedik. "Öyleyse, sunları bir iyi dayak - tan geçirmeli, kafalarını iyi bir ezmeli" dedi.

Hep birden, "Hay ağzına sağlık. Başka yolu yok. Bunları iyi bir dövelim. Lakin kanun - lu dayak olsun ki, sonunda bize sorum gelme - sin" dedik. Çünkü bakarsın, kanunu çiğne - yen politikacı bir yargıca, savcıya düşeriz, muhalif dövdük diye bizi hiç yoktan mahkum eder. Kendi aramızda iyice uyuştuk. Müfettiş "Orası kolay, kanuni bir yol-buluruz" dedi. Bu Şenses Tiyatrocuları bizim partidenmiş. Bun - lar gelip burda çadırı kuacak. Tam oyun ya - rıdaykene bizimkiler birden çadırın iplerini ke - sip çadırı yere yıkacak. Bir ana-baba günü o - lup, karanlıkta çadırın altında ezilip kala - cak muhalifleri döve döve pestile çevireceğiz, hepsini yol keseği gibi sereceğiz. Koca çadır üstüne düşmüş. İçerisi karanlık. Kimin kimi dövdüğü bilinmeyecek iyi mi?

-Çok iyi...

-Bunun üzerine Bey, Şenses Kumpanyası geldi, alana koca çadırı kurdu. Gelgelelim, a - raya girecek sizin gibi memur takımı ve ta - rafsızlar da yanlışlıkla dayak yemesin diye bir kurnazlık düşündük. Bir tarafsız bilet al - maya gelince yer kalmadı, denilecek. Ben bi - letçi kızın arkasındaki perdeye siper oldum. Biri gelip "Bilet" dedi mi kızın kıcına hafif - ten bir şaplak konduruyorum. Şap'ağı kızın kıcına vurursan, anla ki ona bilet verilmeyecek. Kız "Yerimiz yok" diyor. Velakin sarı kız şap - lağı duymaz oldu. Ardı nasır tutmuş da ger - çekten mi duymuyor, yoksa şaplak hoşuna mı gitti ne, günahrı boynuna, artık orasını bilemem Bir tarafsız bilet almaya geldi mi, ben artık öküz haydar gibi, duysun diye, sarı kızın altı - na cimciği basıyorum.

-Bana da kız, yer yok dedi.

-Der ya... Ben, delikten seni görürnce perdenin altından sarı kıza bir el verdim. Kız da, yerim yok, dedi. Neyse Bey, biz muhalifleri doldurduk çadıra. Tiyatro başlamadan önce, bu bizim çok bilmiş Topal Kazım, muhalif Ter - zi İshak'a varıp "Nedir bu, birbirimize düşmü - şüz arkadaş? Hep bu vatanın evladı değil mi -

KÖRDÜĞÜŞÜ

di? Şu politika işini hele bir yana bıraka -
lım da tiyatroya işine bakalım. Kasaba şen -
lendi. Yiyip içelim arkadaşlar" dedi. İyi mi?

-İyi...

-Biz muhalifi, muvafıkı sözde sarmaş -
dolaş yalandan barış-görüş olduk. O gece
hangi muhalifleri döveceksek bunların hepsi -
ni topladık. Parti tahsisatından bunların önü -
ne rakıyı, mezeyi döktük. Onlara içki içirme -
miz de korkumuzdan, olura, herifler üstlerine çadı -
r inince birden uyanırlar, sopayı kapar üstü -
müze yürürler. Herifleri iyi bir sarhoşlatıp öy -
le döveceğiz. İyi mi?

-İyi.

-Muhallifler içtiler, içtiler, hiçbiri ayak -
ta duramaz oldu. Bu Topal Kazım da bize "A -
manın, bizim takım içmesin. İçer gibi yapın ra -
kırı üstünüze başınıza dökün" dedi... Sıtma -
ya iyi gelirmiş, ben başımı iki şeş rakıyla yı -
kadım. Biz de sarhoşlanmış gibi yaptık.. Kar -
şı partilerden olan herkes birbirine "Ah kar -
deşim, vah kardeşim. Hep bu toprağın çocu -
ğu değil miyiz?" diye sarılıyor. Ağlıyanı var,
zırlayanı var. Biz bu muhalifleri ite kaka "Hep
kardeşiz" filan diyerek çadırdan içeri tıktık.
Müfettiş bize, "Aman, dögmeye döğün ama, sa -
kın kan çıkmasın. İsterseniz ezin, amakan yok.
dedi. Kimse yanına tabanca bıçak almadı. Ki -
mimiz boğa sınırlından kaçmayı, kimimiz to -
puzlu urganı, kimimiz pürtüklü sopayı, kimi -
miz yağlı kayışı, demir tokalı palaskayı beli -
mize soktuk. Benim babadan kalma bir fil si -

niri var ki, vurduğu yerden ses getirir. Zaloğlu
Rüstem'in topuzu, yanında hiç kalır. Fil sini -
rini çizmenin içine soktum. Hepimiz çadırın
içinde mevzi aldık. Hesaplı yerlerde oturduk.
Kimi dögeceksek önceden şavılladık. Topal
Kazım'ın işareti verince çadırın ipleri kesilecek
iyi mi?

-Buraya kadar iyi, gelgelelim, benim niye -
tim de başka. Bu bizim partiden Kel Nuri ile
İbribik Haydar'ı bilirsin. Bu ikisinin üstüne
namussuz gelmemiştir dünyaya. Bir de gene
bizim partiden Sarı Süleyman var. Beş kayme
borç aldı. İki yıldır gider gelirim vermez. Siv -
ri'nin Said'i bilirsin. Onanla da kavgalıyız.
Bakkal Emin dersin, o da bizim partiden ama
can düşmanım. Hele muhtar Aziz de orda de -
ğil mi? Ben kendikendime, çadır üstümüze inip
de karanlıkta herkes birbirine girişince, kim
kimi görebilir dedim. Bizim partidenmişler de
ne olmuş. Önce şunlara bir giriştim onlar da
muhalif dayığı yedik bellerler. Benim fil sınırlı
üstüne mühürüm yok ya. Fil sınırlını bunlara
çaldıkça suratlarına imzam mı damgalanacak?
Ben bunları gözümde kestirdim. Hepsini bir çır -
pıda çıkarıp işlerini bitireceğim. Bir birine, bir
ötekine. İlkın Muhtardan başlayacağım. Göz -
lerim bir onlarda bir Topal Kazım'da. İki kız
da sahnede kantoya çıkmış, oynayıp çağırıyor -
lar. İkisinin de namehremliği kalmamış. Avrat,
yerlerini örten, bir karış tülle, bi avuç pul
boncuk.. Çalgılar vuruyor ki, muhalifler keyfe
gelmiş. "Yaş" diye bağırıyor. Bizim Topal Ka -
zım, sağı elni bırıyığına buraken birden çadır
üstümüze düştü. Lambalar söndü. Ben hemen
fil sınırlını çizmeden sıyrıncaya Allah deyip
muhtarın üstüne vardım. Her birinin yerini ön -
ceden kestirdiğimden karanlıkta göz kararla -
ması işlerini bitireceğim. Ben fil sınırlı hava -
ya kaldırdım. Kaldırmamla gözümde şimşek -

ler çaktı. Kafama bir sopa indi ki şiddetin -
den ölüyorum sanıp kelime-i şahadet getirdim.
Velakin, bu arada fil sınırlını de muhtarın bey -
nine indirdim. Namussuz Muhtar, gözün pro -
cektör müydü a herif, o karanlıkta beni seçip
de "Bildim, sen Korucu Ömer'sin" demez mi?
Muhtar'ın beni görececek hali yok, koca topu -
zu kaldırdı. Yarıcı Rıza'nın kafası budur diye
indirdi. Bu nasıl şey? Yarıcı Rıza bizim parti -
den değil mi? Ben Muhtar'ı bırakıp ya Allah
deyi Kel Nuri'ye giriştim. Vurduğumu yere se -
riliyorum. Kel Nuri'yi bırakıp İbribik Haydar'a
varırken belime bir sopa indi ki, hış deyip ye -
re yıkıldım. Ama sopayı indireni de kolun -
dan tuttum. Ulan, bu bizim partiden Nuri Ağa
değil mi?" Ulan Nuri Ağa, sen bizim parti -
den değil misin?" "Aman sus arkadaş. Partiyi
candan bağlıyım. Karanlıkta şaşırmışım" dedi.

"Bunun şaşırmış var mı alçak, beni sakat et -
tin" diyerek, Yaradana sığınıp bunun kafasını -
dan aşağı fil sınırlını geçirdim. Dedi Nuri Ağa
ikiye biçildi. Sarı Said'e bir fil sınırlı salladı -
dım. Birden şu sol omzumaya bir sopa indi. İn -
mesiyle herifin ayağına eline geçirdim. Bey,
bu ayak başka ayak, canlı değil. Herif ayağı -
nı bıraktı kaçtı. Yahu, elimdeki Topal Kazım'ın
takma ayağı değil mi?

Bağırın bağırana. Çadır üstümüze çok -
muş. Ben elimi kaldıramıyorum. Kemiklerim kı -
rılmış. Çadırdan çıkmanın, kurtulmanın olana -
ğı yok. Üstümüze çöken namussuz çadırın bir
deliğini bulamıyoruz ki fırlayıp dışarı çıkalım
da canımızı kurtaralım. Müfettiş, yanımıza bı -
çak da aldırmadığından çadırı delip çıkamıyo -
ruz. Bağıra inleye kıvranıp durduk. Ben bayıl -
mışım. Nasıl çadırdan çıkardılar, bilmiyorum.
İşte böyle Bey, Şükür biz burayacak geldik.
Öbürleri öldü mü, kaldı mı belli değil.

-Muhallifler ne oldu?

-Ne olacak? Hiç... Birinin burnu kanasa
gam yemem. Muhalliflerin kılına dokunmamışız.
Biz hep gizli din taşımışız. Hep bir partideniz
ama, birbirimize düşmanmışız. Kim nerden bi -
lecek diye birbirimize iyice girişmişiz. Ne de -
sin, birbirimizi dögmekten, bitek muhalifin kı -
lına dokunmamışız. Şu Topal Kazım'ı gör -
dün mü. Belime sopayı indirip bayılan beni,
işte o alçak.

Bu sırada koltuk değneğiyle Topal Kazım
geldi.

-Bunun böyle olacağını biliyordum, dedi.
Herkesin bizim kahveye doluşundan belliydi.
Sonra peykeye çöktü.

-Arkadaşlar, benim öteki bacağımı gören
var mı? diye sordu.

SON

VAH VAH VAH AZİZ NESİN

Dokuma işçisi Reşit, Mahmutpaşa'da bir handa çalışıyordu. İşyeri, bodrum katının bir kat daha altındaydı. Burada bir odada üç dokuma tezgahı vardı. Son dört yıldan beri Reşit bu tezgahlardan birinde çalışmaktaydı.

İnsanoğlu sırasında bir elbiseyi on yıl da giyebilir, sırasında kuru ekmeği suyanar, açlığını giderir. Reşit'in belini ille de ille şu ev kirası büküyordu. Sekiz-on yıldan beri çektiği romantizma sızılarına inat, dişini sıkı, pazar günleri de dinlenmeden, her gün on dört saat çalışıp biraz para biriktirdi. İki tane kamyon ambalajı aldı. Bunlar koca koca iki sandıktı. Koca sandıkları, çift atlı arabaya koydu. Önceden gözüne kestirdiği Okmeydanı sırtlarında, rüzgar tutmayan yassı bir tepenin arkasına getirdi.

Dört gün işe gitmedi, burada çalıştı. Beşinci gün iki odalı gecekondu bitmişti. Eşyalarını taşıdı. Karısını, anasını, üç yaşındaki oğlunu getirdi. Artık kira evlerinde sürünmekten, ev sahiplerinin ağzının kokusunu çekmekten kurtulmuştu. Yeni evinin bir tek kusuru, işyerine uzak oluşuydu. Artık günde sekiz saatten çok çalışmıyordu. Erkenden işten çıkıp, evinin eksikliğini gediğini tamamlamaya çalışıyordu. Daha evlerinin ayakyolu yoktu. Ayakyolu diye bomboş kirlarda en beğendikleri yeri seçiyorlardı. On beş gün sonra bu açık hava ayakyolundan kurtuldular. Reşit, evin elli adım kadar ötesinde, üstü örtülü dört yanı eski tenekelele çevrili ayakyolu kurdu.

Tuğla duvar örüp odanın bitişiğine bir de mutfak yaptı. Gecekondu evinin damını da oluklu saçla, ziftli kâğıtlarla örttü. Kümes bile yapıp dört de tavuk aldı. Ama bu mutluluğu iki ay sürebildi. Eve taşınmalardan iki ay sonra romantizma Reşit'i döşegere serdi. Sobanın üstünde yana yana kurutulmuş portakal kabukları gibi, parmak kemikleri kıvrılıyor, parmakları ters dönüyordu. Daha sonra bükülen, kıvrılan kemikler biçimlerini büsbütün değiştirdiğinden Reşit yataktan kalkamaz oldu.

Karısı, bu yoksulluğa dayanamadı. Önce çorap fabrikasında çalışmaya başladı. Sonra da evden kaçtı. Bir süre sonra da üç yaşındaki oğlunu evden alıp kaçırdı. Yaşlı annesiyle yatacak Reşit, gecekonduda kalakaldılar.

Reşit'in annesi Zehra Hanım, evin iki odasından birini boşalttı. Burasını elli liraya kiraya verdi. Ana-oğul, bu elli lirayla geçeceklerdi.

Kiracı da yaşlı bir kadınla torunuydu.

Kiracı kadının oğlu bir sabah evden çıkmış, bir daha dönmemişti. Oğlunun arkasından gelin de alıp başını, bilinmedik bir yere gitmişti. Yaşlı kadın torunuyla kalmıştı. Gelini arada bir uğrayıp çocuğu için kaynanasına para bırakıyordu. Genç kadın, pek de beğenilir bir işte çalışmıyordu anlaşılan.

Kiracıyla ev sahibi iki ay iyi geçindi. Ama üçüncü ay kavgaya başladılar. Çünkü kiracı, bugün, yarın diye atlatmış, kirayı verememişti. Oysa başka geliri olmayan ev sahiplerinin bir gün bile bekleyecek güçleri yoktu.

Kira bir buçuk ay gecikince, ev sahibi kadın, kiracısına, -Hacer'anım kaadeş, on para kira borcu istemem. Sen çık evden yeter... dedi.

Kiracı kadın da, -Nereye çıkayım Zehr'anım kaadeşim? Hadi bu çocuk olmasa neyse... diye yakındı.

Sonunda mahkemeye düştüler. Hacer Hanım'la torunu, icra yoluyla evden çıkartıldıkları gibi, ödenmeyen kiraya karşılık sarı to-

puzlu demir karyola ile bir tahta masa, çerçevesi bir ayna haczedildi. "Yed-i emin" olarak ev sahiplerinde kaldı.

Hacer Hanım, kapı önüne atılan eşyalarını, kedi yavrusunu taşır gibi teker teker aldı, sürüye sürüye yol kıyısına taşıdı. Oraya yığıldı. Ağlayan torununu kucağına aldı, bir dengin üstüne çıkıp oturdu. Hem kendisi, hem torunu ağlıyordu.

Bir saç mangal, yan devrilmiş mangal borusu, eski bir saç soba, bir tel dolap, daha başka pılıpırtı, bunların ortasında, kucağında bir çocukla yaşlı bir kadın...

Yoldan iki erkek konuşarak geçiyordu. Eşya yığını önünde durdular. Erkeklerden biri,

-Ne o teyze, n'oldu? diye sordu. Yaşlı kadın göz yaşlarını baş örtüsüne silerek,

-Evden atıldılar, dedi.

-Neden?

-Kirayı vermedikti de...

Kadınla konuşan adam arkadaşına döndü,

-Tuuu... Ne namussuzlar var yahu şu dünyada...

Arkadaşı,

-Vah, vah, vah!.. diye söylendi.

-Yani, bu kadar utanmazlık olur... Vah vah, vah!..

İki adam, başlarını sağa sola çevire çevire, dişlerinin arasından "Cık, cık, cık..." diye sesler çıkarıp, arada bir "vah, vah, vah" diyerek oradan uzaklaştılar.

Karşıdan üç kişi geliyordu. Bir kadın, bir yaşlıca erkek, bir de delikanlı. Yığılı eşyaların yanında durdular. Gelen kadın, Hacer Hanım'a,

-Ne oldu teyze? diye sordu.

Yaşlı kadın olanları anlattı. Delikanlı,

-Vay namussuzlar, dedi, insanlarda hiç merhamet kalmamış.

Erkek,

-Vah, vah, vah!.. dedi.

Karısı da,

-Vah, vah, vah!.. dedi.

Üçü de "vah, vah, vah!.." diyerek yürüyüp gittiler.

Hızla gri bir özel araba geliyordu. Eşya yığınının önünden geçerken arabanın fren gıcirtısı duyuldu. Araba elli metre kadar ilerde ancak durabildi. Arabadan genç bir erkek, sarı saçları rüzgârda uçuşan bir genç kadın indi. Genç kadın,

-N'oldu teyze? diye sordu.

Hacer Hanım olanları ona da anlattı.

Genç kadın,

-Vah, vah, vah!.. dedi.

Genç erkek, saçları uçuşan kadının koluna girdi.

-Ne vicdansızlık yarabbim... dedi.

Hacer Hanım,

-Ama kirayı verememiştik, dedi.

Genç kadın,

-Patlamadılar ya... dedi. Hiç insan sokak ortasına atılır mı? Ya bu çocuk? Vah, vah, vah!..

Genç erkekle genç kadın arabaya bindiler. Genç erkek direksiyonda,

-Vah, vah, vah!.. diye başını sallayıp duruyordu. Araba yolda kayıp gitti.

Yoldan geçerken, kucağında torunuyla

yaşlı kadını görenlerden üç kişi de, ayrı ayrı gazetelere telefon ederek bu acıklı olayı anlattılar. Gazete fotoğrafcıları koşup geldiler. Ertesi gün gazetelerinde basılmak için, eşyalarıyla sokağa atılan yaşlı kadınla torununun resimlerini çektiler. Sonra "Vah, vah, vah!.." diyerek büyük üzüntü içinde gittiler.

Akşam olmuş, karanlık basmıştı.

-Hacer'anım, Hacer'anım!.. diye birkaç sesi duyuldu.

Seslenen kadın karanlıkta yaklaştı:

-Benim ayol...

Ev sahibi Zehra Hanım'dı. Hacer Hanım çok sert,

-Ne var, ne istiyorsun? İşte bizi sokak ortasına attın. Eşyalarımızı da haczettin, daha ne istiyorsun? diye bağırdı.

Zehra Hanım yalvaran bir sesle,

-Ayol kaadeş, biz isteyerek mi yaptık sanki... dedi, sen bizim halimizi bilmiyor musun kaadeş? Hiç bööle olsun ister miydik? Ama n'apalım, geçim derdinden, sıkıttan biz de şaşkına döndük vallahi... Hadi gel ayol, hadi.

-Nereye gelecekmişim?

-Eve... Evine. Hadi hadi... Kusura bakma Hacer'anım. Hadi...

-Aaaa!... Kör olayım gelmem.

-Gelmezsen ölümü öp. Allaşkına diyor-

rum.

-Yemin verdirmiş, celleşanüh... Vallahi billahi gelmem... Kör olayım gelmem.

-Gel kız... Dünyada seni burada bırakmam. Bak, yemin verdirdim.

-Gelmem kaadeşim, dil mi ki sen beni evden çıkardın bi kere, dünya yıkılsa gelmem artık o eve.

Bu çekişme yarım saat kadar sürdü. Sonunda Zehra Hanım,

-Yemin ettinse ettin, kefaretinizi öderiz, dedi, yarın bir ekmek alırsız, başının üstünde doğrar köpeklere verirsiniz...

Bunu söyledikten sonra, saç mangalı bir eline, teldolabını öbür eline alıp yürüdü. İki kadın karanlıkta eşyaları eve taşıdılar.

Zehra Hanım,

-Ayol, sen Müslümansan inanırsın, dedi, vallahi yiyecek yemeğimiz bile yok...

Ertesi gün Hacer Hanım Hasköy'den dört palamut aldı, getirdi. İkisini Zehra Hanım'a verdi. Ama Zehra Hanım ona dargındı,

-Dünyada almam, dedi.

-Al Allaşkına kaadeş... Al kız. Almazsan ölümü öp...

-Yemin ettim, almam...

Epiy çekiştikten sonra Zehra Hanım iki palamut aldı. O gün Hacer Hanım bakır li-

ğenini sattı. Parasıyla yiyecek öteberi aldı. Zehra Hanım'a bir pişirimlik pirinçle biraz da yağ verdi.

Arada gelini de gelip biraz para verdiği için, o da birikmiş kira borcunun ancak bir aylığını ödeyebildi.

VAH! VAH! VAH!

Bu iyi geçinme ancak iki ay sürebildi. İki ay sonra, kira yüzünden yine mahkeme-ye düştüler. Hacer Hanım, icra yoluyla yine sokağa atıldı. Eşyaları yine kapı önüne dö-küldü. Geri aldığı sarı topuzlu demir karyo-lası, çerçevesi aynası, masası bir daha hac-zedildi. Haczedilecek başka eşyası da yok-tu. Geri kalanı, yatak, yorgan gibi haczedil-meyecek olan birkaç parça şeydi. Haczedi-len eşya "yed-i emin" diye diye ev sahi-bine bırakıldı.

Hacer Hanım, kedi yavrusunu taşır gibi o pılıpırtıyı yine yolun kenarına taşıdı. Ağ-layan torununu kucağına aldı, bir dengin u-zerine çıkıp oturdu, ağlamaya başladı. Gelen geçen,

-N'oldu teyze? diye soruyordu.

O da olanları anlatıyordu.

Dinleyenler,

-Vah, vah, vah!... deyip gidiyorlardı.

Akşam oldu. Karanlık bastı,

-Huuu... huuu kaadeş, Hacer'anım!...

Yağmur çiseliyordu. Bu ev sahibi Zeh-ra Hanım'ın sesiydi.

Hacer Hanım çıkıştı:

-Ne var? Ne istiyorsun daha?.. Eviniz başınıza yıkılsın inşallah?..

-Ayol hadi gel... Sanki biz isteyerek mi yaptık kaadeş.. Hadi gel allâsen!...

-Ant verme, bu sefer gelmem.

-Kız, deli misin sen? Kendine acımı -

yorsan bir damlacık masuma acı... Eğer gel-mezsen vallahi bir daha dünyada yüzüne bakmam. Kız, biz zaten şaşırılmışız ayol, ne yaptığımızı biliyor muyuz?

Yalvar yakar oldu Zehra Hanım. Sonun da eşyaları iki yaşlı kadın birlikte eve ta-şyıp yeniden yerleştirdiler.

Ertesi gün Hacer Hanım eski mantosunu sattı. Kendisine aldığı yiyeceklerden ev sa-hibine iki yüz elli gram kıymayla birkilo da kuru fasulye verdi. Zehra Hanım,

-Almam... Senden artık hiç bişicik al-mam... dedi.

-Al kız... Ayol ben yabancı mıyım? Biz birbirimizin yardımına koşmazsak kim ko-sar? Almazsan vallahi de billahi de darılı-rım.

Epiy çekiştiler. Zehra Hanım sonunda verilenleri aldı. O da haczedilen malları ge-ri verdi.

Üç ay sonra yine mahkemeye düştüler. Hacer Hanım kirayı yine verememişti. Yine icra yoluyla kapı dışarı edildi. Yine eşyala-rını yol kenarına taşıdı. Yine torunu kuca-ğında ağlamaya başladı. Gelip geçenler yi-ne ona,

-N'oldu? diye sordular.

O da anlattı,

-Vah, vah, vah!... Peki ne yapacaksınız?

-Hiç...

-Vah, vah, vah... Gidecek yeriniz yok mu?

-Yok!

-Vah, vah, vah... Şu ihtiyar kadınla, bir damla çocuk sokak ortasına atılır mı? Ne kalpsiz insanlar var. Vah, vah, vah!...

Kıştı. Hava soğuktu. Karanlık bastı. Zeh-ra Hanım yine geldi, kiracısını eve götürmek için yalvardı. O dargındı, gitmek istemedi. Sonunda gitti. Ertesi gün ev sahibine, lam-bada yakmaları için bir şişe gazla, iki avuç mercimeği zorla verdi.

Bu böylece üç yıla yakın bir zaman sür-dü. Bu zamanda Hacer Hanım kirasını öde-yemediği evinden icra yoluyla, sekiz kez çı-karıldı. Sekizinde de ev sahibi yalvararak, onu yeniden eve aldı.

Bir sabah erkenden bekçiler, polisler, yıkım işçileri geldi. Kaçak yapılan gece-konduyu Belediye yıktırıyordu. İki yılda zar-zor yapılabilen evin yıkılması on beş daki-ka kadar ancak sürdü.

İki yaşlı kadın, yürüyemeyen Reşit'i ku-caklarında yol kenarına taşıdılar. Sonra eş-yalarını da ortaya getirip yığdılar.

Yoldan geçen iki kişi,

-N'oldu? diye sordu.

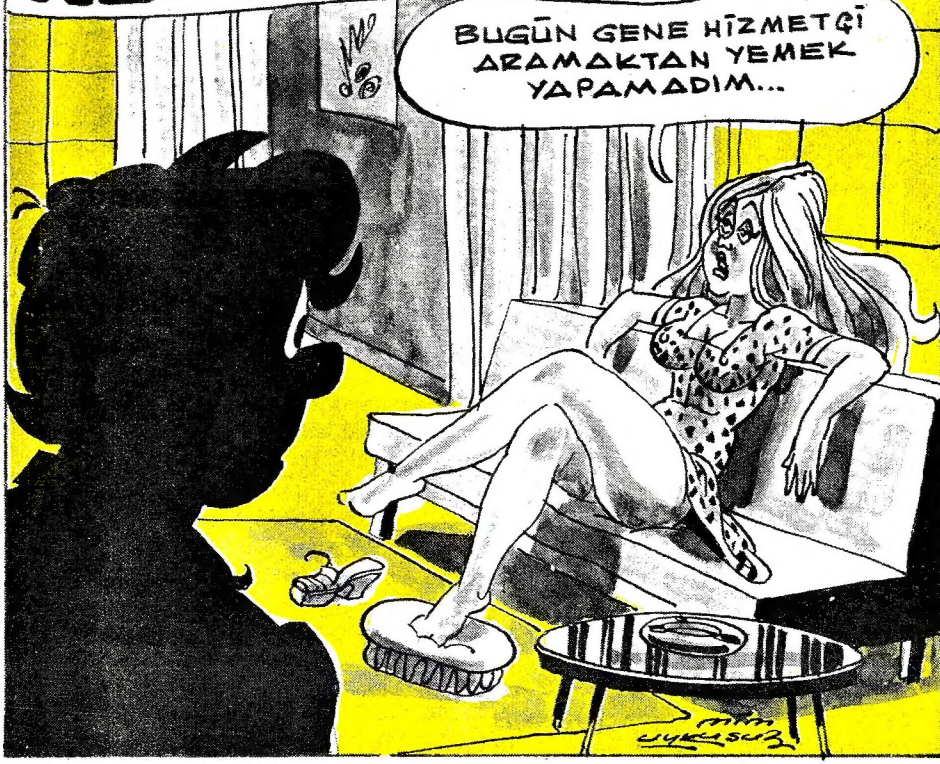
Hacer Hanım olanları anlattı. İki yolcu da,

-Vah, vah, vah!... dediler. Böyle diye di-ye gittiler.

SON

BİR HİZMETÇİ ALACAKTİK... AZİZ NESİN

Körün istediği bir göz, Allah verdi iki göz, derler ya, işte bizimki de böyle oldu. Hem terfi ettim, hem İstanbul'a atandım. Baremdeki derecem tepe noktasına yaklaşmıştı, bir daha terfi edersem baremin tepesindeyim. Yıllarca taşradan oradan oraya sürmekten iyice bezmiştim. İstanbul kızı olan karımın en büyük üzüntüsü, çocukların İstanbul'da yetişmemiş olmasıydı. Eh artık, bundan sonra İstanbul'da yetişsinler. Oğlan, bizden bir yıl önce üniversite için İstanbul'a gelmişti. Kız da bu yıl üniversiteye girecek. Küçüğü daha lisede.

İlin yüksek dereceli memuruyum, koca İstanbul'un ileri gelenlerinden sayılırım. Gazeteler bile İstanbul'a atandığımı yazdılar. Bu ölümlü dünyada az şey değil benim gibi bir insan için. Benim gibi bir insan diyorum, çünkü, yirmi dört yıl memurluk yaparak, üç çocuk yetiştir, okut, kaynanam, karım, evde altı kişiye bak, hem de on para avantajı, beş para beşşiz, rüşvetsiz, bahşişsiz, salt memur aylığıyla geçin... Kolay değil. Geçindik ama ne oldu, buzdolabımız yokmuş, elektrikli süpürge yokmuş, çamaşır makinemiz yokmuş, varsın olmasın.. İstanbul'da alırsız yavaş yavaş..

İstanbul'a gelişimizin ikinci ayında bizim evde durup dururken bir hizmetçi konusu ortaya çıktı ve bir daha hiç kapanmadı. Bunca yıllık karımda bir değişme oldu, sonra bu değişme, kaynanama ve çocuklara bulaştı. İşten eve dönüşümde her akşam hep bu konu açıldı:

-Üst kattaki Nermin'ler de hizmetçi almışlar. Altyanı kocası bir yedek parçacı... Anla artık, adam esas makine bile değil de yedek parçasını satıyor. Yine de evine hizmetçi almış...

-Perizad'ların bile hizmetçisi var. Sen bir de, ben ilerigelen memurum, ben şuyum, ben buyum diye bol keseden atar durursun.

-Bizim Lale var ya, şurda komşu hani.. Ayol, onun bile hizmetçisi var. Kocası, nal mihı sayesinde zengin olmuş...

-Ayfer'lerin evinde gifter gifter hizmetçi.. Çürük araba lastiği sata sata zengin olmuşlar. Sordum da, "Aaaa, dünyada hizmetçisiz yapamam..." dedi. Ben insan değil miyim? Ellerim, çamaşırdan, bulaşıktan, bak ne hale geldi...

İlle de hizmetçi diye başımın etini yiyorlar. Artık bezdiğim için,

-Peki, dedim, bulun bir hizmetçi de tutalım...

Aman ne iyi demişim. Böyle dedim de başım dinlendi. Bütün evin insanı hizmetçi aramaya koyuldu. İş bulmaktan, kiralık ev

bulmaktan, borç bulmaktan, hatta petrol bulmaktan bile zormuş hizmetçi bulmak.. Bir türlü hizmetçi bulamıyorlar.

Akşam evde yemek yok. Karım, -Bugün yine hizmetçi aramaktan yemek yapamadım, kahvaltı edelim... diyor.

Sabahleyin, -Gömleğim kirlenmiş... desem, -Affedersin, hizmetçi aramaktan yıkamadım, bugün de giyiver de... diyor.

Ne ev süpürülüyor, ne yemek pişiriliyor, ne bulaşık yıkıyor, yalnız hizmetçi arıyor.

Bir tanıdığı karıma, erkek hizmetçilerin kadın hizmetçilerden daha iyi iş görüklerini, hem de daha ucuza çalıştıklarını söylemiş. Kaynanam bu söze çok kızdı:

-Ne demek? Evin içinde izbandut gibi herif dolanıp duracak, öyle mi? Dahada neler... Ayol, evde genç kız var, sen çıldırdın mı? İstemem, dünyada olmaz.. Benim çamaşırimi da o mu yıkayacak? Eskiden vardı ama, onlara uşak denirdi, aşçı denirdi, evin içine bile girmezlerdi. Onlar zengin konaklarında, köşklere,yalılarda olurdu, bizimki gibi üç odalı apartman evinde değil... Elin herifi, yatak odasını nasıl toplarmış?

Daha da neler söyledi, ana-kız birbirlerine girdiler. Ben, kavgayı büsbütün kızıştırmak için,

-Eskiden uşak derlerdi, ne olacak, şimdi de vale diyorlar... dedim.

Başlangıçta çok canımı sıkkan bu hizmetçi konusu, bu işi üstümden attıktan sonra, yavaş yavaş bana eğlenceli bile gelmeye başladı. Akşamları eve dönünce, nura bir kızgınlıkla,

-Ne olacak bu evin hali? Hâlâ bir hizmetçi bulamadınız mı canım?... Arkadaşlar arasında hiç hizmetçisiz yok... Utanıyorum vallahi, sözde koca İstanbul'un ilerigelenlerinden biriyim. Ayıp be! Bir arkadaşım misafir gelse de evimizde hizmetçi olmadığını görse, rezil olacağız... Öyle durumlarda hiç olmazsa, unutmayın. "Hizmetçimiz bugün iziniz!" dersiniz...

İşin alayındaydım, gırgırındaydım.

Bir akşam karım,

-Hizmetçi bulmak için İş ve İşçi Bulma Kurumu'na baş vurmalıymışım, öyle söylediler... dedi.

Biz de öyle yaptık. Evimizin adresini yazan Kurum'un memuru,

-Tornacı, tesviyeci, kaynakçı ya da marangoz filan gibi bir işçi isteseydiniz kolaydı, bunlardan pek çok işsiz var, ama hizmetçi bulunamıyor, dedi.

Hizmetçiler de iş arıyorlarmış ama, hemen kapışılıyormuş.

On gün, İş ve İşçi Bulma Kurumu'ndan haber bekledik, ses çıkmadı. Bir cumartesi öğleden sonra, bir genç kadın gelmiş, Kurum'dan gönderildiğini söylemiş. Kadını içeri aldılar. Otuz yaşında ancak, ama suratına bakılır gibi değilse de, vücuduna iyice bakılabilir gibi görünüyor elbisenin üstünden...

Salona aldık. Kendiliğinden koltuğa oturup, çantasından bir cigara aldı, cigarayı ağzına koyup, ateş versinler diye bakındı. Çakmağı çıkıp cigarasını yaktı.

-Bir yardımcı arıyormuşsunuz... dedi.

Karım,

-Evet... dedi.

-Kalabalık mısınız?

-Altı kişiyiz... Seninle yedi olacak.

-Aaa! Çok... Kaç erkek?

-Üçü... Ama biri on beşinde daha...

-Dayanamam. Ben bekâr bir erkek evi sanmıştım... Bana İş Bulma Kurumu'ndan böyle söylediler.

Karım kaşlarını çatarak bana,

-Sen İşçi Bulma Kurumu'na bekârım diye mi yazdırmıştın? dedi.

-Yooo... Medeni halimi sormamışlardı ki...

Kadın, şimdi bir evde çalışıyormuş, altı aydan beri bekâr bir adamın yanındaymiş. Çok da memnunmuş, ama yakında adamın karısı geleceği için, oradan ayrılmak istiyor -

muş. Bunları anlatırken, bir yandan da çantasından aynasını çıkarıp, rujunu, pudrasını tazeliyordu. Karım büsbütün sinirlenip,

-Zahmet etmişsin, dedi, bizim ev uygun değil sana...

Aman bu hizmetçi bulma yüzünden günlerimiz ne eğlenceli geçiyor. Her şeyden önce karım benimle kavgaya edecek bahane bulamıyor. "Sen, İşçi Bulma Kurumu'na kendini bekâr diye yazdırırsın, şatıfilli karıları evime getirtirsin ha!..." diye biraz söylendi ama, ben bu kadarına çoktan razıyım.

Bir akşam da,

-Böyle hizmetçi bulunmazmış, gazete-ye ilân vermeliymiş, öyle söylediler... dedi. Peki, ilân da verdik.

Bir pazar günü... Kapı çalındı. Kapıyı ben açtım. Kapının çerçevesine zorsığan bir kadın...

-Gazetede ilânınızı okudum da...

-Buyrun içeri... dedim ama, kadını hiç gözüm tutmadı. Bakalım, bizimkiler ne diyecek?

Böyle bir insan, ancak askeri müzedeki yeniçeri mumyaları arasında bulunabilir. Öyle iri ve öyle iri yarı... Boy, en azından bir doksan.. Barbaros'un ya da Oruç Reis'in çekirtilerinde, kalyonlarındaki levantler gibi maşallah... Bir bacakları, baldırları var, kilise direği gibi... Bacaklarından mavi mavi ne kalın damarlar pırtlamış ve birbirine dolanarak düğüm olmuş, çorabın altından bile görünüyör. Doğrusu, ben kadından korktum. Bu kadın evde herhangi bir şeyekızırsa, ev halkının yarısını bir eline, yarısını öbür eline alıp, labut gibi bizi çevirir ve evire çevire bir güzel döver...

-Sizde alaturka mı, alafranga mı? Ben hem alaturka yaparım, hem alafranga... dedi.

Ben, kadının evdeki helâyi sorduğunu sandım. Evde hem alaturka, hem alafranga helâ var. Ama bu ikisinin ayrı ayrı yapıldığını hiç duymamıştım.

Karım,

-İkisi de var. Niçin sordunuz? dedi.

-Hangisini isterseniz onu yaparım..

-Allah Allah.. Ne gibi yani? dedim.

-Bazıları alaturka sever. Her iki servisi de yaparım. Hem alafranga sofrakuram, hem alaturka yemek yaparım...

Haa, anlaşıldı.

-Ama orta işi göremem...

-Yani?

-Ortalık silip süpüremem.. Çamaşır yıkayamam, ütü yapmam. Ne vereceksiniz? Kadını başımdan savmak istediğimden,

-Biz, ancak, o da size, hem alaturkasınız, hem alafrangasını yaptığınız için iki yüz lira verebiliriz.

-Haftalık mı? Çok az..

-Hayır aylık...

Bir geniş kahkaha attı. Bizi, çoluk çocuk yerine koyarak senli benli konuşuyordu.

-Daha neler...

-Fazla veremem...

Kadın bize epiyce acıyıp gitti.

Gazete ilânı çok daha cümbüşlüymüş..

Hizmetçi diye ne kadınlar geldi gitti.

Bir akşam eve döndüğümde, evdekileri bayram sevinci içinde buldum.

-Ne oldu? Hayrola?

-Aman sus, hizmetçi bulduk...

-Hizmetçi mi buldunuz?

-Yavaş söyle. Kendisi içeride, duyar...

-Yani bu gizli kapaklı bir şey mi? Ben

BİR HİZMETÇİ ALACAKTIK!

küti bir şey söylemedim ki...

-Canım,hizmetçi denir mi hiç? Ya kızar giderse ne yaparız? Şimdi hizmetçilere yardımcı deniyor.

Kanım,

-Ayten Hanım!..diye seslendi.

Kırta kırta,seke seke içeri bir kadın girdi.Off,suratına da,başka bir yerine de bakılır gibi değil.Kanım,besbelli,kıskanç - lık olmasın diye,böylesini seçmiş.Karım, -Kocam...diye beni yardımcıya tanıtmaz mı!

Ağzını büze büze,

-Memnun oldum,ben Ayten...dedi.

Ayağa mı kalkayım,elini mi öpeyim, ne yapacağımı şaşırdım.El sıkıştık. Giyimi, kuşamı,basbayağı bir hanım,hatta aşırı bir hanım...Eve gelenler,hanımı, hizmetçi - yi birbirine karıştıracaklar...

Oturdu.

-Cigara almayı unutmuşum,bir cigara verir misiniz? dedi.

Karım cigara koşturdu,ben çakmağı yak - tım.

-Eee,konuşalım,dedi, ne verebilecek - siniz? Önceden öğreneyim de...

Bilmem ki,ne verebilirsiniz? Bak bunu hiç

düşünmemiştik.

-Üç yüz lira versek...

Karım kulağıma,

-Aaa,daha neler...diye fısıldadı.

Yardımcı,

-Beyfendi,bu zamanda üç yüz liraya me - mur bile çalışmıyor,bir çorap on lira... İyi bir ruj on beş lira...

-Paramız azsa da sizi memnun etmeye çalışırız.Ben iyiniyetli insanım.

Çapkın bir gülümseyişle,

-Bu iş yalnız iyiniyetle olmaz beyfen -

di...dedi.

Bunun üzerine bir kere de oğlumu gör - mesini söyleyerek,

-Cengiiz! diye seslendim.

Oğlanın da gerçekten Cengiz Han' dan kalır yeri yok.

-Ne var baba?

-Gel oğlum,hanım bir de seni görsün...

Kadın,Cengiz'e bakıp,

-Neyse,sizin güzel hatıranız için, dört yüze razı olurum,dedi,buzdolabınız ne mar - ka?

Kanım,
-Yok ama yakında taksitle alacağız ... dedi.

Canım,taksitle maksitle,neyle alırsak alırız,bunu hizmetçiye açıklamanın anla - mı var mı şimdi?

-Korkarım sizde pikap da yok...

-Radyomuz var...

-Artık radyo da mı olmayacaktı..İstedi - ğim plaklar olmasa...

-Alırız.

-Çamaşır makineniz?

-Alacağız.

-Siz hele önce onları alın da...

Ayağa kalktı.

-Affedersiniz ama,dedi,ben sizinle ya - pamam...Rahatsız ettim,allahımsarladık...

Kapıyı çekip gitti.Karım,

-Beğendin mi yaptığını? dedi...

-Ne yaptım ben?

-Daha ne yapacaksın? Bir hizmetçi par - çasına bize hakaret ettirdin.Yani kadın,siz kendiniz bir yere hizmetçi olun demek is - tedi...

Karım ağlamaya başladı.Kaynanam,ya - tak odasına geçip,limon kolonlarıyla ovun - du durdu,sinirini yatıştırmaya çalıştı.

Ama o günden sonra da bizimevde hiz - metçi sözü edilmez oldu.Herkes kendi işi - ne koyuldu,evimiz de düzene girdi.

Gazetede ki ilanı okuyanlardan daha bir kaç kişi geldi ama,karım onları,

-Hizmetçi bulduk...diyerek kapıdan çe - virdi.

SON

Demokrasi Yasak

aziz NESİN

Kendisi gelmeden onun için çok şeyler öğrenmiştik. Amerika'da dokuz yıl okumuş. Nasıl adam, diye çok merak ediyorduk.

Şuradan, burdan öğrendiklerimize göre, kafamızda bir fizik öğretmeni çiziyorduk.. Bizim kısımda altmış öğrenciydik. Yeni fizik öğretmeni, altmışımızın da kafalarımızdan geçirdiğimiz öğretmen biçimine uymuyordu.

İlk geldiği derste, beş öğrenciyi kaldırdı, sorular sordu. Beşi de tıntın ötüyordu.. Fizik öğretmeni ne sorarsa,

-Okumadık...

-Bize öğretmediler..

Diye karşılık alıyordu.

Bu sınıfa kadar nasıl gelmişsiniz, şaşıyorum... dedi.

Bu laf patates Nuri'nin onuruna dokundu, -Hocam, dedi, siz de bize okumadığımız dersleri soruyorsunuz.

Yeni fizik öğretmeni, Patates Nuri'ye,

-Siz gelin! dedi.

Patates böyle bişey ummuyordu.

Karatahta başında süklüm püklüm duran Patates Nuri'ye,

-Fizikten ne okudunuzsa, ne biliyorsa -nız onu anlatın! dedi.

Nuri,

-Fizikten... dedi, gırtlak düğümü bir yukarı kalktı, bir aşağı indi. Ondan sonra da bir kelimede daha söyleyemedi.

İşte bu yeni fizik öğretmenin bize fizik öğretmekten başka bir merakı daha vardı. Demokrasiyi öğretmek...

O zaman demokrasi lafı bizde hemen hemen hiç duyulmamış. Türkiye'de vitamin adının yeni yeni duyulmaya başladığı yıllardı.. Bunu söyleyişim, bize demokrasinin, vitaminden çok sonra geldiğini anlatmak içindir.

Yeni fizik öğretmenin adını "Demokrasi Behiç" koymuştuk. Amerika'daki demokrasiyi öve öve göklere çıkanyordu.

Doğrusu biz altmış öğrenci ne fiziği, ne demokrasiyi öğrenmiştik. Ders yılının sonuna doğru bizim demokrasiye bütün öğrendiğimiz, iki şeydi. Birisi, birbirimize demokrasi usulüne göre, "Ulan", "Şişti!", "Bana bak!", "Heyy!" demiyecik, "Efendi!" diyecektik. Öbür öğrendiğimiz de sınıf kapısının, pencerelerin açık, ya da kapalı durmasıydı.

Fizik öğretmeni Demokrasi Behiç,

-Efendiler, hava sıcak geliyorsa penceleri açalım, derdi.

Sınıftan güttür diye bir ses çıkardı:

-Açalım efendim...

Çocuklardan birtakımı salt mızıkçılık olsun diye, önceden hazırlanmış, hiç seslerini çıkarmazlardı. Yalnız o zamana kadar seslerini çıkarmayanlardan biri-ki sınıfımızın en haşarı, en hergelesidir-yumuşak bir sesle,

-Açmayalım efendim, diye bağırdı.

İşte demokrasi sınıfta bundan sonra başladı.

-Açalım efendim,

-Açmayalım efendim.

-Açalım...

-Açmayalım...

-Sıcaktan boğuluyoruz.

-Donuyoruz soğuktan.

Patates Nuri, ile Çamur Şevket, demokrasinin iki karşıt ucuydular. Çamur Şevket, bir gün, "Açalım" derse, ertesi gün "Açmayalım" derdi, Patates Nuri de o ne derse, onun dediğinin tersini söylerdi. Oysa fizik dersinden önceki paydosta ikisi birden hava sıcaksa, elbirliğiyle pencereleri, kapıları sınıksı kaparlardı, hava soğuksa ardına kadar açarlardı.

Açalım, açmayalım derken, dersin yarısı, kaynamış olurdu. Gürültü biraz yatıştır gibi olunca Demokrasi Behiç,

-Açılmasını isteyenlerden biri çıksın ortaya, Düşüncesini açıklasın... derdi.

Demokrasi'nin ikinci numarası işte bu sırada başladı. Çünkü tartışma sırasında birbirimize "Ulan" diye girişirdik. O zaman Demokrasi Behiç araya girer,

-Efendiler, derdi, demokraside ulan yoktur, efendi vardır. Birbirinize efendi diye hitap edeceksiniz.

Demokraside ulan olmadığını bize yüz kez bin kez söylemişti. Önce birbirimize Ahmet Efendi, Mehmet Efendi, derken, tartışma kızıştıkça kendimizi tutamaz "Ulan" diye girişirdik. O sırada paydos zili çalar, Demokrasi Behiç de sınıftan çıkardı.

Biz de arkasından,

-Yaşasın demokrasiiii!... diye bağırdık.. Bütün bir ders yılı fizik dersleri işte böyle geçti. Demokrasi Behiç, bizi demokraside iyice yetiştirdiğine inanmıştı. Bu sonucu başkalarına da gösterip övünmek istiyordu. Sınavlardan bir-iki hafta önce hepimize,

-Bu cuma konferans salonunda demokrasi uygulaması yapacağız, dedi.

Bizim sınıf üç kısımdı. Her üç kısmın en haylazları, bu demokrasi uygulamasına iyi-ce hazırlanmışlardı. Cuma günü bütün öğrenciler konferans salonuna dolduk. Demokrasi için başka okuldan öğretmenler, daha tanımadığımız birçok kimseler kırk-elli kişi vardı... Başka sınıfların öğretmenleri de gelmişti.

Patates Nuri ile, Çamur Şevket salonun biri bir başını, biri bir başını almıştı... Öbür kısmın azıllarından Rezil Senai ile Kara Hilmi de, kendi tayfaları ile salona yer yer kümelenmişlerdi. Biz her şeyi önceden düzenlemiştik.

Koca salonda çıt çıkmıyordu. Okulun tarihinde böyle bir sessizlik olmamıştı sanırım.. Yabancı öğretmenler, çağrılanlar, öğretim, yetim işlerini konuşurlarken bile bu sessizliği bozmamak için birbirlerinin kulaklarını fısıldıyorlardı. Bakışlarından, bizim bu usuluğumuzu ne kadar çok beğendikleri belli oluyordu.

Demokrasi Behiç Bey sahnedeki kürsüye çıktı. Konuklara "Hoş geldiniz" dedikten sonra, demokrasi'nin yararlarından, Amerika'da demokrasi'nin nedenli gelişmiş olduğundan, Amerikan okullarında verilen demokrasi eğitiminin uzun uzun konuştu. Burada da, Amerikan okullarında olduğu gibi, öğrencilere de demokrasi eğitimi verdiğini anlattı.

-Sayın davetlilerimiz. Şimdi huzurunuzda, demokrasi eğitimi alan öğrencilerimiz bir demokratik tartışma örneği vereceklerdir, dedi.

Bu sırada Patates Nuri beni dürttü.

-Sen ne taraftansın ulan? dedi.

-Ben açalım diyenlerdenim... diye fısıldadım.

-Unutma... Yanındakilere sor, kimse şaşırmazın...

lyice hazırlanmıştı.

Demokrasi Behiç'in bütün bunları okulu-muzun müdürüne karşı gösteri olsun diye yaptığını hepimiz biliyorduk. Çünkü müdürümüz, bu demokrasi denen şeyi hiç sevmiyordu. Bunu biz, uzaktan sezinliyorduk... Öğretmenler odasının önündeki koridorda, kaç kez,

-Demokrasi de ne b... yemekmiş! diye bağırdığını duymuştuk.

Bikez de Demokrasi Behiç sınıftan çıkar çıkmaz, biz arkasından hep birden,

-Yaşasın demokrasi... diye bağırdık. Müdür birden sınıfı basmış, eline ilk geçen Patates Nuri'ye bir tekme savırmıştı... Patates Nuri, müdürün üçü iriliğinde olduğundan, tekmenin karşısında bir parmak bile kıpırda-

madan demokrasi kalesi gibi dimdik dikilip durmuş, ama tekme atan müdür, attığı tekmenin şiddetinden üç dört adım sendeleyip duvara çarparak zor tutunmuştu. Ondan sonra Çamur Şevket'in üstüne atıldıysa da, Çamur Şevket'in de Patates Nuri'den kalır yeri olmadığından, sınıfta bir tokatta yere sereceği küçük birini aramaya başlamış ve beni en-

semden yakalamıştı.

Ben,

-Yaşasın, demokrasi demedim, vallahi bilahi demedim... diye barbar bağıırıyordum.

Müdür dışarı çıkınca, yanına gelen bir öğretmene, soluya soluya,

-Çocukları zehirliyorlar, dedi.

İşte bütün bu olaylardan, bu toplantının mü-

dürle Demokrasi Behiç arasında bir soğuk savaş olduğunu biliyorduk. İkisinden biri bu savaşta kazanacaktı. Biz doğrusu ya, Demokrasi Behiç'in kazanmasını istiyorduk. Çünkü öbür öğretmenler de demokrasiye başlarsa, pencereyi açalım, mı kapayalım mı diye tartışıp dururken bütün dersler güme gidecekti.

Demokrasi Behiç, ön sırada oturan bir yaşlı adamı kolundan tutup kürsüye çıkardı. Yaşlı adama,

-Tartışma konusunu seçmenizi rica ediyoruz, dedi.

O adam da bize,

-Efendiler, dedi, "Sağlam kafa sağlam bedende bulunur" denilmektedir. Bu söz Yunan'ı Kadimden beri (Eski Yunan) denmektedir. Bu söz sizce, doğru mudur, değil midir?

Demokrasi Behiç, yaşlı adama teşekkür ettikten sonra bize,

-Önce doğru diyenler, sonra yanlış diyenler gelip burada konuşsunlar. Kendi düşüncelerini savunsunlar. Konuşma bittikten sonra oy toplayacağız. İki taraf da parmaklarını kaldıracaklar. Oylara göre gerçek anlaşılacak. İşte demokrasi buna derler.

Ben, önceden aramızda planladığımız gibi, hemen olduğum yerden, sesim çıktığı kadar,

-Açalım... diye bağırdım.

Konuklar ne olduğunu şaşırdılar. Bizim düzenlediğimiz oyuna göre en önce ben, "Açalım" diye bağıracaktım. Sonra arkadan, Rezil Senai'nin tayfalarından biri de, "Kapayalım" diye bağıracaktı.

Biz hep pencere, kapı üzerine düşünmek -teydik. Çünkü bütün yıl fizik derslerinde "Pencereyi, kapıyı açıp kapamak" konusu üzerinde tartışarak demokrasiyi yürütmüştük. Yine öyle olacak sanıyorduk.

Ben,

-Açalım... diye bağırdım. Arkamdan.. -Kapayalım efendim... diye cırlak bir ses yükseldi.

Ondan sonra salon bir gürültüyle boğuldu. -Açalım.

-Kapayalım.

Bizim asıl düzenimiz suydı. Arkadaşlar öyle ikiye ayrılmıştı ki, tam yarısı da kapayalım diyecekti. Oylar ikiye ayrılınca, bizim de Demokrasi Behiç'in nasıl apışıp kalacağını merak ediyorduk. İlk bağıran ben olduğum için Demokrasi Behiç,

-Gel bakalım, düşünceni açıkla... dedi.

Bu da hiç hesapta yoktu. Ben ayaklarım birbirine dolanarak kürsüye çıktım. Demokrasi Behiç, bana,

-Hasan Efendi, siz bu konuda ne düşünüyorsunuz? dedi, sağlam kafa, sağlam bedende bulunur mu, bulunmaz mı?

-Açalım efendim, diye cevap verdim.

Ben, açalım der demez salondan Rezil Senai'nin bütün tayfası, gür diye ayağa kalkıp,

-Kapayalım efendim... diye bağırmaya başladılar.

Bizimkiler,

-Açalım... diye bağırarak beni desteklediler.

Demokrasi Behiç, suratı kırmızıdan mora dönmüş, kıpkırmızı,

-Sonuna dikkat et, dedi. Sağlam beden mi, sağlam kafa mı?

Ben şaşırmıştım. Ama önden dört sıra koltuğu dolduran konuklar kendi aralarında tartışmaya başlamışlardı. Şişman bir adam,

-Hiç şüphesiz, önce sağlam bir beden, dedi. Çünkü hastalıklı bir vücudun..

Başka biri onun sözünü kesti:

-Öyle olsa bütün pehlivanların, boksörlerin, fikir adamı, filozof, bilgin olmaları gerekirdi.

Çağnılar da bizim gibi birbirlerine girmişlerdi.

Demokrasi Behiç şaşkınlık içinde bana,

-Söylesene... dedi.

-Söyledim ya efendim, açalım.

Hırsından boncuk boncuk terleyen Demokrasi Behiç bizi bitürlü kapı ve pencereden ayıramayınca en sonunda kendisi yola geldi.

-Peki, düşünceni açıkla... dedi.

-Çünkü efendim, nisan ayında bulunuyoruz. Nisan, baharın ikinci ayıdır. Bu ayda havalar ısınmaya başlar. Biz de yaşlı insanlar değiliz. Cığerlerimize temiz hava çekmemiz...

Bütün bunlar bizim bir yıldır her fizik dersinde konuştuğumuz şeyler olduğundan bül-bül gibi söylüyordum. Pencere, kapıyı açmak için dünya yüzünde ne kadar gerekçe varsa hepsini saydım, döktüm.

DEMOKRASİ YASAK

Demokrasi Behiç, kapayalım diyenler -
den Rezil Seni'i kaldırdı. Rezil Seni.
-Ben Yalak Hasan'ın düşüncesinde de ği -
lim dedi.

Demokrasi Behiç ona yavaşça,
-Hani demokraside efendi denirdi? dedi.
Okulda herkesin bir lakabı vardır ya, ba -
na da Yalak Hasan, derler di. Rezil Seni, bu
kez,

-Ben Yalak Hasan Efendinin fikrinde de -
ğilim, dedi.

O kadar kişinin içinde Yalak demesi ğü -
cümle gitti.

-Ulan rezil, ağzını bozma... dedim.
Demokrasi Behiç:
-Efendi demeyi unutma Hasan Efendi, de -
di.

-Rezil Seni Efendi... diye başladım.
Demokrasi Behiç,
-Demokrasiye aykırı, dedi. Yalnız Seni
Efendi diyeceksin, o kadar...

Çağrılar da bizim gibi,
-Kafa...
-Beden... diye birbirlerine girmişlerdi.

Şimdi salonda ayrı ayrı iki demokratik tar -
tışma konusu vardı. Biz pencereleri, kapıla -
rı açalım, kapayalım diye tartışırken çağrı -
lılar da "Önce kafa," "Önce beden" diye tartı -

şıyorlardı.

Patates Nuri,
-Açalım... diye bağıırıyordu.
Kara Hilmi de,
-Kapayalım... diye bağıırıyordu.
Gürültüden şaşırın Demokrasi Behiç, Re -
zil Seni'ye,
-Neden kapayalım? diye sordu.

Kapıları, pencereleri kapamak için aklage -
lecek ne kadar neden varsa Rezil Seni hep -
sini saydı, döktü.

Ama demokrasi çıkırından çıkmıştı, ben he -

yecandan Kara Hilmi'ye...

-Ulan eşşoğ... derken, birden kendimi to -
parladım,

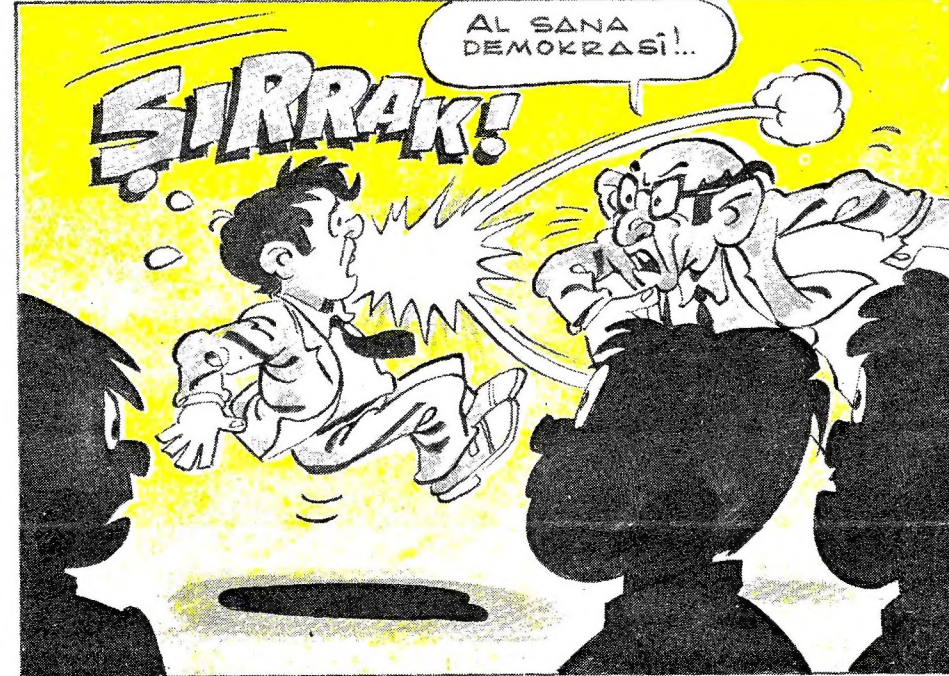
-Kara Hilmi Efendi, ulan, ben senin fikrin -
de değilim, dedim.

Topuz yakama yapıştı.

-Babandır ulan...

Birbirimize girdik. Bereket Patates Nuri ye -
tişti. Arkadan Çamur Şevket. Biz bu işi böy -
le yapmak istememiştik. Ama, iş şakadan ka -
kaya binmişti.

Bizinkiler ille de pencereleri açtırmak d -

tekiler de ille kapatmak istiyorlardı. Biraraça -
ğırılılara baktım, onlar bizden de beter birbir -
lerine girmişlerdi.

Gök gürültüsü gibi müdürün sesini duy -
duk. O ufacak adamdan o sesin nasıl çıktı -
ğına her zaman şaşardık. Müdürlünesiyle may -
na olduk.

Müdür hepimizi süzdü. Sonra yine beni gö -
züne kestirdi. Yanıma geldi,
-Ne var? dedi.

Kravatı sarkmış, yakası yırtılmış olan De -
mokrasi Behiç süklüm püklüm duruyordu. Salon
yangın yerine dönmüştü. Gözümün içine baka
müdüre,

-Kara Hilmi Efendi, Çamur Şevket Efendi .
diye bildim. Ondan sonra müdürün suratımda şak
layan tokatıyla gözümde bir şimşek çaktığı -
nı hatırlıyorum.

Demokrasi Behiç bizim okuldan ayrıldı. İş -
ler biraz yoluna girdi.

O günden sonra müdür, ne zaman bizim sı -
nıfın pencerelerini kapalı görse,

-Demokrasi yasak... der pencereleri açtı -
rır, ne zaman da açık görse, yine.

-Demokrasi yasak... der, kapattırırdı.

Çamur Şevket, Kara Hilmi, Patates Nuri ,
Rezil Seni şimdi hepsi memleketimizin sayı -
lı politikacıları oldular. Siz, onları tanırsı -
nız ama, ben bu yazıda adlarını değiştirdim.

Ben, hiçbir şey olamadım. Yıllardan sonra
birgün Demokrasi Behiç'i yolda gördüm.

-Nasılsınız hocam? dedim.

Beni bitürlü tanıyamadı. Çok da yaşlan -
mış. Konuşmasında ikidebir,

-Bu memlekete önce demokrasi eğitimi ge -
reker, diyordu.

SON